

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Návrat manželek daeš bojovníků do rodných zemí – nová hrozba?

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Bc. Michaela Zamrazilová

Vedoucí práce: Ing. Hana Vlachová, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „*Návrat manželek daeš bojovníků do rodných zemí – nová hrozba?*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 28.5.2020

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala za odborný dohled a pečlivou spolupráci své vedoucí práce paní Ing. Haně Vlachové, Ph.D. a také Bc. Iloně Skořepové za čas, který věnovala čtení této práce a podpoře, kterou mi dodává.

Návrat manželek daeš bojovníků do rodných zemí – nová hrozba?

Abstrakt

Cílem diplomové práce je ověření hypotézy, zda jsou navracející se ženy, manželky džihádistických bojovníků z území Islámského státu zpět do rodných zemí v Evropě bezpečnostní hrozbou pro evropskou společnost. V práci je využito několik metod jako empiricko-analytická metoda, metoda komparativní případové studie a SWOT analýza, které mají autorce pomoci s nalezením odpovědí na tuto hypotetickou otázku.

Tato práce pojednává nejen o přiblížení islámu jako náboženství, ale také o samotné teroristické organizaci – Islámský stát, která využila toto náboženství pro svůj boj vůči západní společnosti. V práci je také přiblížena problematika radikalizace včetně jednotlivých faktorů, které předcházejí zradikalizování. Taktéž je zde přiblíženo téma motivace žen, a jejich následné rozhodnutí odejít z rodné země na území tzv. chalífátu.

Autorka touto prací na základě dostupných dat z jednotlivých zemí Evropy překládá náhled na to, jak se se zpětnou migrací daeš manželek vypořádají jednotlivé země. Dále jak jednotlivé země pracují s možnou jejich proteroristickou aktivitou na území daného evropského státu. Hlavním cílem je na základě dostupné literatury a reportů připravit dostatečné podklady pro provedení analýzy s následným vyhodnocením otázky, zda je možné tyto ženy považovat za bezpečnostní hrozbu. Cílem autorky je také předat i případné širší veřejnosti podklady pro lepší pochopení toho, proč jsou ženy radikalizovány, ale proč i mohou hrát silnou roli při prevenci těchto procesů.

Klíčová slova

Ženský terorismus, Islámský stát, migrace, ženy v teroristických organizacích, navrátilci, terorismus

The return of the daesh wives to their native lands – a new threat?

Abstract

The aim of the diploma thesis is to verify the hypothesis whether returning women (wives of jihadist fighters from the territory of the Islamic State) back to their home countries in Europe is a security threat to European society. Empirical-analytical method, comparative case study method and SWOT analysis are used in diploma thesis to help the author find answers to this hypothetical question.

This diploma thesis deals with the approach of Islam as a religion, and also with the terrorist organization – Islamic State, which has used this religion for its fight against Western society. The thesis also approaches the issue of radicalization, including individual factors that precede radicalization. The topic of women's motivation and the subsequent decision of women to leave their home country in the territory of the so-called caliphate are also approached here.

Based on available data from individual European countries, the author put forward an insight into how individual countries deal with the return migration of terrorists' wives. Furthermore, how individual countries work with their possible counter-terrorist activity in the territory of a given European state. The main goal is to prepare sufficient data for analysis on the basis of available literature and reports, followed by evaluation of whether these women can be considered a security threat. The author also aims to provide the potential interested public with a better understanding of why women are radicalized, but also with a strong role these women can play in preventing radicalization process.

Key words

Female terrorism, Islamic State, migration, women in terrorist organizations, returnees, terrorism

Obsah

Úvod	8
1 Islám a Islámský stát	10
1.1 Náboženství	10
1.2 Korán	11
1.3 Šaría	12
1.3 Džihád	13
1.4 Salafismus	15
1.5 Islámský stát	18
2 ISIS jako životní styl	20
2.1 ISIS fanynky	20
2.2 Síla příběhu	22
2.3 Radikalizace	23
2.4 Dispozice ovlivňující radikalizační proces	27
2.5 Nábor	30
3 Cíl, použité metody	33
4 Ženy pod černou vlajkou	36
4.1 Cestování nezávislé ženy	36
4.2 Fenomén lásky	40
4.3 Vojáci se závojem	43
4.4 Příběhy, které mají tvář	48
4.5 Postoj migrantek	56
4.6 Globální kontext žen v džihádu	58
5 Evropský boj proti daeš	62
5.1. Přehled teroristických aktivit v Evropě	62

5.2 Soudní řízení s teroristy u evropských soudů.....	66
5.3 Daeš manželka a dítě jako hrozba?	69
5.4 Možná doporučení pro řešení	75
Závěr.....	89
Seznam literatury.....	91
Seznam příloh a obrázků	112
Seznam zkratek	113

Úvod

Syrská observatoř pro lidská práva v dubnu 2020 zaznamenala 314 úmrtí civilistů na území Sýrie, přičemž ženy a děti tvořily 10 % obětí. Důvody jejich úmrtí byly od explozí improvizovaných výbušných zařízení a nášlapných min, přes popravy skupinou Haját Tahrír al-Šám (aktivní sunnitská islamistická militatní skupina zapojená do syrské občanské války) až po smrt za neznámých okolností. (SOHR, 2020)

V uprchlický táborech jako je například Al-Húl v severní části Sýrie žije podle Světové zdravotnické organizace více jako 68 tisíc osob, ačkoliv je tento tábor stavěn pro 10 tisíc osob. (WHO, 2019) V říjnu 2019 svět obletěla zpráva o útěku přibližně 800 daeš manželek a dětí z tábora Ajn-Ísa, ve kterém je umístěno kolem 12 tisíce osob včetně tisícovky žen a dětí džihádistických bojovníků. (Svensson, 2019)

Autorka se v návaznosti na již zpracované téma týkající se ženského terorismu ve své bakalářské práci rozhodla zvolit si téma, které stále více začínají řešit země jako Belgie, Francie, Německo a Velká Británie, tedy návrat žen a dětí z území ovládaného Islámským státem. V rámci této práce je zájmem autorky přispět k pochopení toho, proč jsou ženy radikalizovány do násilných extremistických sítí, rozhodnou se provdat a následně odejít za svým džihádistickým manželem a také proč nyní některé z nich mají touhu vrátit se zpět do svých rodných zemí.

V teoretické části této práce je snahou autorky přiblížit islám jako náboženství, osvětlit, o co se toto náboženství opírá, a přiblížit význam slova Šaría, které je často používáno jak v objektivním podání informací, tak v subjektivním podání například pro ovlivnění společenského názoru na islám jako náboženství a muslimy jako věřící. S tímto je i v kontextu následný pokus o vysvětlení pojmů džihád a Salafismus. Taktéž je autorkou přiblížena historie samotného Islámského státu.

Dále je práce zaměřena na samotné ženy, které se rozhodly přijmout životní styl pod černou vlajkou Islámského státu, v rámci svého vnitřního rozhodnutí, případně již po radikalizaci, což vedlo k rozhodnutí provdat se za džihádistického bojovníka a poté ho následovat na území ovládaného Islámským státem.

V následujících kapitolách je pojednáváno nejen o motivaci žen k odcestování ze svých rodných zemí, ale i o následných činech těchto žen, včetně uvedení příkladu některých životních příběhů,

kteře jsou propojeny s Islámským státem, protože ten není prvním džihádistským hnutím, které přitahuje ženy. Nicméně by se dalo říci, že zvýšená asimilace žen do organizace sama o sobě přispěla k rychlému vzestupu této teroristické organizace. Je jisté, že ženy se staly nepostradatelnými pro toto hnutí, a to jak v konfliktních oblastech, tak na Západě.

Ženy hrají svou roli v budování organizace, produkují a šíří propagandu a zdá se, že jim byly přiděleny aktivnější role na „bojišti“. Ačkoliv protiteroristické snahy sice oslabily Islámský stát, ale pokud ženy budou podporovat extremisty, aby pokračovali ve své ideologii prostřednictvím online světa a sociálních sítí, nebude situace jiná. Je tedy evidentně nutné začít více pracovat na programech omezujících radikalizaci, případně více se zaměřit i na deradikalizační programy, a možnosti práce se ženami, které se vrátí.

Cílem autorky je ověřit, zda a jak velkou hrozbou jsou ženy, které je možné považovat za zradikalizované a není možné určit míru jejich radikalizace. Dále přiblížit možné dopady a nastínit možnosti, jak do budoucna k této problematice přihlížet a kterou cestou se ubírat.

1 Islám a Islámský stát

Mezi klasickými muslimskými teoretiky islámu platí definice založená na vyprávění v Koránu, sunně a síře, tedy, že islám je spojení „náboženství, společnosti a státu“. (Laurentová, 2019, s. 49) Pro vytvoření uceleného pohledu na tuto problematiku jsou v této kapitole uvedeny základní principy, na kterých je toto náboženství založeno.

1.1 Náboženství

Pojem náboženství je velmi obtížné definovat, protože každý věřící interpretuje své náboženství a související činnosti odlišně. Z mnoha definic náboženství je možné využít větu filozofa H. Lübbeho, že „náboženství je kultura našeho vztahu k tomu, co je nedisponovatelné“. (Halík, 2005)

Obecně se náboženství také považuje za způsob, jakým se lidé vypořádávají se svými základními obavami, v jejich životě a jaký bude jejich osud po smrti. V mnoha tradicích je tento vztah a tyto obavy vyjádřeny v souvislosti se vztahem nebo postojem jedné dané osoby k bohům nebo duchům. V humanističtějších nebo naturalističtějších formách náboženství jsou vyjádřeny vztahem nebo postojem vůči širší lidské komunitě nebo přirozenému světu. Věřící se účastní a často se těší na provádění náboženských nebo kontemplativních praktik, jako je modlitba, meditace nebo konkrétní rituál. Uctívání, morální chování, pravá víra a účast v náboženských institucích patří mezi základní prvky náboženského života. (Encyclopedia Britannica, 2019a) Lze tedy říci, že všechna náboženství mají silný vliv na lidské chování, myšlení a cítění.

Hmotný koncept náboženství, také známý jako koncept fundamentalismu, je možné vnímat jako přístup týkající se konfrontace lidí s mocnými bytostmi nebo nadpřirozenými bytostmi. Kromě toho je náboženství fenomén, který se zabývá nebo ztělesňuje něco posvátné, transcendentní, absolutní nebo také všeobsahující. To vedlo k definici, že náboženství je posvátné setkání, které určuje činy věřícího. Také se v této souvislosti hovoří o politizaci náboženství. Tak se některá náboženská podobenství stávají nástrojem k udržení identity v globalizační době. Ač vyznavači fundamentalismu vystupují jako tradicionalisté, ve skutečnosti dochází k odmítání historického přístupu k náboženství. Z principu tradice dochází k vytrhnutí určité podoby a jejímu zafixování ne vždy ve správném smyslu. (Můčka, 2017)

Diskutuje se zejména o sociální funkci, protože náboženství hraje klíčovou roli ve společnosti a hraje klíčovou roli při jeho formování. Zástupci této teorie jako byli Émile Durkheim, Ninian Smart a Thomas Luckmann se pokusili definovat náboženství takovým způsobem, že se jednalo o jakýsi systém solidarity, sestávající z víry a praktik k sjednocení v komunitě, církvi, všech přidružených následovníků. Je také možné hovořit o skutečnosti, že náboženství je taktéž označováno jako symbolický systém se záměrem odhalit silné, komplexní a trvalé nálady a motivace u lidí, aby se zdálo, že dokonale odpovídají realitě. (Kosick, 2011) „*Nyní však mnohá náboženství – např. soudobý islám – nemají ani tak integrační a interpretační funkci, jako spíše funkci referenční – umožňují jedinci i skupině se identifikovat a reprezentovat ve stále komplexnější společnosti. Tato role má ovšem výsostně politický charakter.*“ (Halík, 2007)

1.2 Korán

Muslimové se opírají o Korán ve všem, co se týká náboženství, zákonů a práva (šaría a fiqh), organizace společností a jednání ve světě. „*Pro muslimy je Korán Slovem Božím zhmotněným do Knihy, kterou Stvořitel seslal lidem skrze dva prostředníky, [arch]anděla Gabriela a Muhammada*“ (Laurentová, 2019, s. 21)

Obsahově je Korán kopií „Matky Knihy“, kterou uchovává po celou věčnost Alláh. Korán je výrazně kratší než například Nový zákon. Kniha obsahuje 6 236 veršů, které jsou rozděleny do 114 kapitol, které se nazývají „súry“, což je slovo používané v Koránu k označení zjevovacích pasáží nespecifické délky. (Laurentová, 2019) Jméno súry je obvykle odvozeno od nějakého nápadného slova v příslušném textu, jako je „Kráva“ (druhá) nebo „Básníci“ (26.), ačkoli nemusí nutně identifikovat hlavní téma textu. (Sinai a Ringgren, 2019)

Alláh také vybral arabštinu jako jazyk pro tuto knihu, a proto je recitace modlitby, která je složena primárně z veršů Koránu, v jiném, než arabském jazyce považována za neplatnou a je trestána jako falšování. (Laurentová, 2019)

Navzdory proklamované „božské dokonalosti“ Koránu, v něm muslimové nemusí vždy najít přesné odpovědi na otázky. Proto je k dispozici „sunna“ (prorocké tradice a obyčeje), která má povahu posvátné knihy a je neoddělitelná od Koránu a je jeho podstatným doplněním. Například zápis pěti modliteb pro každý den se nachází v sunně, nikoliv v Koránu. Také je k dispozici „súra“ (způsoby jednání), kterou je možné považovat za oficiální životopis

Muhammada. Je pro muslimy průvodcem, zdrojem informací k meditacím a příkladů, které je vhodné následovat. (Laurentová, 2019)

1.3 Šaría

V této podkapitole je věnován prostor pro osvětlení práva, tedy Šaría a to z důvodu, že na náboženské právo islámu se pohlíží jako na vyjádření Božího příkazu pro muslimy a představuje, v praxi, systém povinností, které lze rozdělit do pěti různých kategorií. Na jedné straně je příkázání, které říká, že dodržování je odměněno a nečinnost je potrestána. Druhou kategorií by byl zákaz, pokud je namířeno chování proti právu, následuje trest. Pokud se zakázané činnosti neprovádí, následuje odměna. Doporučené chování je odměněno, ale ignorování není potrestáno. Dalším v pořadí je nesouhlas, kdy opomenutí může být odměněno, ale zneužívání exekuce trestá. V neposlední řadě následuje přiznání, ve kterém ani jednání ani nečinnost nejsou odměněny ani potrestány. Pokud muslim striktně dodržuje tyto zásady, zcela naplňuje islámské právo Šaría. (Coulson a Shamsy, 2019)

Šaría však reguluje nejen islámský právní systém, ale také všechny lidské zájmy, a to jak ve veřejné, tak v soukromé sféře. Týká se to ustanovení o osobní hygieně nebo rodinného kodexu chování. Samozřejmě také zahrnuje uctívání Boha, a tedy dodržování pěti pilířů (vyznání, modlitba, půst, almužna a pout'). Toto uctívání je důležité, protože samotná Šaría je považována za řád stvoření stanovený Alláhem. Toto bylo odhaleno prorokem Muhammedem a platí až do posledního soudného dne a pro celý svět. (Encyclopedia Britannica, 2019b) Je důležité poznamenat, že tato interpretovaná definice není zákonem, který Alláh odhalil. Termín Šaría se vyskytuje v Koránu pouze jednou, a to ne ve smyslu slova zákon, ale jako „cesta“. (Der Prophet, 2012)

Právo Šaría má obrovský dopad na islámské trestní právo. Rodinné a manželské právo je jádrem práva Šaría, a proto vyžaduje obzvláště přísné dodržování uvedených pravidel. Z tohoto důvodu nesmí být trest za žádných okolností urovnán mimosoudně a neměly by být brány v úvahu ani represe. Trestný čin proti Bohu musí být potrestán tak, jak je psáno v Koránu. Primárními zločiny jsou cizoložství a smilstvo, případně pomluva, že ke smilstvu došlo, vážné krádeže, loupeže nebo konzumace alkoholu a drog. (Der Prophet, 2012) Aby rozsudek vstoupil v platnost, je důležité usvědčit daného zločince nebo mít dva mužské očitě svědky. V případě cizoložství a smilstva jsou zapotřebí čtyři mužští očití svědci. Tyto případy trestného činu jsou však jen velmi

zřídka postaveny před soud. Podezřelá žena spíše dostává trest ve své vlastní rodině. V podobě fyzických trestů, uvěznění a v nejhorším případě smrti. (Schirmmacher, 2019)

Zločin s odvetou, nazývaný také kisás, je postaven na krevní mstě a principu rovné odplaty v podobě usmrcení nebo utnutí končetiny. Tyto zločiny jsou řešeny pod dohledem soudce. Smrti viníka se může domáhat pouze nejbližší příbuzný oběti. Za určitých okolností může být upuštěno od smrti pachatele, pokud pachatel provede náboženské pokání. V případě kisás Šaría přísně požaduje princip rovnosti, například tedy žena za ženu, nelze-li dosáhnout této rovnosti, není možné provést odvetu. Rodina oběti se může rozhodnout nezabít viníka a místo toho požádat o zaplacení ceny krve (dija). Cena krve se liší v každé zemi, v Íránu je v současné době 100 velbloudů plus 200 krav nebo 1 000 ovcí. V penězích je to 200 jemenských rijálů, 1 000 kuvajtských dinárů nebo 10 000 stříbrných dirhamů. Tato cena krve je spočítána za muslimského muže. Pokud se jedná o ženu, cena je obvykle poloviční, a pro nemuslimy ještě méně. V případě, že se nejedná o vraždu, ale o zranění, způsobí oběť stejné zranění pachateli. (Schirmmacher, 2019)

Kategorie trestný čin tazír se používá, pokud se jedná o případy, které zahrnují urážky, úplatkářství, vydírání, podvody nebo únosy. Výše trestu je na uvážení příslušného soudce. Rozsudky mohou zahrnovat dlouhé tresty odnětí svobody, vyhoštění, bičování nebo pokuty. Kromě toho může být pachatel propuštěn ze své pracovní pozice nebo se musí vzdát celého svého majetku. Recidivisté mohou dokonce čelit trestu smrti, pokud neexistují vyhlídky na zlepšení chování. Tento rozsudek se většinou provádí mezi homosexuály, heretiky, vrahy, obchodníky s drogami nebo vyzvědači. (GIC, 2014)

Právo Šaría doposud nebylo kdykoli a kdekoliv plně uplatňováno. Dokonce i v dnešní době se jen částečně praktikuje v zemích jako je Írán nebo Súdán, které hovoří o předpokladu „plného znovuzavedení“. Většina islámských zemí dnes žije podle příkázání Koránu, islámských tradic a obvyklého arabského práva. (Schirmmacher, 2019)

1.3 Džihád

Slovo džihád pochází ze slovesa „šaháda“, které znamená „usilovat“ nebo „bojovat“. Přesný význam termínu džihád závisí na kontextu, na Západě se často mylně překládá jako „svatá válka“. Džihád, zejména odkazuje především na lidský boj o podporu toho, co je správné, a

zabránění tomu, co je špatně. V Koránu má džihád více významů, nejprve je kladen důraz na vnitřní rozměr džihádu a s tím spojené trpělivosti a tolerance. Korán také hovoří o provádění džihádu pomocí Koránu proti pohanům, což znamená verbální a diskursivní boj proti těm, kdo odmítají poselství islámu. V pozdější literatuře – Hadít, obsahující výroky Proroka, byly popsány čtyři primární způsoby, kterými lze džihád provádět a to srdcem (snaha být lepším muslimem), jazykem (propagovat islám), rukou (např. charita) a mečem. (Afsaruddin, 2020)

Tato interpretace má málo společného se slovem džihád, se kterým je v poslední době spojován, tedy s přirovnáním k islámské svaté válce. Slovo, které se používá pro válku v arabštině je „harb“. Existuje tedy velký rozdíl mezi válkou a džihádem. Války se obvykle vedou, aby rozšířily sféry vlivu, a tím využívaly národy a jejich suroviny. Podle Koránu nelze džihád za žádných okolností sladit s tak nízkými motivy. Takzvaní džihádisté to vidí poněkud jinak. Postavili do popředí význam militantního džihádu a obhajují ozbrojený boj proti nevěřícím s cílem vytvořit Islámský Boží stát. (Goldmann, 2014)

Džihád je tak důležitým principem víry v islám, že téměř patřil k pěti pilířům. Džihád nemá nic společného se Svatou válkou, ale je třeba rozlišovat dva různé významy. Na jedné straně je velký džihád, který popisuje boj proti sobě, a na druhé straně malý džihád. Ten definuje obranu proti vnějším útokům a popisuje také útočný boj proti nemuslimům. Tato prohlášení Koránu používají extremistické islamistické skupiny k ospravedlnění svého teroru ve světě. Původní překlad „boje“ chápou především v militantním výkladu. (Tibi, 2012)

Tato nesprávná interpretace džihádu začala být vnímána od přelomu 18. a 19. století, kdy vznikl Sokotský chalífát též Sokotský sultanát (nyní území Nigérie) a později na konci 20. století v souvislosti se sovětskou válkou v Afganistánu. (Afsaruddin, 2020) Některé islámské teroristické organizace však zneužívají džihád pro své vlastní účely podporující například fanatismus nebo sebevražedné bombové útoky. Vystává tedy otázka, proč je džihád tak zajímavý a přitažlivý? Moderní džihád nabízí princip rovnosti. Všichni lidé jsou si rovni, pokud věří v islám a neexistují žádné rozdíly v původu. A proto se necítí jako osoba nižší třídy – tato myšlenka oslovuje zvláště velké množství lidí ze sociálně slabých vrstev. Kromě toho je ráj slibován pro všechny, kteří zemřou jako mučedníci. (Avenarius, 2015)

Ač probíhají v médiích diskuze, že forma džihádu vedeného islámskými teroristickými skupinami nemá nic společného s islámem, nelze to takto interpretovat. Samozřejmě to má něco společného s vedením války, šířením strachu a teroru po celém světě ve jménu tohoto náboženství. Protože dokud se militantní muslimové domnívají, že představují skutečný islám, pokud je Korán používán teroristy ke zneužívání veršů a jejich nesprávnému výkladu pro jejich účely, je možné spojovat tyto činnosti s islámem a ve jménu tohoto náboženství. A právě v tomto je problém, tedy, že mírové i džihádistické interpretace Koránu mohou být ospravedlnitelné. (Goldmann, 2014)

1.4 Salafismus

V této práci je zmíněn Salafismus vzhledem k tomu, že většina teroristů a zahraničních teroristických bojovníků, kteří odešli do Iráku a Sýrie bojovat pod vlajku Islámského státu, který má základy v této ideologii. Je však důležité si uvědomit, že ne všichni Salafisté jsou džihádisté.

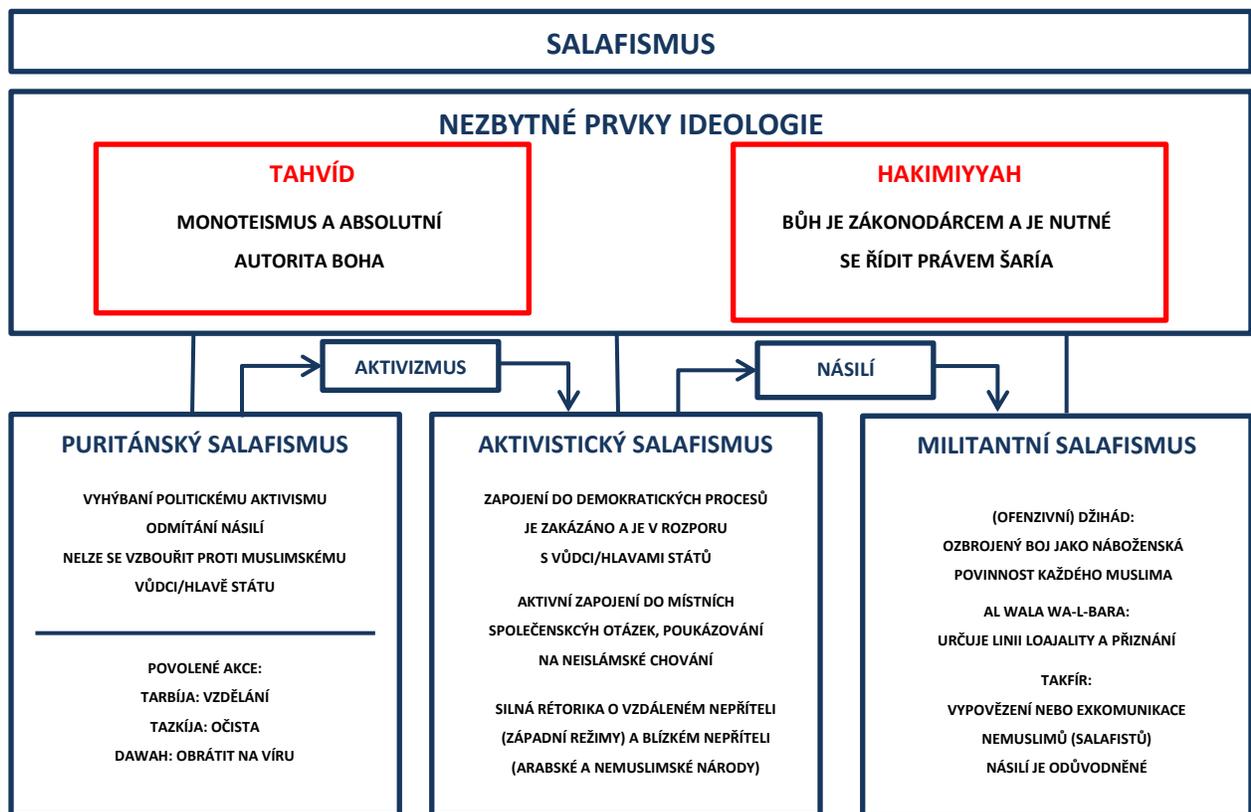
Salafismus vychází z pojmu al-salaf al-salih (první tři generace muslimů, doslovný význam je správní předci) a jsou takto interpretovány menšiny v sunnitském islámu, který je považován za praktikování pravého islámu. (Kelvington, 2019) Zaměřuje se na tahvíd (monoteismus a Boží absolutní autoritu), což je princip svátosti s jasným binárním rozlišením mezi „námi“ a „těmi“, který odmítá nemuslimy. Tato ideologie rovněž odmítá sekulární demokracii jako plnohodnotnou tyranii, zatímco používá jasný morální rámec upravující vztahy mezi muslimy a nemuslimy. Jako takový ztělesňuje ideál vytvoření předvoje Salafi – skupiny předchůdců, která propaguje, chrání a brání přímou cestu Proroka, a kde dawa (praxe předávání politického islámu) hraje důležitou roli při přeměně nemuslimů na muslimy. První linie slouží jako obrana proti západním světským normám a hodnotám. (AIVD, 2015)

Salafisté jsou tedy dogmatictí ve vztahu ke Koránu a sunně, což považují za dostatečné pro vedení života všech muslimů, proto odmítají jakoukoli následnou interpretaci Koránu a moderní muslimské názory a praktiky, mají přísný pohled na nedělitelného Boha a úplné podřízení se Božímu pravidlu a nařízením prostřednictvím návratu do čisté minulosti. Pro Salafisty je Bůh jediným zákonodárcem a každý je povinen doslovně následovat právo Šaría. Všechny změny, odchylky nebo obnovy jsou považovány za hříšné a popírají pravdu, vyžadují boj s kuffar

(nevěřícími). Odmítají také parlamentní demokracii, protože tvrdí, že takový systém dává přednost lidským zákonům vytvořeným člověkem před Boží vládou. (RAN, 2019)

Salafisté rozlišují mezi věřícími a nevěřícími, mezi správně vedenými muslimy a všemi dalšími interpretacemi. Například je třeba dodržovat zásadu posvátnosti, protože veškeré chování je klasifikováno jako haram (zakázáno) nebo halal (povoleno). Dodržování tohoto morálního rámce ukazuje loajalitu, protože reguluje veškeré chování a sociální vztahy a odchylka vyžaduje nápravná opatření. Praxe sledování přísného dodržování náboženských a morálních pravidel se nazývá hisbá (rovnováha). (Meijer, 2009)

Salafismus není homogenní, ale má několik různých orientací, které se objevily historicky. Vědci obvykle hovoří o různých kategoriích Salafismu, puritánském, aktivistickém a militantním. (RAN, 2019) Pro ucelené pochopení je možné využít „Schéma Salafismu“, uvedené na obr. 1.

Obrázek č. 1 Schéma Salafismu

Zdroj: RAN, 2019 – upraveno autorkou

Puritánští Salafisté se při snaze o vybudování islámského státu vyhýbají politickému aktivismu a násilí. Jejich postavení je často úzce spojeno se saúdskou náboženskou elitou a zdůrazňují, že je povinností poslouchat politického vládce saúdského státu. Puritánští Salafisté se zaměřují na očištění náboženství od reinterpretace prostřednictvím vzdělávání (tarbija), očištění (tazkija) a podporu segregace vůči nemuslimům. Salafisté usilují nejen o rozdělení na muslimy a nemuslimy, ale také o přísné oddělení mužů a žen v různých sférách. (RAN, 2019)

Aktivistický Salafismus se nejen distancuje od demokracie, kterou tito Salafisté považují za neslučitelnou s muslimskou vírou a doktrínou, ale také aktivně hledá muslimy, aby je odtrhli od demokratických procesů, jako je hlasování ve volbách nebo účast v politické straně. Tito aktivističtí Salafisté se aktivně účastní místních společenských otázek, poukazují na neislámské chování a občas se snaží v určitých oblastech vykonávat sociální kontrolu. Aktivističtí Salafisté se často zaměřují na globální a místní podmínky a silně se staví proti vládcům. Mají silný nepřátelský pohled a rétoriku se zaměřením na západní režimy (vzdálený nepřítel), zatímco arabské nebo národní státy představují blízkého nepřítele, který brání vytvoření islámského státu. (RAN, 2019)

Militantní Salafismus, nebo také je možné označení Salafistický džihádismus, vnímá násilí jako nezbytný nástroj ke změně současného světového řádu, ve kterém jsou Spojené státy americké a další jejich spojenecké státy považovány za průkopníky ve válce proti islámu a muslimům. Odmítá liberalismus, demokracii a vyzývá k boji proti tomuto společenskému nastavení. Zmiňuje, že je také individuální povinností každého muslima zapojit se do ozbrojeného boje proti svým blízkým nepřátelům (bezbožným režimům) a vzdáleným nepřátelům (západní státy). Militantní Salafismus razí domněnku, že ozbrojený džihád musí být veden, aby bránil muslimy a rozšiřoval islám, a že každý muslim má povinnost bojovat proti nevěřícím. (Alshech, 2014) Tito džihádisté považují Evropu za Dár al-harb (dům války) a mučednictví je konečným bojem, který slibuje zvláštní ráj a 72 panen k tomu. (RAN, 2019)

Jak uvádí Shiraz Maher, existuje pět základních prvků ideologie Salafistického džihádismu, a to, tavíd, hakimiyya, al-wala 'wa-l-bara', džihád a takfír. Těchto pět charakteristik popisuje, jak se vytváří linie loajality a distancování. Takfír vymezuje islám proti všem ostatním a chrání jej před zákeřnou korupcí zevnitř; tavíd a hakimiyya vysvětlují, jak legitimní autorita vypadá a komu by měla sloužit a džihád předepisuje způsob této konkrétní revoluce. Tyto ideologické

složky se týkají hlavně dvou věcí – ochrany a propagace. Ochrana víry pochází z džihádu, al-wala 'wa-l-bara' a takfíru; zatímco jeho propagace je spojena s tavídem a hakimiyyou. (Maher, 2016)

System víry (aqidah) pro Salafisty zůstává stejný napříč třemi uvedenými orientacemi. To, co odlišuje tyto různé školy, je manhaj – činy nebo metody, které legitimují, zda člověk zůstává puritánem, aktivistou nebo Salafistickým džihádistou, ale může se také pohybovat z jedné formy do druhé. (RAN, 2019)

1.5 Islámský stát

Islámský stát v Iráku a Levantě (ISIL), také nazývaný Islámský stát v Iráku a Sýrii (ISIS) a od června 2014 zkrácené též Islámský stát, je transnacionální sunnitská povstalecká skupina působící primárně v západním Iráku a východní Sýrii. Skupina se poprvé objevila pod názvem ISIL v dubnu 2013 a na začátku roku 2014 zahájila ofenzívu, která vytlačila irácké vládní síly z klíčových západních měst, zatímco v Sýrii v syrské občanské válce bojovala proti vládním silám i proti povstaleckým frakcím. V červnu 2014 poté, co skupina v Iráku dosáhla významných teritoriálních zisků, prohlásila zřízení chalifátu vedeného vůdcem ISIL Abú Bakrem al-Bagdádím. Mezinárodní snahy o porážku skupiny vedly k jejímu úpadku a Sýrie i Irák považovaly ISIL za účinně poražený od listopadu 2017, i když ISIL nadále držel malé množství území až do března 2019. (Encyclopedia Britannica, 2019b)

Také se v souvislosti s ISIS je možné setkat s pojmem Daeš (psáno Daesh), jedná se o zkratku pro ISIS, přesněji: „„D“ označuje „al-Daula“, tedy stát. „A“ zastupuje přídavné jméno „al-Islamiya“, tedy „islámský“. „E“ v přepisu odkazuje k „al-Iraq“, tedy „Iráku“. A konečně „SH“ je inciálou „aš-Sham“, což je arabské označení území zvaného „Levanta“, jež zahrnuje území Sýrie, Libanonu, Jordánska, Palestiny a Izraele.“ (Bittner, 2015) Ačkoliv se může zdát, že toto synonymum je možné využívat i před zástupci ISIS, tak se jedná o chybné pochopení, samotní členové ISIS toto označení chápou jako urážku.

V současném diskurzu se zdá, že ISIS je zařazen mezi všechny ostatní neúspěšné a poražené teroristické organizace. Nicméně je potřeba zmínit i to, že existuje několik důležitých charakteristik, které odlišují ISIS od jiných skupin, jako je například Al-Kájda. Ignorování těchto

charakteristik a přemýšlení o teritoriálně poraženém ISIS v minulém čase není jen omylem, ale může být také nebezpečné. (Tuman, 2018)

To, že ISIS byl od prvního dne jinou teroristickou organizací, bylo viditelné díky následujícím odlišnostem. Od počátku se otevřeně identifikoval jako nadnárodní skupina; jeho zprávy vycházely především na základě této sebeidentifikace; jeho nepřetržitá okupace a kontrola nad územím Sýrie a Iráku vytvořila doslovný, nejen symbolický význam, a to vedlo k posílení jeho vzkazů. Islámský stát držel a ovládal půdu v Sýrii a Iráku déle než tisíc dní, což lze považovat za významný úspěch. (Winter, 2017) Následoval také příklad jiných teroristických skupin – zejména Al-Kájdý, která využívala k šíření zpráv sociální sítě i tradiční média. (Tuman, 2018)

Je však třeba si uvědomit, že vítězství nad ISIS může být dočasné. Je důležité uznat, že v Iráku a Sýrii byly přítomny různé faktory, které vytvořily prázdnotu, kterou Daeš mohl vyplnit. Nelze však říci s jistotou, že se stejné faktory neobjeví znovu. (Hendawi a Abdul-Zahra, 2015)

2 ISIS jako životní styl

V březnu roku 2019 Spojené státy americké společně s arabsko-kurdskou koalicí (SDF) oznamovali porážku této teroristické organizace. (Česká televize, 2019a) Čas však ukazuje, že tomu tak není a souhrn následných okolností může vést k „povstání z popela“ daeš bojovníků a tím spojené problematiky života a aktivit jejich žen a dětí.

V rámci této kapitoly je pojednáváno o rozhodnutích, myšlenkových pochodech nejen žen a dívek, které našly svůj životní styl pod vlajkou ISIS ať už jen v rámci svého vnitřního přesvědčení, případně i fyzickým přesunem do vyhlášeného chalifátu.

2.1 ISIS fanynky

V průběhu let 2014 a 2015 se začal objevovat významný jev: mladé dívky a ženy odcházely ze Západu, aby začaly žít radikálně odlišný život na území Islámského státu. Při hledání, jak lépe porozumět tomuto jevu, se odborníci zaměřili na potenciální roli sociálních médií (Twitter, Facebook, Tumblr) jako radikalizujícího agenta. Zároveň se na tato sociální média a další webové portály obraceli s žádostí o pomoc nahlédnout do psychiky této rostoucí skupiny dívek a žen. (Huey a Witmer 2016)

Mylná je představa, která se ve veřejné diskusi o teroristických skupinách obvykle vyskytuje a která spočívá v tom, že ženy hrají v těchto organizacích jen malou roli. Tuto myšlenku lze z velké části připsat tomu, co je vnímáno jako podřadná povaha postavení žen, která je spojována s islámem. Ačkoli se zjevně jedná o to, že ženy v mnoha takových skupinách hrají menší roli – například tím, že je jim znemožněn boj v první linii na bojových frontách. (Lahoud, 2014)

Ženy byly, jsou a budou příznivci a rodinnými příslušníky globálních islamistických skupin, také vedou výcvik žen, ženské organizace, provozují internetové časopisy, distribuují Korán ve věznicích a školách, vytváří islámské nevládní organizace a charity a zapojují se do nezákonných činností. Ačkoli tyto činnosti nejsou násilné, jsou rozhodujícími zdroji propagandy, náboru a získávání finančních prostředků. (Cunningham, 2007)

Dále je zde samozřejmě účast žen na přímých teroristických činech, v podobě sebevražedných útoků. Stručně řečeno, navzdory skutečnosti, že před vzestupem sociálních médií byla účast žen v teroristických skupinách pro širší veřejnost často neviditelná, hrály ženy „zásadní roli v krátkodobém i dlouhodobém přežití teroristické organizace“. (Huey a Witmer 2016)

Sociální média měla ve vztahu k ženám a terorismu přinejmenším dva významné účinky. Zaprvé, sociální média jsou prostory, v nichž mají ženy stále více nových příležitostí, aby byly vystaveny džihádistickým skupinám a jejich ideologiím. Na těchto stránkách se mohou potenciálně zainteresované ženy spojit s dalšími sympatizantkami a také s náborářkami. (Hoyle et al., 2015) Tyto stránky také umožňují ženám větší svobodu zapojit se do širší škály aktivit jménem těchto skupin, včetně náboru potenciálních konvertitů, distribuce propagandy a mobilizace sympatizantů. (Huey a Witmer, 2016)

Za druhé, sociální média umožňují větší pohled na druhy činností, které ženy provádějí v rámci teroristických sítí. Navzdory rostoucí pozornosti na ženské online aktivity v rámci ISIS a dalších sítí však stále existují kritické mezery v našem chápání úloh, které ženy hrají v online komunitách. A s tím již zmíněná, a je možné, že i podhodnocená, role „fanynek“. (Huey a Witmer, 2016)

Možná jedinou definující charakteristikou „fanynek“ je její zjevná víra v násilný extremismus jako něco senzačního. Jak tvrdí Huey a Witmer, *„mnoho nespokojených mladých lidí vnímá násilný extremismus jako určitou subkulturní prestiž, protože umožňuje člověku vidět sebe, jak bojuje proti svému skutečnému nebo vnímanému oslabení. K faktoru „úžasnosti“ přispívá vybroušená propagandistická kampaň zaměřená na přilákání mladých lidí z celého světa prostřednictvím zpráv, díky nimž se jeví „kauza Islámský stát“ jako „cool“ a romantická, a jejich extrémní násilí jako „zábavné“. Jak vychází najevo [z této studie], fanynek inklinují k takovým zprávám, dokazuje to jejich aktivní zpětné prohlížení obrázků“*. (Huey a Witmer, 2016)

Nejen, že patřit do skupin okolo ISIS na sociálních sítích, propůjčuje dívce „cool“ status, ale také jí poskytuje „okamžitou rodinu“. Jednou z nejsilnějších lákavostí je, že jakmile je jednotlivce přijat, patří k hluboce propojené skupině mládeže, která nachází smysl pro komunitu a příbuznost online, komunita je sjednocená vzájemnou láskou a podporou. (Amarasingam, 2015)

Aby se tedy dívky dostaly do vnitřního kruhu, obvykle se pokoušejí získat online „přátelství“ vlivných osobností. Ve většině případů se jedná o propojení s náborářkami, které byly veřejně označeny za pomocnice ženám, které se chtěly přesunout do chalífátu. (Huey a Winter, 2016)

2.2 Síla příběhu

Extremistická propaganda prostřednictvím videí se stala taktéž častým jevem v online médiích. Podle Reinemanna et al. „více než polovina německých adolescentů uvádí zkušenost s extremistickým obsahem, 17 % z nich prostřednictvím YouTube.“ (Reinemann et al., 2019). Na získání obsahu, který uveřejnil islámský nebo pravicový extremist, jsou potřeba pouze dvě kliknutí, když se uživatel řídí doporučeními dané platformy. (Schmitt et al., 2018)

Videa používají různé typy příběhů, například příběhy o osobních zkušenostech, oficiální zprávy o událostech organizací nebo kulturně zakořeněné příběhy. Jak tvrdí Glazzard (2017), „všechny tyto děje lze v extrémistické propagandě umně propojit“.

Právě tvorba příběhů je základní lidskou schopností. Vypravěči používají příběhy k tomu, aby dali smysl svému životu a světu kolem nich, a tím budovali svou osobní, kolektivní a kulturní identitu. Analýzy ukazují, že příběhy jsou také cenným nástrojem pro přesvědčování (Braddock a Dillard 2016).

Na straně příjemců příběhů narůstá zájem podle typu příběhu (například hrdinský nebo romantický), dále snahou se seznámit se s tématem, a tím i roste potřeba ovlivnit děj, to vše zvyšuje narativní přesvědčování. Zatímco protichůdné postoje (například předsudky při sledování videí proti diskriminaci) toto narativní přesvědčování narušují. (Igartua a Frutos, 2017).

Kvalita produkce zesiluje narativní zpracování. Příběhy slavných autorů mají vyšší úroveň než materiál vytvořený ne odborníky. Dobré příběhy byly popsány jako ty, které zaznamenaly vyšší narativitu a ty také zvyšují přitažlivost propagandistických videí. Posuzování videa jako přitažlivého také znamená, že zvyšuje jeho přesvědčivost. Výzkum věrohodnosti poskytuje dostatečné důkazy o tom, že přitažlivější (online) obsah je přesvědčivější. (Flanagin a Metzger 2007).

Obecná přesvědčivost vyprávění je dobře prokázána analýzami. Jako příklad lze uvést analýzu autorů Braddocka a Dillarda z roku 2016. Narativní přesvědčování bylo testováno hlavně na sociálně žádoucí výsledky, jako je chování spojené se zdravím, a bylo zjištěno, že zvyšuje, mimo jiné, ochotu k fyzickému cvičení a příznivě snižuje postoje třeba k pití. (Braddock a Dillard 2016).

Příběhy také snižují stereotypy, podporují empatii k znevýhodněným skupinám a zvyšují záměry hlouběji se zapojit do propagandistických videí a sdílet je online. Existuje stále více důkazů, které naznačují, že extrémisté se ve svých propagandistických kampaních silně spoléhají na příběhy. (Frischlich et al., 2018)

Různí autoři se spoléhají na obsahová analytická data a tvrdí, že přesvědčivá síla vyprávění se rozšiřuje na extremistickou propagandu a má potenciál podporovat radikalizaci. Obsahová analýza 130 německých videí zaměřených na pravicový nebo islámský extremismus ukázala, že ačkoliv tři čtvrtiny videí obsahovaly prototypové příběhy, nejčastěji byl použit dokumentární styl, nicméně jak autoři uvádějí, oblíbenější byla videa zpracována jako vyprávění. Jak dále uvádějí: „*tyto výsledky však nedovolují závěry o potenciální úloze vyprávění pro radikalizaci.*“ (Frischlich et al., 2018)

Několik experimentálních studií o účincích extremistických propagandistických videí ukazuje, že propagandistická videa jsou hodnocena negativně, ačkoli míra odmítnutí se liší v závislosti na stylu videí a individuální charakteristiky příjemců (například úroveň vzdělání). (Frischlich et al., 2018).

Například Cottee a Cunliffe (2018) zjistili, že video islámských extremistů vyprávějící příběh zaměřený na člověka a jeho idealizovaný život v ISIS, bylo „*přijato pozitivně i mezi nezanedbatelným počtem těch, kteří pro skupinu nevyznávají sympatie*“. Výsledky studie Frischlich et al. (2018) tedy odrážejí vědecké názory, které uvádějí, že online média mohou podněcovat procesy radikalizace, ale nikoli je spustit.

2.3 Radikalizace

Většina žen, které se rozhodly připojit k ISIS a být ženami daeš bojovníků, učinila toto rozhodnutí právě díky radikalizaci. Proces radikalizace sleduje nelineární, neurčitou cestu, utvářenou mnoha faktory – osobními a kolektivními, sociálními i psychologickými. Samotný jednotlivý prvek nestačí k vysvětlení radikalizace jednotlivce nebo skupiny. Tento proces je výsledkem splynutí konkrétní osobní cesty a systému přesvědčení odůvodňujícího použití násilí, které může být prohloubeno vnímanou morální hrozbou nebo hrozbou pro identitu jednotlivce a ovlivněno fyzickými a virtuálními sociálními kontakty. (CPRMV, 2019)

Současný stav je možné popsat pomocí tří aspektů radikalizace v kontextu islamistického terorismu, konkrétně: radikalizace jako proces vztahů, radikalizace jako sociální výzva a role zahraniční politiky a radikalizace jako strategie prevence. (Ayanian et al., 2018)

Řada sociopolitických a socioemotivních prvků může hrát roli při utváření situací, ve kterých někteří jedinci prožívají sociální nestabilitu, jako příklad lze uvést globální události (války, konflikty, politická situace v cizí zemi atd.), sociální a politické postoje státu (zahraniční politika, politická rozhodnutí, sociální politika a další), dále také veřejné a mediální diskurzy (sociální debaty, diskuse apod.). To všechno jsou faktory, které mohou nepřímo přispět k rozvoji pocitů stigmatizace, diskriminace, frustrace nebo ponížení. (CPRMV, 2016)

Současně sociální zranitelnost, ekonomická marginalizace a křehké rodinné vazby mohou posílit pocity selhání a bezmoci u těch, kdo je zažívají. Často je to protnutí těchto sociopolitických a socioemotivních okolností, které nakonec vede jednotlivce k tomu, aby zpochybňovali své místo ve společnosti a ztotožňovali se s kolektivními hodnotami sdílené komunity. (CPRMV, 2016)

Islámská propaganda a její stále profesionalizovanější šíření fascinuje mladé lidi po celém západním světě. To vedlo k novým fenoménům online i offline radikalizace a přilákalo mnoho následovníků po celém světě. I když ISIS a přidružené skupiny jsou nyní vojensky poraženy, v mnoha společnostech stále probíhají radikalizační procesy. (Ayanian et al., 2018)

Stejně jako s velkým množstvím navrátilců z chalifátu, se západní společnosti musí vypořádat s širokým okruhem sympatizantů a příznivců, někteří z nich mají blízké vztahy k Salafistickému prostředí, jiní s osobními problémy a někteří potenciálně trpí psychiatrickými poruchami. K tomu má společnost stále daleko k pochopení a ještě méně k předcházení radikalizace. (Ayanian et al., 2018)

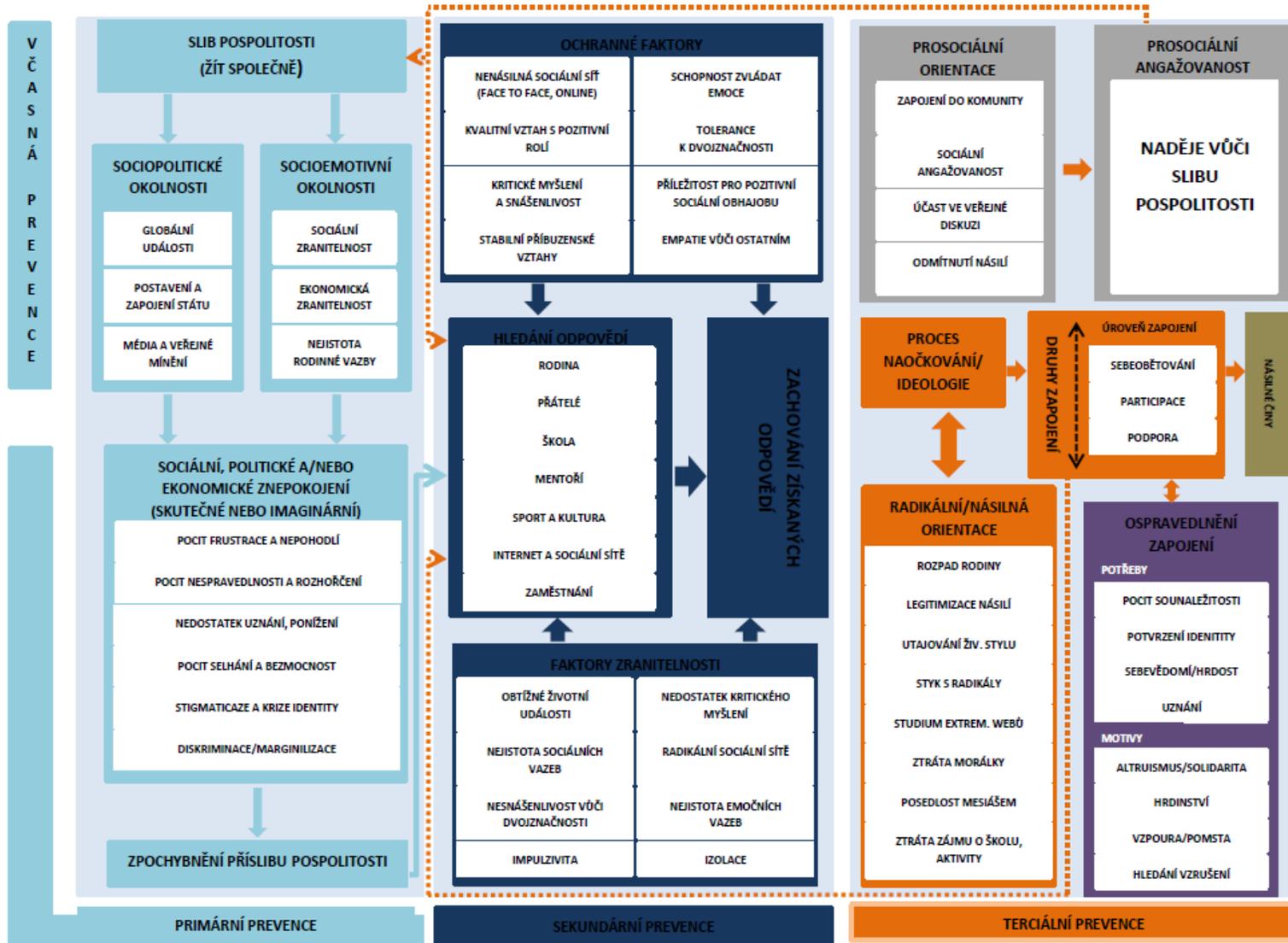
Jednotlivci, kteří zažívají problém s vlastní identitou nebo vnímanou nespravedlností nebo marginalizací problémů, mohou někdy hledat odpovědi a nápravu v situacích, které považují za nespravedlivé nebo potřebující nápravu. V závislosti na společenském prostředí, ve kterém se nacházejí, mohou různé faktory nabídnout buď prosociální, nebo naopak radikalizující perspektivu – některé dokonce zacházejí tak daleko, že se hlásí k násilnému jednání. (CPRMV, 2016)

Důvodem je to, že procesy radikalizace téměř vždy vyplývají z multifaktoriální interakce rizikových faktorů, přístupových cest a spouštěcích událostí, často na různých úrovních jako je jednotlivec, skupina nebo společnost. (Doosje et al., 2016)

Mezi ovlivňující faktory je možné zařadit tzv. ochranné faktory, všichni jednotlivci mají své osobní ochranné faktory proti radikalizaci (tolerance nejednoznačnosti, kritické myšlení), zatímco na jejich prostředí jsou napojeny další ochranné faktory (stabilní vztahové prostředí, nenásilná sociální síť). Naproti tomu jsou tzv. faktory zranitelnosti, tzn. někteří lidé projevují určité vlastnosti, které je vedou k jejich křehkosti (nedostatek kritického myšlení, obtížné životní události) nebo jsou vystaveni vlivům okolního prostředí (radikální sociální síť, slabé sociální nebo emocionální vazby), tyto faktory poté způsobují, že jsou zranitelnější pro radikalizaci. (CPRMV, 2016)

Pro pochopení není možné radikalizaci zkoumat jako proces probíhající ve vakuu. Pro plné ujasnění procesů radikalizace, není možné zaměřit se výhradně na jednotlivce a jeho vnitřní charakteristiky, myšlenky a emoce, nebo pouze na sociální kontext, ale je potřebné zaujmout interaktivní přístup, kde je radikalizace vnímána jako výsledek interakce mezi jednotlivcem, sociálním prostředím, společností obecně, politikou, státní správou a internetem. (Ayanian et al., 2018)

Role stigmatizace, diskriminace a nesprávného rozpoznání v procesech radikalizace nebo stupňující se spirály násilí v konfliktech s politickými oponenty jsou příklady potenciálních mechanismů, na nichž jsou založeny tyto interakce. (Ayanian et al., 2018) Názorně je zobrazen proces radikalizace na obr. 2.

Obrázek č. 2: Proces radikalizace

Zdroj: CPRMV, 2016 – upraveno autorkou

Samotná bezpečnostní opatření nejsou schopna účinně kontrolovat fenomén islamistické radikalizace a džihádistického násilí. Toto úsilí musí být doplněno o vědecky podloženou prevenci, hodnocení rizik a deradikalizaci. Proto je třeba vyhodnotit zkušenosti s existujícími preventivními a intervenčními programy. Vzhledem k tomu, že online propaganda je zapojena do radikalizačních procesů, snaha o kontrolu nebo prevenci tohoto vlivu je jedním ze základních kamenů zabránění šíření radikálních ideologií. (Ayanian et al., 2018)

Evropská síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci zdůrazňuje nedostatek empirických důkazů o účinnosti preventivních programů založených na kritické mediální gramotnosti (European Comision, 2018). Z toho důvodu je potřebné, aby preventivní program byl složen ze třech oblastí: za prvé uvědomění, odkazující na základní všímavost přítomnosti Salafistické propagandy na internetu; za druhé reflexe s odkazem na znalosti, dovednosti a postoje potřebné ke kritickému zamyšlení nad tím, zda konkrétní obsah je či není extremistická propaganda na základě konkrétních kritérií a za třetí je to důvěra ve schopnost odhalit propagandu, zapojit se do sociálních diskurzů a postavit se proti ideologiím. (Ayanian et al., 2018)

2.4 Dispozice ovlivňující radikalizační proces

Na úrovni psychologických a sociálně psychologických vysvětlení jednotlivých radikalizačních procesů existuje empirický deficit, většina vysvětlení vychází z teoretických předpokladů. Důvodem může být obtížný přístup k výzkumnému subjektu a malý počet případů. Psychologie však nemůže definovat radikalizovanou nebo teroristickou osobnost na základě teoretických předpokladů nebo empirických poznatků. (Borum, 2014) Jak ve svém přehledu uvádí Alex P. Schmid, „většina teroristů je považována za klinicky normální, i když jejich činy odporují morálním charakteristikám.“ (Schmid, 2013)

2.4.1 Osobní charakteristiky

Vždy je potřeba brát v úvahu osobnostní rysy a kombinace dispozic. Určité kombinace osobnostních rysů lze kvalifikovat jako diagnostikovatelné psychiatricky relevantní poruchy osobnosti. Zda je překročen práh patologie pro poruchu osobnosti, závisí na různých aspektech. Podle mezinárodních klasifikačních systémů musí osobnostní rysy představovat hluboce zakořeněné, přetrvávající vzorce chování, které se projevují v rigidních reakcích na různé situace v osobním a společenském životě a jasné odchylky ve vnímání, myšlení, pocitu a ve vztazích s ostatními, kromě toho existuje osobní utrpení nebo narušená sociální funkčnost (Srowig et al.,

2018). Proto by mělo být předem jasně uvedeno, že pojmenování jednotlivých osobnostních rysů, které jsou spojeny s politickou nebo náboženskou radikalizací, se výslovně nezaměřuje na jejich patologizaci. Má spíše umožnit identifikaci psychologických zranitelností za účelem přístupu k myšlení, které upřednostňuje radikalizační proces (Borum, 2014).

Osobnostní rys, který podle definice zahrnuje určitý radikalismus a je charakterizován extrémně výrazným černobílým myšlením (hraniční styl osobnosti), je součástí takového myšlení, ve kterém lze rozlišovací schéma přátel a nepřátel pojmenovat jako dispozice pro radikalizační procesy. (Borum, 2014)

Zvláště důležitý je úzký pohled, který může snížit vnímané ambivalence, a složitost jednotlivců. (Srowig et al., 2018) Impulzivní složky, obtížně kontrolovatelné a intenzivní emoce zvyšují riziko násilných činů ve smyslu extremistické ideologie. (Meloy a Pollard, 2017) S ohledem na další studie je zvláště výrazná vyšší prevalence u žen s diagnostikovanými hraničními problémy. (Srowig et al., 2018)

Narcistický styl osobnosti, často vyvinutý kvůli nedostatku rodičovské péče, který je charakterizován přehnaným já, pocitem velkoleposti, nedostatkem empatie, a proto je také jednou z psychologických zranitelností pro procesy radikalizace. Důležitým aspektem individuální radikalizace je také odchýlení se od sociálních norem a hodnot. (Srowig et al., 2018)

Lidé s disociálními osobnostními styly se vyznačují nejen nedostatkem ukotvení svých sociálních hodnot a norem, ale také výrazným chováním hledajícím pocit nebo také touhou po neustálých nových zkušenostech a vzrušení, zneužíváním drog, impulzivitou a připraveností používat násilí. Empiricky lze také prokázat souvislost mezi disociálními osobnostními vzory, předchozími násilnými činy, pobytem ve vězení a extremistickým přesvědčením. (Srowig et al., 2018)

Autoritářská osobnost je další osobnostní charakteristika blízká disociálnímu stylu osobnosti, která může hrát roli v radikalizačních procesech. Vyznačuje se rigidními styly myšlení, poddajností a narcistickou identifikací s autoritářskými vůdci. Chování v souladu s hodnotami může vést k násilí proti cílům zprostředkovaným touto autoritou. (Borum, 2014)

Tato autoritářská orientace je založena na výrazné citlivosti na hrozby. Jednotlivci orientovaní na autoritářství reagují na ohrožující prostředí a nepřátelskou společnost, jejíž mají být oběťmi, s přísným chápáním a shodou s autoritářským vůdcem, aby tím obnovili své sebevědomí. (Srowig et al., 2018)

2.4.2 Poznání a motivace

Kognitivní schémata je třeba brát v úvahu v souvislosti s jednotlivými vysvětlujícími přístupy k radikalizaci a s nimi spojenými motivačními podmínkami. (Srowig et al., 2018) Kritické životní události by mohly vést k přehodnocení vlastního sociálního postavení, budoucích ambicí a osobních vztahů založených na nově získaných znalostech. Tato fáze reorientace je citlivá na radikalizační procesy. (Wilner a Dubouloz, 2011)

Jednotlivci obecně hledají a zachovávají to, co je pro ně důležité podle jejich často kulturně určených hodnot, včetně jejich vlastního postavení a významu ve společnosti. Vnímání ztráty vlastního sociálního významu, zejména s ohledem na důležité společenské vztahy nebo ztrátu smyslu jiné hodnoty, deprivace zkušenosti a narušené kontrole reality, což v dalším kroku vede ke klamnému hledání příležitosti získat smysl života. Důležitou roli zde hrají ideologie, ty mohou pro jedince znamenat cíl, a tím tedy jeho život a činy mohou opětovně získat smysl. V rámci toho pak vyznávat propletené dynamické hodnoty skupiny a obhajovat radikální akce jako legitimní prostředky k dosažení těchto cílů. (Srowig et al., 2018)

Nejistota ohledně vlastního vnímání, postojů, hodnotových systémů, sociálních vztahů, vlastní identity a sociální role je averzním psychologickým stavem, jehož řešení se stává žádoucím cílem, a tedy hnací motivační silou. Pokud vlastní zdroje nestačí k překonání nejistoty, jsou extremistické víry vhodné pro překonání této nejistoty, protože obsahují jasné, radikální pochopení toho, co je správně, co je špatně a kdo je dobrý a kdo špatný. (Hogg a Adelman, 2013)

2.4.3 Emoční stavy

S vývojem extremismu souvisí nejen osobnostní rysy a kognitivní schémata, ale také určité emoční stavy. Ty v interakci s osobnostními rysy, které podporují radikalizaci, mohou přispět k polarizaci postojů, (Borum, 2014) Spojovacím prvkem mezi emočními stavy a radikalizačními procesy jsou (vnímané) situace spojené s hrozbou, jako hlavním psychologickým prvkem s ohledem na radikalizační procesy. Zkušenost s hrozbami vede k emocím, jako je strach, zlost

nebo agrese, které vyvolaly vjem situace jako hrozící. Totéž platí pro hanbu, hněv a bezmocnost vyplývající ze zkušenosti s nespravedlností. (Srowig et al., 2018)

Pod morálními vlivy jako ponižení, nenávisť, hněv a pohrdání, jsou podporovány radikalizační procesy, protože jsou klasifikovány jako trestuhodné situace nebo chování jiných lidí v reakci na vnímané, s ohledem na jejich vlastní morálku. Pojem urážka se také v této souvislosti s radikalizací často používá, protože úzce souvisí s narcistickým prvkem urážky a rolí oběti. Moralizované vlivy se proto mohou významně podílet na polarizačních a radikalizačních procesech, a to také tím, že povedou k povrchnímu zpracování informací a tím k urychlené eskalaci konfliktů. (Srowig et al., 2018)

2.5 Nábor

Ideologie radikálních skupin, jako je například zde zmiňovaný ISIS, a jejich vzájemně propojené příběhy přispívají k popularitě této ideologie ve společnosti. Pro některé tato ideologie poskytuje novou identitu odcizeným jednotlivcům, kteří objevují (nebo znovuobjevují) svou religiozitu, a tím jim dává smysl pro důstojnost a sounáležitost. Pro mnohé je také přitažlivá, protože světový názor věřících je binární a nekompromisní a dělí vše na dobro a zlo. Pro některé to představuje protestní ideologii proti zavedenému pořádku, pro jiné poskytuje utopii a příslib nebeských odměn v posmrtném životě. (Wiktorowicz, 2005)

Ať už jsou důvody pro členství v radikální skupině jakékoliv, nábor zůstává zásadní. Existuje několik lokací, které Islámský stát využívá pro svůj nábor. Často se jedná o kombinaci prvotního kontaktu prostřednictvím online aktivity, která pokračuje offline prostřednictvím společenských akcí, náboženských setkání nebo demonstrací. (RAN, 2019)

Webové stránky, herní platformy a sociální sítě jsou užitečnými propagandistickými platformami, kde náboroví pracovníci mohou aktivně identifikovat potenciální „nové duše“ mezi těmi, kdo zveřejňují nebo vykazují podporu propagandy. Sociální média a digitální stopy poskytují důležité informace o míře extremistické podpory a úrovni propojení v sociálních sítích. (Winter, 2015)

Ti, kteří podporují islamistickou extremistickou skupinu, často poskytují důležitá vodítka, která je možné odhadnout z jejich výběru „avatara“ (poskytnutí okamžité účasti a signální

symbolické podpory islamistického extremismu), sdílených zpráv a dalších extremistických propagandistických materiálů. (Winter, 2015)

Náboráři často kontaktují jednotlivce online a nasměrují je k soukromým a šifrovaným platformám sociálních médií. Lze je nalézt při hledání sociálních médií pomocí specifické terminologie „Salafi-jihadi“. K volnější komunikaci s příznivci a potenciálními rekruty se používají šifrované kanály sociálních médií. Skupiny používají více publikací, platform a prostředků. Často organizují, propagují a používají humanitární aktivity jako způsob, jak se kontaktovat se svými příznivci a také k získání finančních prostředků. Další taktikou je organizovat akce na podporu propouštění muslimských vězňů pomocí kampaní na psaní dopisů a doprovodných společenských akcí, často se těchto aktivit účastní primárně ženy. (Winter, 2015)

Mešity obvykle nejsou místem náboru, ale extremisté se mohou v mešitách neformálně shromažďovat, aby identifikovali potenciální rekruty a příznivce. Žádají poté tyto potenciální rekruty, aby se setkali jinde a zdržovali se v neformálním prostředí, jako jsou kavárny, studijní kruhy v bytech (podzemní „mešity“) a organizace. Identifikace jednotlivců je důležitá, právě oni jsou radikalizováni a pak odloučeni v rámci malých studijních kruhů. (RAN, 2019)

Existují radikální skupiny, které fungují otevřeně, ale nemají povahu násilí a jsou vstupním bodem pro nové rekruty. Často provokativně protestují proti zahraniční politice nebo převládajícímu režimu a obhajují přísné provádění islámského práva, což posiluje solidaritu ve skupině. Některé z těchto skupin mají nadnárodní povahu a jsou organizovány kolem charismatických kazatelů, kteří cestují, aby poradili sympatizantům a začínajícím skupinám strategii a taktiku těchto skupin. K náboru dochází, protože úroveň veřejné reakce a konfrontace může být tvrdá. Někdy tyto skupiny fungují prostřednictvím aktivit na ulici, jejichž cílem je identifikovat zranitelnou mládež, kterou lze dále radikalizovat a rekrutovat. (Kenney, 2018)

Ostatní skupiny fungují pod rouškou lidských práv v souvislosti s protiteroristickými nebo preventivními strategiemi. Tyto skupiny organizují akce a hlasitě protestují proti komunitní, policejní a preventivní snaze a nazývají je jako organizované špionáže menšinových komunit. Často se pořádají společenské a charitativní akce, jejichž cílem je zvýšit povědomí o muslimských vězňích nebo o konkrétních případech souvisejících s bojem proti terorismu. (Kenney, 2018)

Nábor ve věznicích může být převládající v závislosti na tom, jak jsou věznice organizovány nebo kdo je umístěn ve věznicích. Některé věznice jsou skutečnými inkubátory extremismu, kde náboráři radikalizují vězně. Uvěznění může změnit společensko-duchovní orientaci člověka a může se stát zranitelným vůči radikalizaci. Někdy je propuštění z vězení kritickým obdobím recidivy a radikální náboráři mohou toto období využít k náboru. (RAN, 2019)

Školy s náboženskou orientací mohou být v některých případech náchylné k radikalizaci a náboru. V těchto případech často existují kontroverzní otázky týkající se segregace pohlaví nebo nesnášenlivosti vůči sexuální výchově nebo menšinovým skupinám. Je také známo, že existovaly aktivistické skupiny, které na univerzitách vytvářely propagandu extremismu. (RAN, 2019)

3 Cíl, použité metody

V rámci této kapitoly autorka objasňuje cíl své práce a metody nápomocné k vyhodnocení výzkumné otázky. Dále je zde popsána metodika SWOT analýzy, kterou autorka v této práci využila.

Cíl práce

Cílem diplomové práce je prozkoumání situace zpětné migrace manželek daeš bojovníků a jejich společných dětí do jednotlivých evropských zemích. V práci je využita empiricko-analytická metoda, metoda komparativní případové studie a SWOT analýza na základě které autorka práce utváří svůj vlastní závěr nad možnou novou hrozbou v podobě ženských navrátilců a jejich dětí. V práci je také využito i několika reálných příkladů žen, které se rozhodly pro migraci na území chalífátu a také o motivaci zapojit se do jednotlivých činností v teroristické organizaci.

Použité metody

V práci je využita jak empiricko-analytická metoda, tak metoda komparativní případové studie, při užití těchto metod dochází ke srovnání jevů stejného řádu, je také vymezeno, co bude srovnáno, a následně byly vzaty v úvahu případné vzájemné vazby. (Nešpor, 2017)

A následně za pomoci SWOT analýzy (nebo také SWOT matice), což je technika strategického plánování, která pomáhá identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby související s obchodní soutěží nebo plánováním projektů (Grasseová et al., 2012), bylo provedení vyhodnocení výzkumné otázky, zda jsou ženy a potomci islámských bojovníků hrozbou pro bezpečnost v Evropě.

Metodika prováděné SWOT analýzy

Analýza s názvem SWOT je připisována Albertu Humphreyovi, který byl v čele Stanfordském výzkumném ústavu v 60. a 70. letech minulého století. (Grasseová et al., 2012) Je určena pro použití v přípravných fázích rozhodovacích procesů a lze ji použít jako nástroj pro hodnocení strategické pozice. (Caves, 2005)

Účelem je specifikovat cíle a identifikovat vnitřní a vnější faktory, které jsou pro dosažení těchto cílů příznivé a nepříznivé. Uživatelé SWOT analýzy se často ptají a odpovídají na otázky, aby vytvořili smysluplné informace pro každou kategorii. SWOT analýza byla popsána

jako osvědčený nástroj strategické analýzy, ale byla také kritizována za svá omezení. (Dess a Miller, 1993)

Silné a slabé stránky často souvisejí interně, zatímco příležitosti a hrozby se obvykle zaměřují na vnější prostředí. Název je zkratka pro čtyři parametry, které technika zkoumá:

- **STRENGTHS** – silné stránky: vlastnosti, které dávají výhodu před ostatními.
- **WEAKNESSES** – slabé stránky: charakteristika, která znevýhodňuje objekt zkoumání ve srovnání s ostatními.
- **OPPORTUNITIES** – příležitosti: prvky v prostředí, které jde využít ve prospěch objektu.
- **THREATS** – hrozby: prvky v prostředí, které by mohly způsobit potíže. (Dess a Miller, 1993)

Míra, do jaké se vnitřní prostředí shoduje s vnějším prostředím, je vyjádřena konceptem strategického přizpůsobení. Identifikace prvků SWOT analýzy je důležitá, protože mohou následně vytvářet další kroky v plánování strategie k dosažení cíle. Za prvé, osoby s rozhodovací pravomocí by měly zvážit, zda je cíl dosažitelný vzhledem k zjištěným závěrům SWOT analýzy. Pokud cíle nelze dosáhnout, musí zvolit jiný záměr a postup opakovat. (Dess a Miller, 1993)

Cílem SWOT analýzy je identifikovat klíčové interní a externí faktory, které jsou považovány za důležité pro dosažení cíle. SWOT analýza seskupuje klíčové informace do dvou hlavních kategorií, a to interní faktory, které zahrnují silné a slabé stránky. A externí faktory, vyjadřující příležitosti a hrozby, které prostředí představuje. (Grasseová et al., 2012)

Analýza může považovat vnitřní faktory za silné nebo slabé stránky v závislosti na jejich účinku. Co může představovat silné stránky s ohledem na jeden cíl, mohou být slabiny pro jiný cíl. Vnější faktory mohou zahrnovat makroekonomické záležitosti, technologické změny, legislativu a sociokulturní změny. Výsledky jsou obvykle prezentovány ve formě matice. (Grasseová et. al, 2012)

V dalším kroku jsou jednotlivým faktorům přiděleny váhy, které vyjadřují důležitost jednotlivých položek v dané kategorii. Součet vah v dané kategorii je vždy roven „1“. Čím vyšší hodnota, tím je vyšší důležitost v dané kategorii. Také je nutné doplnit hodnocení jednotlivých faktorů. Pro silné stránky a příležitosti se využívá kladná stupnice od 1 do 5 (1 – nejnižší hodnota, 5 –

nejvyšší hodnota), slabé stránky a hrozby jsou hodnoceny v rámci záporné stupnice od -1 do -5 (-1 – nejnižší hodnota, -5 – nejvyšší hodnota). (Lenoch, 2019)

Poté je provedena bilance SWOT analýzy, která se provádí tak, že jsou do sloupce označeného jako „Výsledek“ zapisovány hodnoty získané vynásobením hodnot uvedených ve sloupcích „Váha“ a „Hodnocení“ mezi sebou. Tímto se získají hodnoty pro výpočet finální bilance, která vychází ze součtu interních a externích faktorů. (Lenoch, 2019)

Vyhodnotí-li analýza, že převažují silné stránky a příležitosti je tedy výsledek kladný, lze hodnotit zvolená řešení jako pozitivní. Vyjde-li více slabín a hrozeb, tedy výsledek vykazuje zápornou hodnotu, je na zvážení, zda pokračovat, případně je potřeba přehodnotit situaci a stanovit strategické kroky, kterými je potřeba se zabývat, a které mohou pomoci využívat příležitosti, eliminovat hrozby a slabé stránky. (Grasseová et al., 2012)

4 Ženy pod černou vlajkou

Prvním krokem je pochopit, co tyto ženy nutilo opustit své domovské země a cestovat do konfliktní zóny. Ženy, které cestovaly do Sýrie a Iráku, je možné rozdělit do dvou kategorií: ty, které cestovaly s mužskými společníky nebo manžely, a ženy, které cestovaly samy. U žen, které cestovaly samy, byly identifikovány tři hlavní důvody: křivda, řešení situace a osobní motivace. (Snow a Byrd, 2007)

Existují zdokumentované případy, kdy západní bojovníci přivedli celé rodiny s sebou na území kontrolované ISIS, včetně malých dětí a manželek. Některé vlády, jako je například Finsko, veřejně prohlásily, že jsou si vědomy mnoha dětí a žen, které doprovázely mužské bojovníky na území držené ISIS. (Zelin, 2014) Spojení nebo sňatek s mužskými podporovateli nebo bojovníky ISIS zůstává silným důvodem žen cestujících na území držené ISIS, některé z nich cestovaly s dalšími ženami, které se chtěly připojit ke svým manželům uvnitř Sýrie a Iráku. (Hoyle et al., 2015)

Zatímco předchůdce ISIS al-Kájda našla proaktivní roli pro ženy, což bylo do jisté míry provedeno jako taktická inovace, aby došlo k navýšení aktivity a zájmu u mužů jít do akce. ISIS ve výrazném kontrastu, silně oponoval jakékoli takovéto inovaci, ačkoli získal spoustu žen, které vedly propagaci. Také založil ženskou morální policii ve městě Rakka (Sýrie) – brigádu al-Khansaa. Je tedy možné definovat roli matky, manželky, náborářky a dokonce i náboženského vymáhání práv jako aktivní roli, ale je to především o tom, že ženy v ISIS najdou své místo v globálním džihádu. (Cottee a Bloom, 2017)

4.1 Cestování nezávislé ženy

Absolutní počet žen, které cestovaly nebo zůstaly v konfliktních zónách, je ve většině členských států Evropské unie (EU) relativně nízký. Zdá se, že nejvyšší poměr má Francie a to 33 % z 1 324 jednotlivců, kteří od roku 2012 cestovali z Francie, byly ženy. (EUROPOL, 2019) Stejně jako u všech forem radikalizace jsou i důvody žen pro cestování na území ISIS stejně rozmanité jako samotné ženy, nicméně lze identifikovat tři odlišné důvody pro jejich rozhodnutí odejít na území ISIS. Vzhledem k tomu, že účty na Twitteru a Tumbleru jsou již zrušeny nebo blokovány, autorka práce využívá možnost citací příspěvků daných žen, které jsou uvedeny ve studii Hoyle et al. z roku 2015.

4.1.1 Útok na Ummu

Stejně jako jejich mužské protějšky i ženy, které migrovaly na území ISIS, mluví o útlaku muslimů po celém světě. Poukazují na vnímané útoky na Ummu (tímto výrazem se označují arabské státy, jejichž převažujícím náboženstvím je islám – Kropáček, 2015) z Bosny do Sýrie, z Myanmaru do Mali. A často zveřejňují na svých profilech na Twitteru hrůzostrašné a zneklidňující obrazy násilí vůči muslimům. Umm Esa například tweetovala obraz mrtvého chlapce a jeho truchlícího dvojčete, k tomu napsala: „*Srdcervoucí příběh jednoho z 13letých dvojčat, kterého včera zavraždila izraelská armáda, bratr se loučí se svým dvojčetem*“. Mnoho obrázků ukazuje děti, které byly poznamenány násilím, mnoho jich je vyobrazeno bez končetin nebo vážně znetvořených. Tyto různé konflikty na celém světě jsou nevěřícími představovány v rámci války proti islámu. (Hoyle et al., 2015)

Pro ženy ze západní společnosti, které jsou tolerantní v používání násilí, se ISIS osvědčil jako důsledně konformní v otázce genderu a dodržování nejpřísnější úmluvy misogynie a mužské vlády. Podle manifestu šířeného brigádou al-Khansaa v lednu 2015 je hlavní rolí ženy „božská povinnost mateřství“. Dokument také doporučil ženám, aby zůstaly skryté a zahalené. Pokud jde o otázku, zda je povoleno ženě účastnit se bojů, dokument jasně zakazuje jakoukoli takovou účast. Povoluje však pozastavení této normy za výjimečných mimořádných okolností, kdy není v okolí dostatek mužů na ochranu území kontrolovaného ISIS před nepřátelským útokem, a teprve poté, co náboženský vůdce vydá fatwu, je možné zapojení. (Cottee a Bloom, 2017)

Empatie, kterou tyto ženy pociťují vůči muslimským obětem násilí, a spoluvinu, kterou cítí jako obyvatelky západní mocnosti při udržování těchto konfliktů, jsou důležitými faktory v jejich rozhodnutí opustit Západ a hledat alternativní společnost. Dvojznačný způsob, jakým je svět prezentován, toto rozhodnutí jen posiluje. Umm Khattab vysvětluje své myšlení: „*Jak můžete žít mezi lidmi, kteří se chtějí zbavit islámu ... Wallahi (přísahám bohu) tito Kuffar a Munafiqeen (pokrytci) udělají cokoli, aby způsobili škodu muslimům.*“ (Hoyle et al., 2015)

4.1.2 Budování Chalífátu

Migrantky nejen odmítají kulturu a zahraniční politiku Západu, ale přijímají také novou vizi společnosti. Doufají, že přispějí k této společnosti, chalífátu (území pod vládou chalífy, hlavy Ummy, prakticky lze říci území ovládané muslimy – Tauer, 2006), řízeného přísným výkladem

práva Šaría. Tímto způsobem jsou územní zisky a projekt budování státu klíčové pro přilákání žen, které vidí, že hrají v nové společnosti důležitou roli. Umm Ubaydah píše: „*Neuchylujeme se k násilí kvůli špatné Americe. Snažíme se vybudovat islámský stát, který žije a dodržuje Boží zákon.*“ (Hoyle et al., 2015)

Podobně Umm Ibrahim píše, že „*nejdůležitějšími důvody, proč sem [na území ISIS] přicházeli mudžahedíni, bylo obnovit chalífát a být součástí návratu cti této Ummy.*“ Pro ženy je region ovládaný ISIS považován za „bezpečný přístav“ pro ty, kteří chtějí následovat islám jako celek, nebo pro ty, kteří chtějí žít podle tahvídu. Tyto ženy se vnímají jako migrující do oblasti, kde mohou žít „čestně podle zákona Šaría“. Jedna žena uveřejnila tweet: „*Subhānallāh (Sláva Bohu) měla jsem sen, viděla jsem, jak se chalífát šíří jako říše co nejdále na východ a západ, krátce poté, co byl chalífát oznámen.*“ (Hoyle et al., 2015)

Ženy tedy doufají, že přispějí k vytvoření ideologicky čistého státu. Doufají také, že prakticky přispějí k budování Islámského státu jako matky, sestry nebo učitelky. Vyhlášení ISIS o chalífátu dalo těmto ženám ideologicky konzistentní východisko, aby nedělaly nic jiného, než jednoduše podporovaly ISIS online, když je boj považován za nepřipustný. To vysvětluje, proč jsou ženy v tomto proudění tak výrazné ve srovnání s předchozími migračními vzorci chování během konfliktů v Afghánistánu, na Balkáně, Somálsku a Iráku. (Hoyle et al., 2015)

4.1.3 Povinnost a identita

Nejen tyto ženy věří, že budování muslimského chalífátu je žádoucí, ale věří, že je to jejich náboženská povinnost (fard al-ain), která tomuto procesu pomáhá. Umm Ubaydah výslovně píše, že snaha vybudovat islámský stát „*je nutností vůči všem muslimům.*“ Další nizozemská migrantka píše: „*Hidžra (migrace) je FARD (povinnost)! :)*“ Ženy také mají silnou víru v posmrtný život. Pro ně je splnění jejich náboženské povinnosti zásadní pro zajištění jejich místa v nebi. Umm Khattab píše, že „*nemá touhu žít v tomto světě, protože její touhou je žít i nadále.*“ Dokonce jde tak daleko, že říká, že „*miluješ smrt, když miluješ život.*“ (Hoyle et al., 2015)

Umm Irhab spojuje svoji migraci přímo s nebem: „*Tato [migrace] nebyla nikdy snadná, ale lekce trpělivosti a strádání dává pochopit, k čemu bylo nebe vždy určeno, a uvidíme, jestli si to zasloužíme.*“ Její migrace je nějakým testem vytrvalosti, aby zjistila, zda je „hodna“ vstoupit

do nebe. Další žena píše o opuštění své rodiny na Západě a vysvětluje to tím, že obětovala nejdražší lidi kvůli svému Bohu a aby získala to nejlepší v posmrtném životě. (Hoyle et al., 2015)

Kromě příslibu nebeských odměn jsou v tomto posmrtném životě také odměny, které mudžahedín hledá. Mezi ženami podporujícími ISIS převládají představy lva a lvice, nalezení statečného a vznešeného manžela; manželství, a jako takový přechod z dětství do dospělosti, je považováno za klíčový faktor migrace. Kromě romantické náklonnosti ženy hovoří i o smyslu kamarádství a sesterstva, které zažívaly v kontrolovaném území chalifátu, na rozdíl od falešných a povrchových vztahů, které jsou na západě. Toto hledání smyslu, sesterstva a identity je pro ženy klíčovým hnacím faktorem. (Hoyle et al., 2015)

4.1.4 Feminismus v ISIS?

Otázkou je, zda byl ISIS připraven napodobit to, co David Biale nazval „erotickou revolucí“, ve své publikaci naznačuje, že feminismus ve smyslu povzbuzování žen, aby vyjadřovaly nebo dokonce hledaly osobní zastoupení, nehraje podstatnou roli. (Lahoud, 2017)

Ve své eseji, ve které Ahlam al-Nasr (džihádistka) psala o své touze zvednout zbraně (touha, která zjevně zůstává nenaplněna), uvádí, že když se vdala, islámský soud provozovaný ISIS předal otcí, kterého popisuje jako „můj opatrovník“ a jejímu manželovi kopii manželské smlouvy. Nezdálo se, že by jí vadilo, že ona sama kopii nedostala. Její hrdost tedy nesouvisí s žádným pojmem feminismu, který podporuje ženskou nezávislost, natož právo zvednout zbraně. Zdá se, že základním účelem její eseje je prokázat, že ISIS existuje nejen ve jménu, ale i v institucionálním smyslu. (Stancati, 2016)

Stejně tak se zdá, že si i Iman Mustafa al-Bugha, bez ohledu na její publikační činnost na podporu ISIS, myslí, že ženy by se měly spojit s muži, neboť jsou schopny vykonávat náročné práce, a také se připojit k mužům na bojišti. V krátké eseji, která chválí iniciativy ISIS v oblasti vytváření pracovních míst, poznamenává: *„Zejména ženy jsou schopny najít mnoho pracovních míst... zejména proto, že [ISIS] zakázal mužům dělat povolání, která jsou [nejvhodnější] pro ženy. Aby se zabránilo promíchání mezi pohlavími a aby se chránilo jejich mužství. Účelem této politiky je odvádět muže od práce s korálky a tkaninou, aby se mohli věnovat náročnějším povoláním, která vyžadují [vytrvalost] mužů.“* (Lahoud, 2017)

Co se týče série tiskových materiálů určených k zajištění vojenského výcviku pro ženy, bojová složka, která je v těchto materiálech popisována, nepřekračuje povzbuzení žen k fyzickému cvičení a ke sledování některých videí o tom, jak používat zbraň. Je možné, že ženy pověřené prosazováním veřejné morálky (hisba) na území chalifátu dostaly zbraně, ale nemělo se jednat o podporu v bojové roli. V každém případě je možné říci, že brožury byly navrženy tak, aby povzbuzovaly ženy příslibem boje, ale nejdou tak daleko, aby je vyzvaly, aby odešly do boje, jak naznačují jejich názvy. (Lahoud, 2017)

Místo toho se většinou zaměřují na náboženská studia, s nějakou diskusí o tom, jak ženy trénovat, aby používaly softwarové programy, nepochybně pomáhající při rozšiřování online říše ISIS. Jeden z mediálních výstupů podporujících ISIS, jehož cílem je specializovat se na vojenský výcvik, se věnoval několika otázkám, jak učit ženy, aby připravovaly chutné recepty. Zdá se, že palačinky – označované jako „rychlé a snadné“ a „chutné, když se podávají s medem“ jsou mezi džihádisty zvláště oblíbené. Mísa palačinek připravená konvertity k ISIS by mohla posloužit *„džihádistům dříve, než se vydají do bitvy... dodají džihádistům energii a sílu.“* (Lahoud, 2017)

4.2 Fenomén lásky

Stále se jeví, že jako nejdůležitější faktor, který přivedl ženy do sítí ISIS, nebyla ideologie, ale osobní vztahy, které se rozvíjely s džihádisty v online podobě. V průběhu času se zahraniční ženy z Evropy nebo také i například Indonésie se stabilními příjmy, znalostmi cizích jazyků a mezinárodními zkušenostmi staly vyhledávanými partnerkami džihádistů. Některé ženy se také začaly zajímat o aktivnější roli a staly se z nich nejen donátorky, ale i styčné důstojnice a případně budoucí sebevražedné atentátnice. (IPAC, 2017)

David Rapoport, přední odborník na terorismus, poznamenal, že „největším taktickým rozdílem“ mezi anarchistou Sergejem Něčajevem z 19. století a Usámou bin Ládinem je to, že *„Něčajev chápal ženy jako aktiva k nezaplacení, zatímco Usáma bin Ladin zaměstnával pouze muže.“* (Rapoport, 2002) Džihádisté skutečně vyloučili ženy z boje, ale toto vyloučení je z důvodu „lásky“, nikoli práva nebo tradice. Jinými slovy, není to islámské právo, které zakazuje ženám být válečnice, ale spíše strach džihádistů z umožnění jakéhokoli propojení mezi pohlavími, které jim stojí v cestě. Přestože islámská tradice tradičně podporovala segregaci pohlaví během

míru jako znamení veřejné morálky (zvyk, který se v některých muslimských státech stále praktikuje), tato praxe neměla být prosazována během obranné války. (Lahoud, 2017)

Ačkoli se džihádisté domnívají, že čelí obranné akci, která ospravedlňuje jejich džihád, nadále se opírají o právní předpisy, jejichž cílem je regulovat pohyb žen během míru. V souladu s tím uvádějí, že ženy musí cestovat s vhodným doprovodem muže (mahram, to je jakýkoli příbuzný muž, za nějž je nezákonné se provdat, jako je například bratr nebo otec dané ženy). Což je příliš nepraktické na to, aby se mohly pohybovat na bojišti. Je však třeba poznamenat, že džihádisté dokázali používat ženy jako sebevražedné atentátnice. (Lahoud, 2014)

Namísto použití žen na bojišti se džihádisté, včetně ISIS, rozhodli oslavovat ženy, které sloužily k umožnění džihádu propagací. V souladu s tím se od matek, manželek, sester a dcer očekává, že budou rodit děti, vychovávat chlapce, aby milovali džihád, povzbuzovali muže, aby ho přijali, a pokud tak neučiní, zahanbí je. V tomto duchu ISIS otevřel institut právnických studií pro ženy v Mosulu. (Lahoud, 2017) Kromě toho se uvádí, že ženy získaly finanční prostředky a najaly další ženy, aby dále podpořily džihád. (NBC, 2015)

Podle džihádistické literatury se očekává, že ženy budou sloužit jako aktivisté džihádu zapojením se do činností, které lze provádět bez setkávání s muži. Důležitost udržování sexuální segregace je taková, že džihádistická fóra zavedla přísná pravidla pro regulaci online komunikace mezi muži a ženami. Tato pravidla, která mají chránit ženy před sexuálním pokušením, omezují online komunikaci pouze na nezbytné výměny informací, protože „smilstvo často začíná chatováním“. Proto je přísně zakázána jakákoli činnost, která má vzdálený náznak „erosu“, jako je například výměna emotikonů mezi muži a ženami na džihádských fórech. (Lahoud, 2017)

To nenaznačuje, že by ISIS přehlížel důležitost sexu pro své členy – ve skutečnosti lze říci, že skupina zavedla určitý druh „sexuální politiky“. Al-Kájda také pochopila potenciální výhody umožňující svým mužským bojovníkům přístup k sexu. Například podrobná autobiografie Fadila Haruna, bojovníka Al-Kájdy ve východní Africe, ukazuje, že vedení skupiny odradilo muže od celibátu. Ačkoli manželství nebylo podmínkou členství, vůdci o tomto tématu vtipkovali a neformálně povzbuzovali mužské džihádisty, aby si vzali až čtyři manželky. (Lahoud, 2017)

Kromě tohoto neformálního žertování organizace udržovala finanční prostředky na podporu džihádistů, kteří se chtěli oženit. Například finanční podporou ve formě platby za zpáteční

letenky do jejich rodných zemí, pokud se chtějí oženit podle svých rodinných tradic. Zvláště egyptské ženy byly nakloněny pro manželství. Harun cituje rčení připisované zakladateli šafi'ské školy islámského myšlení v tom smyslu, že „*kdokoli se oženil [s egyptskou ženou], užil si chut' skutečného manželství*“ (Lahoud, 2017)

Existuje dostatek důkazů, že ISIS institucionalizoval praxi sexuálního otroctví. Nadia Murad, mladá žena – jezídka, která uprchla z ISIS díky pomoci sunnitské rodiny, poskytla podrobný popis toho, jak byla s dalšími dívkami, bojovnice ISIS považována za otroky, kteří je podle libosti znásilnili. Murad byla od té doby jmenována velvyslankyní dobré vůle Organizace spojených národů (OSN) pro důstojnost pozůstalých po obětech obchodování s lidmi za její neúnavné kampaně proti tomuto obchodování s lidmi. (BBC, 2015)

Výpovědi dívek nejsou jediným zdrojem důkazů, že ISIS na svém území pěstoval kulturu sexuálního otroctví. Vlastní oficiální publikace skupiny skutečně ukazují, že bojovníci skupiny mají sexuální přístup k sabaja (válečné zajatkyně) a zarijat (otrokyně). Zdá se, že ISIS se rozhodl zavést systém, který umožňoval, aby byly ženy a děti považovány za ghanimu (válečná kořist). To se praktikovalo mezi muslimy i nemuslimy v předmoderních dobách. Islámské právo začlenilo zvyk do své legální tradice, ale pokusilo se jej regulovat. Byla zpracována i pravidla, která ukládala určité finanční odpovědnosti mužům, jejichž kořist zahrnovala zajaté ženy a děti. (Lahoud, 2017)

Islámský stát ve svém pokusu o morální lesk nad praxí, kterou mezinárodní právo dnes považuje za nezákonnou, tvrdil, že jejich otrokyně požívají lepší ochrany než prostitutky na Západě. V 9. čísle anglického časopisu Dabiq, britské džihádistické skupiny, byl publikován článek s názvem „Otrokyně nebo Prostitutky“, údajně napsaný ženou jménem Umm Sumayyah al-Muhajira. (EUROPOL, 2018)

Článek vychází z islámského učení, aby ukázal, že praxe sabi (zotročování žen a dětí) byla praktikována v raném islámu, a zdůrazňuje, že na rozdíl od západní kultury, která způsobuje, že se některé zranitelné ženy stávají prostitutkami, přikazuje islámské právo muslimským mužům, aby ukázali laskavost k jejich sabaja (zajatkyni). Tento článek byl reakcí na zprávy médií, které zobrazovaly bojovnice ISIS jako násilníky a tvrdily, že ženy, které prohlašovaly, že byly znásilněny, „*si vymýšlely lži a psaly falešné příběhy*“. Takové lži, jak tvrdí článek, jsou

běžné, protože vždy existovaly „*nevyzpytatelné a zlé otrokyně se svými příběhy*“. (EUROPOL, 2018)

Vlastní publikace ISIS potvrzují, že ani některé ženy, které se rozhodly emigrovat, aby se připojily k ISIS, se nedokázaly vyrovnat s rozhodnutím svých manželů přijmout druhou manželku (nebo více). Článek v džihádistickém časopisu al-Naba napomíná muslimské ženy, které „*jsou hrdé na to, že žijí pod ochranou chalífátu*“, aby zacházely s otrokyněmi laskavěji. Také je v článku naznačeno, že ISIS manželky rozpoutaly svůj hněv vůči otrokyním v jejich domácnostech. Dále text pokračuje polemikou, že tyto ženy jsou kruté, nebo se jednalo o způsob, jak odradit své manžele, aby z jejich domovů udělali harém nebo kombinaci obojího. (Lahoud, 2017)

Svědectví, která zaznamenal Callimachi, odhalují, že bojovníci ISIS měli jen malou touhu vyhovět povinnostem, které islámské právo ukládá muslimským mužům, kteří přijímají otrokyně. Například podle islámského práva je muslimský muž povinen dodržovat iddu (čekací lhůtu, která má odhalit, zda je těhotná), než má pohlavní styk se ženou nebo si ji vezme za manželku. Je tomu tak proto, že kdyby porodila dítě, stala by se umm walad (matkou muslimského dítěte), což by jí dalo určitá práva, včetně práva stát se „svobodnou ženou“, pokud by se obrátila na islám, měla by právo se vdát, pokud by si to přála. Nicméně muži z Islámského státu byli nedočkaví, jak se zdá a dodávali svým „otrokyním“ antikoncepční pilulky, aby si tím zajistili, že jim nebudou rodit děti, a proto je bude možné prodat, když přestanou uspokojovat jejich sexuální potřeby. (Callimachi, 2016)

4.3 Vojáci se závojem

Dne 13. září 2016 provedly tři ženy útok ve jménu ISIS na policejní stanici v Keni ve městě Mombasa. (Akwiri, 2016) Tento útok v Mombase byl oproti všem dosud nahlášeným útokům prováděným ve jménu ISIS, do kterých byly zapojeny ženy, odlišný, a to ze dvou důvodů. Za prvé, ženy zahájily útok s vědomím, že se vmíchají mezi muže, kteří nebyli jejich mahramem. (Rubin a Breeden, 2016) Za druhé, ISIS tento útok uvítal, i když obvykle trvá na segregaci pohlaví, což ženám umožňuje stýkat se pouze s muži, kteří jsou jejich mahramem. (Lahoud, 2017)

Začátkem července 2017 obletěla svět informace o ženě, která provedla sebevražedný útok v druhém největším iráckém městě Mosulu. Podle informací žena se svým malým dítětem v náruči, při průchodu iráckých vojáků odpálila svou vestu s výbušninou schovanou pod hidžábem. Žena a její dítě zahynuly při výbuchu, zatímco dva vojáci a několik civilistů bylo zraněno. Irácký poručík Sami al-Aridi v rozhovoru pro iráckou televizi uvedl, že použití ženských sebevražedných bombových atentátníků ISIS není nové, nicméně je vzácné a ukazuje na zoufalství skupiny. Tvrdil také, že to nebyl první takový útok v Mosulu, a že za dva týdny, které předcházely tomuto útoku, bylo provedeno více než 20 sebevražedných útoků mezi civilisty. Nakonec řekl, že ženy bojují se svými dětmi po jejich boku. (Cottee a Bloom, 2017)

4.3.1 Ženský džihádismus

Muslimské ženy, včetně žen, které konvertovaly, aktivně přispívaly k „džihádistickému podniku“ tím, že se aktivně zapojily do boje. Ahlam al-Nasr, žena z Damašku, které patřila mezi ženské spikry ISIS, hovoří o svém právu zvednout zbraně. V eseji nazvaném „Terorismus... skutečný život“, která byla zveřejněna online v roce 2014, jednoznačně vyjádřila svá přání. Kromě popisu její emigrace (hidžry) na území chalífátu a jejího manželství s jedním z vojáků ISIS u islámského soudu uvedla: „*Není možné, abych přijala jakýkoli životní styl kromě života džihádu. Rozhodně si to přeji. Chci bojovat všemi typy džihádu: duchovní džihád, džihád kázání a vzdělávání, džihád [získávání] peněz [na pokrok v naší věci] a džihád se zbraněmi tak, jak mužský, tak ženský společník [Proroka] to udělali, tak proč neuděláme totéž?!!*“ (Pierret a Cheikh, 2015)

Klasická doktrína džihádu stanoví, že všichni muslimové, bez ohledu na pohlaví, jsou povinni bojovat na obranu svého území a víry. Jak však vědkyně Nelly Lahoud pečlivě prokázala, džihádističtí ideologové „výslovně vyloučili“ ženy z plnění této povinnosti. Zapojení ženy do džihádismu je podle tradiční džihádistické linie zásadně důležité, ale nejlépe se provádí ze svého domova, kde může uspokojit emocionální a sexuální potřeby svého manžela a podílet se na vytváření další generace džihádistických bojovníků. (Cottee a Bloom, 2017)

Ahlam al-Nasr nebyla sama při naznačování, že nová éra militantnosti čeká ženy, které se rozhodly pro džihád. Názvy vzdělávacích materiálů džihádu publikovaných online v době, kdy byl vyhlášen globální chalífát (v červnu 2014), naznačovaly, že vznik ženských válečniců džihádu byl bezprostřední. Je třeba poznamenat, že džihádistické brožury adresované ženám, které podporovaly džihád, existovaly dlouho před rokem 2014; jednalo se o al-Asirat (věznice)

a al-Khansa (pojmenované po rané islámské básnířce, která s hrdostí přivítala smrt svých čtyř synů zapojených do džihádu). V titulcích novějších publikací byl však patrný rozdíl. Například jedna online příručka dostala provokativní titul „Silné kroky pro tu, která chce odejít na bitevní pole“, zatímco jiná se jmenovala „Trénujte a připravte muslimskou ženu [na džihád]: Připravte se na odjezd na bitevní pole“. (Lahoud, 2017)

Přibližně ve stejnou dobu, kdy se tyto publikace začaly objevovat, se zdálo, že ISIS získal svého prvního ženského ideologa (nebo alespoň první ženskou veřejnou intelektuálku), který má vzdělání v islámských právních studiích. Iman Mustafa al-Bugha, která je také náhodou matkou výše zmíněné Ahlam al-Nasra, bojovala za ISIS, zejména na sociálních sítích (Facebook a Twitter). Iman Mustafa al-Bugha byla popsána v interních dokumentech ISIS jako „autorita Islámského státu“. (Al-Tamini, 2016) Říká, že opustila svůj post a obrovský plat jako univerzitní lektorka na univerzitě v Dammámu (Saudská Arábie), aby emigrovala do města Rakka (Sýrie) s cílem žít v „zemi chalífátu“. (Creswell a Haykel, 2015)

Spisy, které psala Iman Mustafa al-Bugha mají jinou rétoriku, než do té doby měly například ženské komentáře pocházející z tábora al-Kájdy. Například ačkoli Umayma al-Zawahiri, manželka Aymana al-Zawahiri, psala veřejně podporu džihádismu, ale její příspěvek byl omezen jen na téma ženské role v džihádu. (Lahoud, 2010) Naproti tomu Iman Mustafa al-Bugha pravidelně píše na podporu ISIS a její příspěvky se zabývají celou řadou otázek, včetně částí, které zpochybňují legitimitu džihádistických skupin, které se k ISIS nepřipojily. Její spisy vyzařují neomezené nadšení pro ISIS a nebojácnou touhu kritizovat nepřátele skupiny. I když ISIS ztratila území v Iráku, Sýrii a Libyi v červnu – červenci 2016, Iman Mustafa al-Bugha napsala na svůj profil na Facebooku (který bývá často blokován), popis jak byly příjemné podmínky v zemi chalífátu. (Lahoud, 2017)

Iman Mustafa al-Bugha a její dcera si užívaly mezi příznivci ISIS významné postavení. Letáky vyzývající ženy, aby se připravily na boj. Relativně velký počet západních žen emigrujících do Iráku a Sýrie, aby se připojily ke skupině. To vše výše uvedené lze interpretovat jako náznaky, které ISIS zamýšlelo s tradicí džihádu v otázce ženských bojovníků. Takový krok však znamená více než pouhé přidání vojáků na bojiště; vyžadovalo by to smíchání pohlaví, což slibuje zahájení úplně jiného druhu revoluce. (Saltman a Smith, 2015)

Pokud se zdá, že cesta žen na bojiště zahrnuje dlouhou zastávku v kuchyni a končí sledováním vojenských cvičení na videu, není tomu tak. Přestože existují jiné zprávy o nasazení ženských bojovnic ISIS, nicméně skupina tyto útoky nepotvrdila a neexistuje žádný důkaz. Útok v Mombase se nejvíce jeví jako známka toho, že ISIS propagoval feminismus, ale spíše se jednalo o ideologický zmatek. Ženy, které provedly útok v Mombase, věděly, že k dosažení svého cíle bude potřeba se vmíchat mezi muže, kteří nebyli jejich mahramem. I když ženy předpokládaly, že při operaci zemřou, a proto by jakékoli spojení s muži bylo na krátkou dobu, jejich chování je přesto odchylkou od dominantní džihádistické kultury. (Lahoud, 2017)

4.3.2 *Ženy s bombou u pasu*

Fenomén sebevražedného násilí páchaného ženami si však navzdory mediálnímu zviditelnění, který vytvořil, nemá v akademické literatuře rozsáhlou pozornost a dosud bylo na toto téma publikováno jen několik vědeckých článků. Většina studií je zaměřena na problematiku sebevražedného terorismu obecně a pak se zabývá konkrétními interpretacemi, které se dotýkají náboženských, kulturních nebo psychologických rozměrů. Většina akademických přístupů je navíc odvozena z teorií kolektivního násilí v oblasti politické vědy, zatímco jiné vycházejí z oborů psychologie, mezinárodních vztahů, náboženství a ekonomie.

Sebevražedná teroristka se ve skutečnosti stává lidskou časovanou bombou, aby ublížila ostatním, musí být tedy jasně odlišena od obyčejného člověka, který má sebevražedné tendence. Pro sebevražedné atentátnice není odhodláním zabít sebe, ale spíše odhodlání zabít nepřítele, které je hnací silou. (Alvanou, 2006) Existuje zde i další „bonus“ sebevražedného terorismu žen: mnoho organizací úmyslně přijímá ženy pro strategické účely, protože sebevražedné teroristky získávají ještě větší pozornost médií než muži. Ženy, které zabíjejí nebo hrozí, že zabijí, jsou „horké novinky“. Jedná se o reakce, které neznají „hranice států ani náboženství“. (The Herald, 2002)

V červenci 2017 zveřejnil ISIS 11. vydání svého oficiálního časopisu Rumiya. Tento časopis vycházel každý měsíc v řadě jazyků – dané vydání bylo v angličtině, francouzštině, bosněštině, němčině, indonéštině, ruštině, turečtině, ujgurštině (jazykem hovoří osm milionů obyvatel v severozápadní oblasti Číny) a v iránských jazycích jako je kurdština, paštština a urdština. Ideologický obsah časopisu je přizpůsobený speciálně zájmům ženských příznivců. (Winter a Margolin, 2017)

Jeden z článků byl také nazván „Naše cesta k Alláhu“, který by se nijak nevymykal standardu, kdyby čtyři věty ke konci, nebylo autorem napsáno, že ženy nyní mohou v boji v rámci džihádu vzít zbraně. Bylo zde uvedeno, že nastal čas, aby „s odvahou a obětí v této válce“ následovali ve stopách Umm 'Amarah, což byla ženská společnice proroka Muhammada, o které se říká, že ho bránila v bitvě spolu se čtyřmi dalšími ženami, z nichž jedna byla v té době těhotná. Příznivkyně ISIS byly vyzvány, aby napodobily příklad Umm 'Amarah a vydaly se na bojiště, ne kvůli malému počtu mužů, ale spíše kvůli jejich lásce k džihádu, jejich touze obětovat kvůli Alláhovi a jejich touze po „jannah“ (ráji). (Winter a Margolin, 2017)

Sajída Mubarak Atrous al-Rishawi byla jednou z prvních sebevražedných atentátnic, ačkoliv její pokus byl neúspěšný. Sajída byla odsouzena za držení výbušnin a úmysl spáchat teroristický čin při bombových útocích v Ammánu (Jordánsko), které byly provedeny 9. listopadu 2005, při nichž bylo zabito 60 lidí a dalších 115 zraněno. Ona sama přežila jen díky tomu, že se u jejího pásu zasekla pojistka. K útoku se přihlásila Al-Kájda s tím, že útok na tři hotely byl proveden, protože tyto hotely byly „*bezpečným místem pro špinavé izraelské a západní turisty, aby šířili korupci a cizoložství na úkor a utrpení muslimů v těchto zemích.*“ (Terrorism, 2015)

Al-Rishawi byla později zajata jordánskými úřady a přiznala se v národní televizi. V televizním záznamu uveřejnila svůj záměr k sebevražednému bombovému útoku, měla u sebe také samotné zařízení včetně detonátoru, později toto přiznání odvolala. Sajída byla odsouzena za držení výbušnin a úmysl spáchat teroristický útok k trestu smrti pověšením jordánským vojenským soudem dne 21. září 2006. (BBC, 2006)

V lednu 2015 ISIS nabídl, že vymění japonského novináře Kenjiho Gota a pilota Královského jordánského letectva Muath al-Kasasbeh za Sajídu al-Rishawi. (Hanna, 2015) Jordánsko navrhlo možnost výměny al-Rishawi za al-Kasasbeh. Navrhovaná výměna se neposouvala ke zdárnému vyřešení, protože ISIS neposkytl věrohodný důkaz, že je stále jordánský pilot na živu. Novinář Goto byl popraven na konci ledna 2015, na počátku února 2015 publikoval ISIS videozáznam, ve kterém došlo k upálení pilota al-Kasasba zaživa. (Michaels a Bacon, 2015) Jako odvetu za tento čin byla následně Sajída 4. února 2015 popravena. (Buncombe, 2015)

Gender je jedním z rozhodujících faktorů, takže účast žen na sebevražedném terorismu si zaslouží zvláštní výzkum, protože kulturní, sociální a náboženské standardy v oblasti terorismu

staví ženy do velmi odlišného postavení, než je postavení mužů. Právě jejich ženství hraje klíčovou roli ve způsobu, jakým je ovlivňuje celé sociální prostředí. K identifikaci a analýze sebevražedných útoků žen, může pomoci studium projevů kriminality a sociální kontroly ve vztahu k právu, jakož i podmínek, procesů a důsledků na společenské úrovni. (Alvanou, 2006)

4.4 Příběhy, které mají tvář

Na území chalífátu se podle zdrojů z roku 2017 nacházelo více jak 2 400 žen z různých zemí světa, jak je uvedeno v tab. 1. (Barett, 2017) Část žen se vrací z důvodu nutné lékařské péče. V několika případech byly daeš manželky vykoupeny a zachráněny svými vlastními rodinami. (European Comision, 2017) Několik možných příběhů se autorka práce snažila přiblížit dále v této podkapitole.

Tabulka č. 1 Přehled zahraničních osob na území chalífátu

Země	Počet žen	Počet dětí	Celkový počet osob
Austrálie	~ 25	70	165
Belgie	~ 85	~ 118	~ 528
Bosna	60	81	148
EU	~ 680		~ 4000
Francie	~ 320	460	1910
Indonésie	113	>100	~ 600
Itálie	6		110
Kanada	~ 35		~ 185
Kazachstán	>200 žen a dětí		~ 500
Kosovo	44	27	~ 300
Kyrgystán		>130	~ 500
Malajsie	12	17	91
Maroko	~ 285	378	1660
Nizozemsko	>90	>90	280
Rakousko	17	40	<300
Rusko		>350	3417
Španělsko	21		204
Švédsko	~ 70	45	267
Švýcarsko	7		~ 70
Tunisko	~ 100		~ 3000
Velká Británie	>100	50	~850

Zdroj: BARETT (2017)

4.4.1 Šamima Begum

Šamima Begum (obr. 3) se narodila v Anglii bangladéšským rodičům. (BBC, 2019a) Byla vychována v londýnské oblasti Bethnal Green, kde studovala střední školu Bethnal Green Academy (Mohdin, 2019). Společně se svými kamarádkami Amirou Abase a Kadizou Sultana

opustily Spojené království v únoru 2015, bylo jim 15 let. Děvčata cestovala přes Turecko, aby mohla žít v chalifátu. (Walton, 2015)

Deset dní po příjezdu do Sýrie se provdala za holandského občana Yago Riedijka, který do Sýrie dorazil v říjnu 2014. (Evans, 2019) Se svým džihádistickým manželem měla tři děti, starší dvě zemřely. Její nejmladší dítě se narodilo v uprchlickém táboře v únoru 2019 a v březnu 2019 zemřelo na plicní infekci. (BBC, 2019a) Šamima Begum sloužila v tzv. „mrvní policii“ ISIS, a také se pokusila najmout další mladé ženy, aby se připojily k džihádistické skupině. Bylo jí dovoleno nosit útočnou pušku AK-47 zvanou Kalašnikov a získala si reputaci jako přísná prosazovatelka zákonů ISIS, jako například oblékání pro ženy. (Ensor, 2019)

Obrázek č. 3 – Šamima Begum

Zdroj: The Telegraph (2019)

V únoru 2019 byla Šamima Begum objevena novinářem v uprchlickém táboře al-Hawl v severní Sýrii. Při rozhovoru paní Begum odhalila, že byla v devátém měsíci těhotenství a doufala, že se vrátí do Velké Británie, aby vychovala své dítě, nicméně nelitovala svého rozhodnutí připojit se k ISIS. Řekla, že nebyla zastrašena tím, že vidí s'atou hlavu muže, protože on byl „nepřítel islámu“, ale věří, že ISIS si nezaslouží vítězství pro svou zkaženost a utlačování. (Loyd, 2019)

Šamima Begum v dalším rozhovoru s BBC požádala o odpuštění a prohlásila, že stále podporuje „některé britské hodnoty“. Řekla, že byla inspirována k tomu, aby se připojila k ISIS prostřednictvím videí o džihádistech a jejich boji za islám a také o „dobrém životě“

v chalífátu. Nicméně se nadále hlásí k ideologii ISIS a ospravedlňuje jejich činy. Na otázku ohledně bombového útoku na arénu v Manchesteru, prohlásila, že je špatné zabíjet nevinné lidi, ale že ISIS to považoval za odůvodněnou odvetu za koaliční bombardování oblastí držených ISIS. K problematice týkající se znásilnění, zotročování a vražd jezídských žen, prohlásila: „*Šlité to samé dělali v Iráku*“. (BBC, 2019b)

V únoru 2019 britský ministr vnitra Sajid Javid oznámil, že byl vydán rozkaz se záměrem zbavit Begum jejího britského občanství. Vláda Spojeného království nemůže legálně zbavit někoho z jejich občanů britského občanství, pokud by to znamenalo, že bude osoba bez státní příslušnosti. Vláda Spojeného království potvrdila, že Begum je způsobilá pro získání občanství Bangladéše. Bangladéšská vláda však uvedla, že Begum nemá bangladéšské občanství a nebude jí umožněno vstoupit do země. (BBC, 2019c)

V březnu 2019 byl Yago Riedijk, manžel Begum, vyslechnut a prohlásil, že se chce spolu se svou manželkou vrátit do Nizozemska. Na toto prohlášení reagovala Nizozemská vláda, že neplánuje pomoci repatriovat jeho ani jeho rodinu. (DutchNews, 2019) Následně v dubnu téhož roku oznámila Agentura pro právní pomoc zastupování Šamimy Begum v boji proti zrušení britského občanství. (BBC, 2019d) Na základě informací znovu zopakoval v květnu 2019 bangladéšský ministr zahraničí Abdul Momen postoj k Begum s doplněním, že pokud vstoupí do Bangladéše, bude čelit trestu smrti kvůli „politice nulové tolerance“ vůči terorismu. (BBC, 2019e)

V srpnu 2019 požádala britská policie mediální organizace, které provedly rozhovor se Šamimou Begum – BBC, ITN, Sky News a The Times, aby se vzdaly veškerého nepublikovaného materiálu, který mohou mít. Toto jednání policie bylo možné podle zákona o terorismu z roku 2000 s cílem připravit případné stíhání. (Waterson, 2019)

V únoru 2020 soud ve Velké Británii odmítl žádost Šamimy Begum, aby jí bylo obnoveno britské občanství. Před rozhodnutím soudu projednávala případ i zvláštní odvolací Komise pro přistěhovalce Velké Británie, která také odmítla odvolání, nicméně uznala, že její situace v uprchlickém táboře al-Roj v severní Sýrii ji vystavuje riziku mučení a ponižujícího zacházení. Rovněž také uznala, že toto nemůže hrát významnou roli v jejím odvolání a že v uváděném rozsahu nebude odvolání spravedlivé a účinné. (Knight, 2020)

4.4.2 Laura Passoni

Laura Passoni (obr. 4), 34letá Belgičanka, aktuálně žijící v Bruselu, říká, že byla podvedena ISIS, do Sýrie odešla i se svým dítětem, žila v chalífátu devět měsíců, než utekla. Laura Passoni vyrostla v katolické rodině v belgickém městě Charleroi. Její nejlepší přítelkyně byla muslimka a Passoni oslavovala islámské svátky s její rodinou. Passoni tvrdila, že čím více se dovídala o islámu, tím více chtěla být jeho součástí. Když jí bylo 16 let, konvertovala k islámu. (Cigainero, 2015)

Obrázek č. 4 – Laura Passoni

Zdroj: Ali Shah (2017)

Laura Passoni se provdala za muslimského muže a měli spolu syna. Všechno bylo v pořádku, dokud se její manželství nezhroutilo. Její manžel potkal jinou ženu a Passoni a jejich syna opustil, čímž se Passoni propadla do hlubokých depresí. (Beardsley, 2016)

Laura Passoni si vytvořila profil na sociální síti Facebook pod falešnou identitou a zveřejňovala snímky žen zahalených do burky s útočnou puškou AK-47. A tím také přitáhla pozornost náborového pracovníka ISIS. Náborář měl oslovit Passoni s nabídkou pomoci syrským lidem, a to v podobě práce jako zdravotní sestra. Žena příležitosti vyhodnotila jako impuls pro restart svého života od nuly a jako pomoc od depresí. (Cigainero, 2015)

V té době se také Laura Passoni prostřednictvím internetu seznámila s mužem, který se stal jejím novým životním partnerem. V červnu 2014 se pár společně i s jejím čtyřletým synem vydal na cestu z Belgie do Itálie a poté výletní lodí z Benátek přepluli do Izmiru, přešli v taxi přes Turecko, kde překročili hranice do Sýrie. (Ali Shah, 2017)

Zatímco její partner bojoval, ona se synem byla zpočátku ubytována s desítkami dalších žen ze Západu. Podle jejich slov některé ženy chtěly pomáhat, jiné tam byly kvůli lásce, protože následovaly svého daeš bojovníka. Ale byla zde i spousta žen, které byly plné nenávisti. Jediné, co chtěly udělat, bylo dostat zbraň a jít bojovat. (Beardsley, 2016)

Laura Passoni podává svědectví, o některých ženách, matkách, které se nepokusily skrýt před vlastními dětmi například pravidelné páteční popravy na náměstí. Některé ženy dokonce nechávaly děti jít na popraviště a dotýkat se mrtvých těl. Vyhlídka na práci jako zdravotní sestry se rychle rozplynula. (Beardsley, 2016) Laura Passoni se pokusila jednou utéct se svým synem, ale byla chycena a poté uvězněna. (Ali Shah, 2017)

Následně byla přemístěna, aby žila u syrské rodiny, kde byla zavřená v domě po celý den a její povinností bylo uklízet a vařit. Když otěhotněla, začala v sobě řešit jednotlivé hrůzy, izolaci i narůstající obavu o přežití porodu ve zdraví. (Beardsley, 2016) Později ona, její manžel i syn úspěšně unikli a jsou zpět v Belgii. Po návratu čelila policejnímu vyšetřování a belgičtí sociální pracovníci jí na tři měsíce odebrali děti. Byla odsouzena na pětiletou zkušební dobu a pokutu 15 000 EUR. Její manžel si odpykává čtyřletý trest v belgickém vězení za styk s teroristickou organizací. Nadále je Laura Pasoni sledována policií a musí se pravidelně hlásit u probačních úředníků. (Ali Shah, 2017)

Passoni napsala knihu s názvem „V srdci ISIS s mým synem“. Přednáší pro mládež a doufá, že ostatním zabráni v tom, aby udělali stejnou chybu jako ona. Laura Passoni nesmí komunikovat s manželem, má zákaz používat sociální média nebo komunikovat s kýmkoli, koho znala v Sýrii a také nesmí opustit zemi. Přesto Passoni toto považuje za štěstí. Soudce jí dal podle jejich slov druhou šanci. Má již v péči i své dvě děti. Sama říká, že její starší syn je zpátky ve škole a zdá se, že si příliš nepamatuje, co se stalo v Sýrii. (Beardsley, 2016)

4.4.3 Hoda Muthana

Hoda Muthana (obr. 5), dcera bývalého amerického diplomata v Jemenu, se narodila v roce 1994 v New Jersey. Byla vychována v Hooveru v Alabamě a navštěvovala Hooverovu střední školu. Spojené státy opustila v listopadu 2014, aby se připojila k ISIS. Ke svému přesunu využila finanční prostředky, které jí rodiče strádali na její vysokoškolské studium. V lednu 2019 se vzdala koaličním silám bojujícím proti ISIS v Sýrii, ale návrat do rodné vlasti jí byl odepřen

na základě rozhodnutí soudu Spojených států amerických, který prohlásil, že není již americkou občankou. (Callimachi a Porter, 2019)

Podle slov jejího otce a kamarádky si Hoda Muthana poté, co jí otec dal mobilní telefon, vytvořila účet na sociální síti Twitter, o kterém její rodiče nevěděli. Tento twitterový účet ve finále měl tisíce sledovatelů. Kamarádka dívky řekla, že mohla být jedním z několika lidí, kteří ji znali jak v reálném životě, tak prostřednictvím Twitteru. Řekla, že existuje mezera mezi skutečným dívčíným já a světovou radikálnější identitou, kterou přijala na Twitteru. (Hall, 2015)

Obrázek č. 5 – Hoda Muthana

Zdroj: Rachidi (2019)

V prosinci 2014 se Muthana provdala za Suhana Rahmana, australského džihádistu, který se poté přejmenoval Abu Jihad Al-Australi. Na Twitteru obhajovala teroristické útoky proti civilistům ve Spojených státech a povzbuzovala další obyvatele, aby cestovali na území kontrolované ISIS a podporovali chalífát. (Hall, 2015)

Její manžel byl zabit v Sýrii v březnu 2015. Muthana se pak provdala za tuniského bojovníka a porodila syna. Podle jejich slov v této době začala zpochybňovat svou věrnost chalífátu. Také její druhý manžel byl zabit, tentokrát v Mosulu v roce 2017. Sama Muthana popsala, jak byly nově přijaté ženy, sympatizantky jako ona, donuceny vzdát se svých mobilních telefonů, a omezily se na zamčené kasárny, kde byly drženy jako potenciální nevěsty pro bojovníky džihádu. Muthana tedy uprchla z Rakky do města Shafa ve východní Sýrii. Tam se potřetí provdala a následně rozvedla s dalším mužem. (Callimachi a Porter, 2019)

Muthana se spřátelila s kanadskou občankou USA Kimberly Gwen Polman. Když se džihádistická enkláva zmenšila na několik kilometrů čtverečních, jídlo bylo tak vzácné, že se pro všechny velmi omezilo, dohodly se, že se pokusí uniknout, ačkoli Polman dívku varovala, že již jeden nepovedený pokus vedl k tomu, že byla uvězněna, mučena a znásilněna. Muthana přesto uprchla z města Shafa a 10. ledna 2019 se vzdala americkým jednotkám. Obě ženy byly umístěny do uprchlického tábora Al-Hawl v Sýrii, kde obě vyjádřily přání vrátit se do Spojených států. (Callimachi a Porter, 2019)

V případě Muthany ale již v lednu 2016 Obamova administrativa rozhodla a zrušila její pas. V dopise uvedla, že Hoda Muthana nemá přirozené právo, s nímž se člověk narodí, tedy automatické americké občanství podle místní legislativy, protože velvyslanectví v Jemenu jejího otce bylo oficiálně ukončeno až v únoru 1995, což bylo až po narození dívky. (Stanley-Becker, 2019)

Prezident Donald Trump nařídil ministrovi zahraničí Mikeu Pompeovi, aby dívce nedovolil návrat zpět do země. Pompeo vydal tiskové prohlášení, ve kterém uvedl: „*Slečna Hoda Muthana není občankou USA a nebude přijata do Spojených států. Nemá žádný právní nárok, žádný platný americký pas, žádné právo na cestovní pas ani víza do Spojených států. Stále důrazně radíme všem americkým občanům, aby necestovali do Sýrie.*“ (Pompeo, 2019) V únoru 2019 otec Ahmed Ali Muthana, požádal federální vládu, aby potvrdila občanství pro Hodu Muthanu a umožnila jí vrátit se do Spojených států. V listopadu 2019 Federální soud rozhodl, že Hoda Muthana nemá nárok na americké občanství. (The Guardian, 2019)

4.4.4 Hayat Boumeddiene

Hayat Boumeddiene (obr. 6) je ve svých aktuálně 32 letech stále hledána francouzskou policií jako komplic manžela Amedy Coulibaly, který byl hlavním podezřelým ze střelby v pařížské části Montrouge, při které byla zastřelena policistka Clarissa Jean-Philippe, a rovněž byl střelcem v košer obchodě v další pařížské čtvrti Porte de Vincennes, kde zabil čtyři rukojmí a sám byl zabit policií. (Dearden, 2015)

Boumeddiene se narodila v alžírské rodině jako jedna ze sedmi dětí na východním pařížském předměstí Villiers-sur-Marne. (Gardner a Farmer, 2015) Její matka zemřela, když bylo Boumeddiene šest let. Poté byla spolu s některými ze svých sourozenců umístěna

do pěstounské péče. Její otec ji občas navštěvoval, zřejmě poté, co se znovu oženil, když jí bylo 12 let. Často docházelo ke změně pěstounské péče, protože se ukázala jako problematická a násilnická, a byla vyloučena z několika pěstounských rodin, dokonce i zaútočila na sociální pracovníky. (Dettmer, 2017)

Obrázek č. 6 – Hayat Boumeddiene

Zdroj: Lamiat (2015)

Boumeddiene byla zaměstnána jako pokladní, v roce 2009 se setkala s Amedy Coulibaly. Ve stejném roce přišla o práci poté, co trvala na tom, aby mohla být při práci v nikábu, tedy zahalena od hlavy až k patám. V roce 2010, během čtyř dnů výslechu poté, co policie v jejím bytě objevila velké množství zbraní, Boumeddiene řekla protiteroristickým důstojníkům, že některé teroristické útoky považuje za ospravedlnitelné. (Dettmer, 2017)

Podle španělských orgánů odjela Boumeddiene s manželem z Francie do Madridu ve Španělsku v prosinci 2014, kde zůstali několik dní. Podle tureckých orgánů letěla Boumeddiene 2. ledna 2015 z Madridu do tureckého Istanbulu, doprovod jí dělal 23letý Mahdi Sabri Belhoucineem, francouzsky občan severoafrického původu. (Gutman, 2015)

Kvůli jejímu „podezřelému chování“ ji turecká zpravodajská agentura sledovala po dobu dvou dnů, odposlouchávala a monitorovala její mobilní telefon, dokud neopustila Turecko. (NBC News, 2015) Turečtí představitelé řekli, že pár opustil Istanbul 4. ledna a přesunul se do města Urfa v jihovýchodním Turecku poblíž hranice se Sýrií. Zůstali tam čtyři dny, během kterých Boumeddiene několikrát telefonovala do Francie. (Thomas, 2015)

Boumeddiene překročila turecko-syrskou hranici do Sýrie 8. ledna 2015, v den, kdy její manžel v Paříži střílel a zabil policistku. Turecký ministr zahraničí Mevlüt Çavuşoğlu k tomuto řekl: „*O tom [incidentu] víme díky telefonním záznamům.*“ (Hürriyet Daily News, 2015) Poslední zaznamenaný telefonní hovor od ní byl 10. ledna 2015, z města Tell Abyad v Sýrii, které bylo ovládáno ISIS. (Thomas, 2015)

Boumeddiene je v současné době evidována jako hledaná v souvislosti s tím, že údajně pomohla svému manželovi spáchat jeho útoky, a je popsána jako „nejhledanější žena ve Francii“. Ačkoliv existují nepotvrzené informace, že je mrtvá. (NBC News, 2015) Francouzská policie ji popisuje jako „ozbrojenou a extrémně nebezpečnou“, má výcvik v používání střelných zbraní a je na útěku. Francouzský policejní úředník řekl, že Boumeddiene je součástí teroristické buňky asi osmi lidí. (Stanglin a Onyanga-Omara, 2015)

V únoru 2015 francouzské orgány zkoumaly, zda by žena ve videu zveřejněném 3. února francouzsky mluvícími džihádisty ISIS mohla být Boumeddiene. Video, nazvané Blow Up France 2, ukazuje ženu stojící vedle mluvčího skupiny, která má maskovací oblečení a drží zbraň. (Ellis a Haddad, 2015). Časopis islámského státu Dabiq ocenil Boumeddiene v dlouhém rozhovoru a Hasna Aitboulahcen, která byla zabita při pozdějších pařížských útocích, byla také jejím příznivcem a chválila ji na svém profilu na sociální síti Facebook. (Izadi a Wang, 2015)

V březnu 2019 Dorothee Maquere – manželka džihádisty Fabiena Claina – prohlásila, že Boumeddiene byla zabita na konci února 2019 během bitvy o Baghuz Fawqani. Maquere prohlašovala, že Boumeddiene byla zabita během leteckého útoku na úkryt francouzských džihádistů. Toto tvrzení uváděli i další evakuovaní, ale nemohlo být potvrzeno. (El Deeb, 2019)

4.5 Postoj migrantek

Ačkoli ženy zastávaly především domácí role, při hodnocení hrozby, kterou ženy ISIS v současné době představují pro Západ, je důležité nejprve posoudit jejich postoj k násilí, kam je nasměrován jejich hněv a jejich záměr bojovat, pokud existuje. Jedna britská žena, Umm Hussain, na svém profilu uveřejnila citát: „*Vězte, že v Iráku máme armády rozzlobených lvů, jejichž nápoj je KREV a jejich hra je KRVEPROLITÍ.*“ (Hoyle et al., 2015)

Jiná žena vyjadřuje podobný sentiment nad popravou Petera Kassiga a 18 syrských rukojmích: „*Tolik setnutí hlav současně, Aláhu Akbar (Bůh je největší), toto video je krásné.*“ Další žena píše

o svém potěšení ze sledování strašidelných detailů videa s provedenou popravou. „*Byla jsem šťastná, když jsem viděla, jak byl ten kafír (nevěřící) sťat...Aláhu Akbar! Zajímalo by mě, co si myslel.*“ A také tato žena žádá o „*další popravy, prosím!*“ (Hoyle et al., 2015)

Není tedy pochyb o tom, že ženy, které se stěhovaly (lze je také nazvat muhádžiry – což je název pro přívržence Proroka, kteří se přesunovali z Mekky do Jathribu, základem tohoto slova je hidžra, tedy „přerušeni kmenových a rodových svazků a navázání nových vztahů“ – Mendel, 2006) na území kontrolované ISIS, se vyžívaly v brutalitě organizace. ISIS ženy násilí jen neslaví, ale i ospravedlňují podle svého čtení islámského zákona. Umm Irhab, žena džihádisty, odmítá muslimy, kteří kritizují ISIS, říká: „*Uff! Někteří muslimové odsuzují zabití špinavého amerického kafíra (nevěřícího). Jací ubozí muslimové!*“ Další žena je ve své reakci na kritiku ještě horlivější. „*Setnutí hlavy je halal (přípustné podle islámského práva). Jestli říkáš, že je to haram (zakázané), zabij se. :)*“ (Hoyle et al., 2015)

Ač některé studie zobrazují ženy, které se připojily k ISIS jako oběti, není tato perspektiva úplná, ignoruje skutečnost, že západní ženy, které se připojují k džihádistickým skupinám, bývají velmi motivovány ideologií. Pro mnoho žen je spojení s ISIS poháněno utopickými ideály a naplňuje potřebu vzrušení a smyslu. (Lakhani a Ahmadi, 2016) Aby byla správně pochopena konkrétní hrozba pro západní země, je důležité analyzovat cíle hněvu žen. Hrozby migrantek jsou adresovány různým aktérům v různých časech. Slovní projevy těchto žen na jejich profilech na sociálních sítích zjevně ukazují hlubokou antipatii vůči Západu a touhu po krveprolití. Glorifikace násilí ISIS ženami na jejich účtech sociálních médií přispívá k propagandě ISIS. Zvyšuje množství pro-džihádistického sentimentu online a má potenciál inspirovat násilné akce. (Hoyle et al., 2015)

Přestože již je možné zkoumat potenciální hrozbu muhádžirů, je důležité uznat širší hrozbu, kterou vyzařuje online přítomnost těchto žen. Asi nejdůležitější hrozbou je to, že migrantky mohou inspirovat ostatní, muže i ženy, k provádění útoků v západních zemích nebo k cestě do Sýrie a Iráku. Ženy ve studii Hoyle et al., aktivně vybízely ostatní, aby opustili své domovy a rodiny a cestovali na území chalífátu. Kromě povzbuzování poskytují praktické rady také těm, kteří si přejí cestovat, a jako takové byly klíčem k zajištění toho, aby stále více žen cestovalo do chalífátu. Rady obsahovaly informace, jak překonat námitky a překážky vznesené rodinou, jaké oblečení přinést, kde se pokusit o přechod a co lze očekávat při příjezdu. Ačkoli obecnější

radly byly umístěny často obsaženy v blogových příspěvcích nebo na veřejných odpovědích na takových webech, jako například ask.fm. (Hoyle et al., 2015)

Je již také známo, že existují ženy, které se vrátily domů po smrti manžela. I tyto ženy, mimo konfliktní zónu, byly zasaženy stupňujícím se násilím na území chalifátu. Na základě studií jako je výše uvedená studie Hoyle et al. z roku 2015 jsou podloženy informace, že ženy vytvořily úzké pouto s jinými migranty, včetně dětí a bojovníků. Úmrtí přátel z těchto kruhů by mohly potenciálně přimět ženy k další radikalizaci a provádění násilných činů na Západě. (Hoyle et al., 2015)

4.6 Globální kontext žen v džihádu

Od vyhlášení chalifátu, které provedl Abú Bakr al-Bagdád 29. června 2014, stovky žen a dospívajících dívek z celého světa cestovaly nebo se pokusily cestovat do Sýrie a Iráku, aby se připojily k ISIS. Z Nizozemska od roku 2012 odcestovalo na toto území více než osmdesát žen. (AIVD, 2017)

Z Velké Británie a Francie jsou tyto počty ještě vyšší, tj. cca 1 452 a 2 003 žen a dospívajících dívek. Tento jev vyvolal zájem o roli žen v džihádu. Studie o rolích převážně západních žen v ISIS zatím ukazují, že tyto ženy hrály převážně podpůrné role jako matky a manželky, propagandistky a jako náborářky. Některé ženy byly zapojeny do vzdělávacích, administrativních, logistických, sociálních a lékařských pozic. V menším měřítku byly ženy v ISIS zapojeny do operačních pozic, včetně těch, které souvisejí s plánováním nebo prováděním útoků. (De Leede et al., 2017)

Klasická islámská literatura nestanovuje, co jsou „přípustné“ role pro ženy v džihádu. Během raných islámských bitev v sedmém století se ženy převážně staraly o zraněné bojovníky, přivázely na bojiště jídlo a vodu a povzbuzovaly své mužské rodinné příslušníky, aby se připojili k boji. Klasické texty však také odkazují na ženy, které bojovaly v prvních letech islámu. Umm Umarah například bránila proroka v bitvě a během svého života bojovala nejméně v šesti bitvách. Mezi další ženy patří Muhammedova manželka Ayesha, jeho vnučka Zaynab, která bojovala v bitvě o město Karbala. (Qazi, 2011) Prorok Muhammed nikdy ženám nepřikázal bojovat, ale prý je chválil za jejich obět' a statečnost. (Lahoud, 2014)

Podobně i dnešní vedoucí džihádističtí ideologové a duchovní jsou nejasní ohledně povolené role žen v džihádu. Ctí historické ženy, které bojovaly za obranu islámu, a považují je za kultovní hrdinky. Jen zřídka však výslovně povzbuzovaly nebo vyzývaly ženy, aby se samy účastnily bojových akcí. Doposud pouze zástupci čečenských separatistů – Černé vdovy, Al-Kájda a Boko Haram povolily ženám být v militantních pozicích, většinou jako sebevražedné atentátnice, ve významném měřítku. Převážně jsou tedy ženám přiřazovány podpůrné role. (Lahoud, 2014)

Nicméně zaměstnávání žen na bojových pozicích, včetně sebevražedných atentátníků, přináší pro džihádistické skupiny několik výhod. Kromě zdvojnásobení skupiny potenciálních rekrutů se tyto taktické a strategické výhody týkají genderových předpokladů o ženách a násilí. Vzhledem k tomu, že ženy jsou většinou vnímány spíše jako oběti násilí než pachatelé, jsou často považovány za menší bezpečnostní hrozbu. Přitahují proto méně pozornosti než muži, a proto mohou snadněji vstoupit do přeplněných oblastí, aniž by vzbudili podezření, a mají větší šanci projít kontrolními body neprozrazeny. (Stone a Pattilo, 2011)

Lze tedy říci, že ženy nejsou obecně považovány za pachatele násilí, ale ukázalo se, že jejich rozmístění v bojových rolích vysílá silné poselství zastrašování a naznačuje, že nikdo není v bezpečí, pokud „i ženy“ provádějí násilné útoky. (Stone a Pattilo, 2011) Například v ISIS časopise Dabiq bylo napsáno, že vzhledem k tomu, že se muži nepřidávají k džihádu, přicházejí ženy na jejich místo a konají útoky. (Dabiq, Číslo 13)

Přes tyto potenciální výhody použití žen v bojových rolích a sebevražedných misích však jen málo džihádistických skupin v minulosti výslovně přijalo ženy v takových rolích. Tradiční genderové normy jsou dominantní v džihádistické ideologii a konzervativních společnostech a následné riziko ztráty podpory veřejnosti by mohlo vysvětlit tuto neochotu zaměstnávat ženy v bojových misích. (Stone a Pattilo, 2011)

Jednou z nejcitovanějších rolí džihádistických ideologů pro ženy v džihádu je matka a manželka. Matky přinášejí další generaci bojovníků. Tuto roli lze jen těžko přeceňovat a zdůrazňují ji vlivní džihádští ideologové, včetně Usámy bin Ládina. (Lahoud, 2014) Samy ženy také zdůraznily svůj význam v džihádu jako matky a manželky. (MEMRI TV, 2002)

Asiya Andrabi, vůdkyně konzervativní ženské skupiny v radikálním islamistickém hnutí v Kašmíru, žádá přísné oddělení genderových rolí v džihádu. Říká, že bojovat pro džihád je

úkolem člověka. Úkolem žen je pečovat o rodinu. Důvod je podle ní jednoduchý. Pokud by ženy bojovaly také v džihádu, kdo by vychovával děti? Andrabi zdůrazňuje, že ženy by se neměly účastnit vojenských operací, protože to způsobuje sociální nestabilitu. Ženy by měly povzbuzovat své muže, aby se připojili k džihádu, a měly by jim poskytnout morální podporu, aby muži mohli plnit své úkoly. Dodává však, že až přijde čas, kdy budou ženy muset zvednout zbraně, budou na to víc než připravené. (Bloom, 2011)

Zejména nárůst využívání internetu poskytl ženám příležitost šířit džihádistickou ideologii v bezprecedentním měřítku a umožnil jim oslovit muže i ženy. Například belgicko-marocká ISIS propagandistka Malika el-Aroud jednorázově provozovala online džihádistickou síť, kde propagovala džihádistický světový názor a šířila zprávy, které podtrhovaly její přesvědčení o celosvětovém potlačování muslimů. (Bloom, 2011) Stejně jako el-Aroud byly ženy v nizozemské Hofstadgroup také vysoce aktivní v online prostředí a šířily pobuřující materiály, oslavovaly násilí a překládaly, potažmo šířily džihádistické texty. (De Leede, 2018)

Ženy také získávaly finanční prostředky, shromažďovaly taktické informace, pašovaly zbraně a výbušniny a staraly se o zraněné bojovníky, aby podpořily džihád. Ženy fungovaly také jako kurýři pro přenášení zpráv, peněz a zbraní mezi různými buňkami. Takové sociální aktivity mohou zvýšit podporu veřejnosti, protože pomáhají vytvářet pozitivní, sympatický a sociální obraz skupiny. Bylo také známo, že ženy al-Šabáb získávají prostředky na hnutí také ze Spojených států a Evropy. (De Leede, 2018)

A konečně, ženy byly zapojeny do spiknutí, poprav a dalšího teroristického násilí, i když v menším měřítku. Aafia Siddique skončila na americkém seznamu nejžádanějších osob z roku 2003 poté, co byla spojena s plánovaným útokem v Baltimoru. Její jméno a e-mailová adresa byly použity k nákupu vybavení a návodů k montáži bomb. (Gentry, 2011)

V jiném příkladu, 4. května 2010, Roshonara Choudhry, britská občanka bangladéšského původu, bodla britského poslance Stephena Timmse. Později řekla policii, že ho bodla jako „trest“ za jeho parlamentní hlasování ve prospěch války v Iráku v roce 2003. Britka byla usvědčena z násilného islamistického útoku ve Velké Británii. (Dodd, 2010)

Zajímavostí je, že ženy byly skoro vyloučeny z vedoucích funkcí v džihádu. Známa výjimka je britská Samantha Lewthwaite, vdova po jednom ze sebevražděných atentátníků útoku na londýnské metro v roce 2005. Bylo známo, že se podílí na vedení al-Šabáb. (De Leede, 2018)

5 Evropský boj proti daeš

Jak v roce 2018, tak i v roce 2019 Evropa nadále čelila řadě probíhajících teroristických hrozeb a obav, včetně zahraničních teroristických organizací, a také navrátilců z Iráku a Sýrie, domácích teroristů a teroristů podporovaných Íránem. I přes ztrátu geografického území ISIS pokračoval v podněcování útoků. Většina těchto incidentů se vyskytla v západní Evropě a Rusku a zahrnovala jednoduché spiknutí se snadno proveditelnou taktikou, jako je použití běžných nástrojů a vozidel k zranění nebo zabití. (USA, 2019)

V březnu 2019 čelil britský ministr Sajid Javid kritice, protože zrušil daeš manželce Šamimě Begum občanství poté, co Begum žádala o návrat do Británie. Jeden z mnoha příkladů žen, které žijí v bídných podmínkách uprchlických táborů a kde jsou zástupci jednotlivých států před rozhodnutím, jak naložit s danou situací. Stejné rozhodnutí jako v případě Šamimy Begum učinili proti svým občanům i představitelé Nizozemska nebo USA. (Česká televize, 2019b)

Od konce roku 2018 byli zadržováni občané evropských států, kteří bojovali pod vlajkou ISIS ve vězeních Syrských demokratických sil (SDF) v severovýchodní Sýrii. Spojené státy naléhaly na evropské země, aby přijaly zpět své občany a stíhaly je za jejich zločiny. Evropští představitelé se však rozhodli místo repatriace a stíhání svých občanů ve svých zemích, jít právě cestou odebrání občanství. (USA, 2019)

Syrské demokratické síly však od října 2019 již nevnímají jako svou prioritu hlídání těchto věznic a sběrných táborů. Od počátku ofenzívy ze strany Turecka Kurdové, kteří primárně tvoří SDF, bojují za své území a obyvatele a z tohoto důvodu dochází k útekům vězňů s vazbami na džihádisty z uvedených věznic. (Smetana, 2019) Je jasné, že vzhledem k tomu, že v uprchlických táborech po ISIS zůstaly tisíci lidí, převážně se jedná o ženy a děti, bude přibývat žádostí vdov o návrat do svých rodných zemí. Proto je více než nutné začít pracovat na strategiích týkajících se boje s radikalizací, na přípravě programu pro úspěšnou deradikalizaci a také pracovat s možnou hrozbou, aby se z žen, jako je například Šamima Begum, nestaly mučednice.

5.1. Přehled teroristických aktivit v Evropě

Evropské země jsou již od roku 2018 zapojeny do celosvětového boje proti terorismu. Evropská unie (EU), INTERPOL a NATO byly aktivní a vytvořily koalici vedoucí k porážce ISIS. V prosinci 2018 spojenci NATO schválili aktualizaci Akčního plánu NATO pro boj proti terorismu.

Mezi hlavní zásady akčního plánu pro boj proti terorismu patří rozšiřování sdílení informací, zvyšování odolnosti vůči teroristickým útokům v rámci NATO, zvyšování schopností bránit před zneužíváním technologií teroristy a budování kapacit partnerů pro řešení bezpečnostních hrozeb. Akční plán pro boj proti terorismu také pokračuje v podpoře mise pro podporu rezoluce v Afghánistánu a globální koalice pro porážku ISIS, jakož i vytvoření mise NATO v Iráku. (USA, 2019)

V tab. 2 je rozpracován přehled situace v roce 2018 ve vybraných zemích EU a zemí zeměpisně či historicky spadajících na území Evropy, které řešily nebo stále řeší terorismus na svém území.

Tabulka č. 2 – Přehled situace v zemích Evropy v roce 2018

Země	Krátký přehled	Počet teroristických incidentů v roce 2018
Albánie	Hrozba terorismu v Albánii spočívá v návratu bojovníků ISIS z Iráku a Sýrie a pokusech radikalizovat albánskou mládež k násilí.	0
Ázerbajdžán	Ázerbájdžánská vláda aktivně pracovala na odhalování a porážce teroristických snah o přesun lidí, peněz a materiálů přes své pozemní a námořní hranice na jižním Kavkaze.	0
Belgie	Největší hrozba terorismu v Belgii pochází z domácího terorismu, často inspirovaného ISIS nebo Al-Kájdou. Velký počet belgických džihádistů v ISIS vedl k obavám z útoků navracejících se bojovníků.	3 (v jednom případě žena aktérka)
Bosna a Hercegovina	Jen málo občanů Bosny a Hercegoviny se v roce 2018 pokusilo vycestovat na zahraniční bojiště, i když v Iráku, Sýrii a na Ukrajině zůstaly desítky občanů z dřívějších let.	0
Bulharsko	Bulharská vláda převzala předsednictví EU v první polovině roku 2018, během kterého země upřednostňovala bezpečnost, včetně boje proti terorismu a předcházení teroristické radikalizaci.	0
Dánsko	Podle Centra pro analýzu terorismu jsou primární teroristickou hrozbou pro Dánsko útoky spáchané radikalizovanými členy. Centrum také hodnotí omezenou, ale rostoucí hrozbu ze strany teroristických činitelů, kteří se zaměřují na azylová centra, náboženské menšiny a migranty.	3

pokračování na další straně

Země	Krátký přehled	Počet teroristických
-------------	-----------------------	-----------------------------

		incidentů v roce 2018
Francie	Teroristická hrozba zde zůstává významná, ale je nižší oproti roku 2015. Teroristé inspirovaní nebo spojení s ISIS se v roce 2018 dopustili min. dvou útoků malého rozsahu, páchané místními aktéry s malým, pokud vůbec nějakým, přímým vedením teroristických organizací.	3
Gruzie	Státní bezpečnostní služba Gruzie odhaduje, že přibližně 14 gruzínských státních příslušníků podporovalo ISIS v Sýrii nebo Iráku.	0
Itálie	Italské úřady jsou znepokojeny rizikem, které představují návrat bojovníků, jakož i bojovníků propuštěných z oblastí dříve pod kontrolou ISIS v Libyi, kteří se mohou pokusit využít toků migrantů k dosažení Itálie.	1
Kosovo	Je známo, že více než 400 kosovských mužů, žen a dětí cestovalo do Sýrie a Iráku, aby se připojili k teroristickým skupinám. Přibližně 70 z nich zemřelo. Odhaduje se, že se do Kosova vrátilo 130 osob, zatímco asi 200 zůstalo v konfliktní zóně.	0
Kypr	Mírové síly OSN na Kypru hlídají zónu, nazývanou také „zelená linie“, která odděluje obě strany. Vyrovňovací zóna je do značné míry otevřena civilnímu provozu a zůstává významnou cestou pro nedovolený tranzit osob, narkotik a jiného pašovaného zboží.	0
Německo	Vláda sledovala přibližně 800 Gefährder (tj. osoby, u nichž konkrétní fakta odůvodňují podezření, že by mohly spáchat teroristický čin), dále probíhaly zrychlené deportace podezřelých z řad zahraničních teroristů a vyšetřování navrátilců z ISIS.	2 (v jednom případě žena jako komplic)
Nizozemsko	Od března 2013 je nizozemská národní úroveň ohrožení „podstatná“ (druhé nejvyšší hodnocení). Hlavní hrozbou je islamistický terorismus, přičemž rizika představují jak sítě, tak osamělí aktéři.	2
Norsko	Norská policejní bezpečnostní služba nadále připouští, že jednotlivci a skupiny inspirované „extrémními islamistickými skupinami“ představují pro Norsko nejvýznamnější teroristickou hrozbu. Norsko zaznamenalo zvýšenou mobilizaci a nábor mezi určitými rasově nebo etnicky motivovanými extremistickými skupinami, ačkoli v roce 2018 neprovedly žádné útoky. Odhadovalo se, že 100 jedinců cestovalo do Sýrie a Iráku za účelem boje jménem ISIS a 30 norských džihádistů zůstalo na místě.	0

pokračování na další straně

Země	Krátký přehled	Počet teroristických
-------------	-----------------------	-----------------------------

		incidentů v roce 2018
Rakousko	V letech 2014 až 2018 bezpečností složky zaznamenaly 313 osob, které chtěly odjet bojovat na území ISIS, úřady zabránily opustit zemi 59 osobám, z toho bylo 22 žen.	0
Rusko	Nízká militantní teroristická činnost zůstala problémem v ruském severním Kavkazu, navzdory nárůstu boje proti terorismu.	4
Řecko	Řecká vláda v roce 2018 zdokonalila výměnu informací o migrantech bez dokladů, kteří stále přicházejí ve velkém počtu.	3
Severní Makedonie	Národní výbor pro boj proti násilnému extremismu a boji proti terorismu odhaduje, že se k teroristickým skupinám v Sýrii a Iráku připojilo nejméně 156 občanů Severní Makedonie. Z toho bylo 35 zabito, přibližně 38 zůstalo a 83 se vrátilo do Severní Makedonie.	0
Srbsko	Hlavními teroristickými hrozbami zůstaly v Srbsku činnosti jako pohyb peněz a zbraní v regionu, nábor a návrat ISIS bojovníků, revitalizace teroristických ideologií a příležitosti k radikalizaci násilí.	0
Španělsko	Úroveň výstrahy Španělska proti terorismu zůstala v roce 2018 na čtvrté úrovni z pěti. Španělské orgány nadále zatýkaly osoby podezřelé z plánování teroristických útoků; usnadňování financování terorismu; a zapojení do náboru a radikalizace související s ISIS a Al-Kájdou.	1
Švédsko	Podle každoročního hodnocení švédských bezpečnostních služeb v únoru 2018 čelí Švédsko „novému normálu“, odhadem je v zemi přítomno 2 000 „islamistických extremistů“ a 1 000 „bílých supernacistických a levicových násilníků“.	0
Turecko	Turecko v roce 2018 deportovalo přibližně 6 000 jednotlivců za podezření z teroristických vazeb.	4
Velká Británie	V roce 2018 nedošlo ve Spojeném království k žádným závažným teroristickým útokům, ačkoli postavení země v boji proti terorismu je i nadále silně ovlivněno pěti hlavními útoky v roce 2017. Spojené království uvádí, že přibližně 900 jednotlivců cestovalo za účelem pobytu v ISIS. Přibližně 20 % z nich je považováno za mrtvé, 40 % se vrátilo do Spojeného království a 40 % zůstává v konfliktní zóně nebo není započítáno.	0

ZDROJ: USA (2019) – upraveno autorkou

V roce 2018 bylo na území EU zatčeno celkem 511 osob pro podezření z trestných činů souvisejících s džihádistickým terorismem. K většině zatčení došlo ve Francii, Velké Británii a Belgii, poté následovalo Nizozemsko, Německo a Itálie v sestupném pořadí. Více než polovina

podezřelých, mužů i žen, byla zatčena pro podezření z členství v teroristické skupině, včetně pobytu v zahraničí, a účasti na plánování útoku. (EUROPOL, 2019)

Občané EU i občané mimo EU byli téměř stejně zastoupeni mezi zatčenými. Mezi přímými útočníky mírně převládali jednotlivci, kteří se nenarodili v EU. Průměrný věk útočníků byl 26 let, zatímco osoby zatčené za ostatní teroristické trestné činy byly starší, průměrný věk byl 32 let. Ženy představovaly 22 % zatčených podezřelých z terorismu, zatímco v roce 2017 to bylo 16 % a 26 % v roce 2016. (EUROPOL, 2019)

5.2 Soudní řízení s teroristy u evropských soudů

V roce 2018 celkem 17 členských států EU evidovalo 653 jednotlivců, kteří byli usvědčeni z teroristických trestných činů. Devět z nich se v roce 2018 dvakrát objevilo před soudem v rámci různých trestních řízení a jeden se objevil třikrát. V důsledku toho bylo celkově vyneseno 664 rozsudků za trestné činy související s terorismem. Ve stejném roce bylo obžalováno v uzavřeném soudním řízení pro teroristické trestné činy 94 žen, což je ve srovnání s rokem 2017 nárůst o cca 42 %. (EUROPOL, 2019)

Praxe vynášet rozsudky bez přítomnosti obžalovaných, například v Belgii, Francii a Nizozemsku, pokračuje, protože je možné se domnívat, že jsou v konfliktních zónách nebo jsou údajně mrtví, ale nebyli oficiálně prohlášeni za mrtvé. Někteří jednotlivci, kteří byli v roce 2018 odsouzeni za teroristické trestné činy, byli již dříve usvědčeni z terorismu nebo jiných trestných činů ve stejném členském státě nebo v zahraničí. (EUROPOL, 2019)

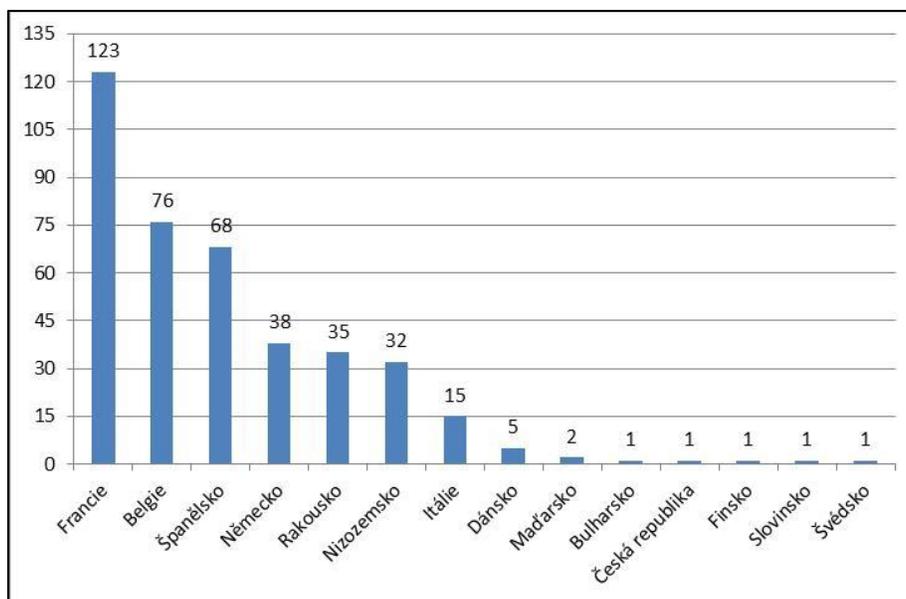
Francie oznámila nejvyšší počet jednotlivců v uzavřených soudních řízeních pro teroristické trestné činy (141), poté Španělsko (120), Spojené království (115) a Belgie (80). Tab. 3 obsahuje statistické informace o uzavřených soudních řízeních pro teroristické trestné činy v roce 2016, 2017 a 2018 jak byly nahlášeny Eurojustu. (EUROPOL, 2019)

**Tabulka č. 3 – Počet jednotlivců v uzavřených soudních řízeních za teroristické trestné činy
ve státech EU**

Stát	2016	2017	2018
Belgie	136	85	80
Bulharsko	-	-	1
Česká republika	-	8	7
Dánsko	8	4	6
Estonsko	2	2	-
Finsko	4	2	1
Francie	66	120	141
Itálie	11	23	15
Lotyšsko	1	2	10
Maďarsko	2	-	3
Německo	30	34	57
Nizozemsko	42	46	37
Polsko	-	4	-
Portugalsko	1	1	-
Rakousko	26	18	36
Řecko	3	19	22
Slovinsko	1	-	1
Španělsko	154	69	120
Švédsko	4	3	1
Velká Británie	89	125	115
CELKEM	580	565	653

Zdroj: EUROPOL (2019)

Velká většina (399) rozsudků byla prohlášena za džihádistické teroristické trestné činy, což potvrzuje trend, který začal v roce 2015. Většina (64) z žen obžalovaných byla souzena za džihádistické teroristické trestné činy, což také představuje nárůst ve srovnání s rokem 2017 o cca 52 %. Přehled jednotlivých rozsudků podle zemí je uveden na obr 7.

**Obrázek č. 7 – Přehled soudních verdiktů za džihádistské teroristické trestné činy
v roce 2018**

ZDROJ: EUROPOL (2019)

Jako příklad lze uvést případ od soudu prvního stupně v Belgii. Byl zde projednáván případ mladé ženy obviněné z účasti na činnostech teroristické skupiny. Soud toto jednání znovu kvalifikoval jako šíření nebo zveřejňování obsahu za účelem podněcování teroristického trestného činu. Obvinění se týkala zejména propagace ISIS prostřednictvím internetu, udržování kontaktů s bojovníky v zóně konfliktu a poskytování morální a finanční podpory francouzským státním příslušníkům podezřelým z teroristických trestných činů. Všechny činnosti byly prováděny přes internet. Soud zjistil, že obžalovaná byla velmi aktivní online a přímo i nepřímo nahrávala obsah, který podněcoval ke spáchání teroristických činů, včetně bombových útoků. Soud ji shledal vinnou a odsoudil ji ke čtyřem letům vězení, z toho dva roky na podmínce a k zaplacení pokuty ve výši 2 000 EUR. (EUROPOL, 2019)

Dalším příkladem může být Velká Británie, kde tamní soud odsoudil k doživotnímu trestu odnětí svobody s minimálním odpykáním 16 let a k šesti letům a devíti měsícům odnětí svobody matku a dceru, které patřily k prvním ženským teroristkám ve Spojeném Království. Rizlaine Boular plánovala provést útok nožem v blízkosti budovy parlamentu v Londýně a pomáhala jí její matka Mina Dich. V tuto dobu již jejich sestra a dcera Safaa Boular byla usvědčena z úmyslu spáchat další útok poblíž Britského muzea v Londýně. V srpnu byla odsouzena na doživotí s minimální

délkou trestu 13 let. Safaa Boular se online provdala za bojovníka ISIS a plánovala se k němu přidat v Sýrii, než byla zastavena britskou bezpečnostní službou. Matka jako věřící hrála hlavní roli v radikalizaci jejích dcer. (Casciani, 2018)

Ve Španělsku se před vnitrostátním soudem objevila skupina čtyř osob, která byla obviněna z náboru osob do teroristické organizace. Skupinu vedla žena Sanae Boughroum, která zahájila nábor žen v roce 2014 se záměrem připojit tyto ženy k ISIS a zajistit jejich přesun do Sýrie, kde by se staly daeš manželkami. I ona sama se chystala provdat za jednoho z obžalovaných a cestovat s ním do Sýrie. Druhá žena, Laila Haira, měla ve skupině za úkol také nábor a řízení náborové skupiny prostřednictvím aplikace WhatsApp. K náboru nejprve používaly sociální síť Facebook a jakmile byl kontakt s osobou z jejich pohledu bezpečný, přesunuly se ke komunikaci prostřednictvím zpráv v aplikaci WhatsApp. Tento proces vedl k náboru nejméně třech mladých lidí marocké národnosti. Členové této skupiny byli odsouzeni na čtyři až sedm let odnětí svobody. (The Local, 2018)

Španělský soud také shledal jinou ženu vinnou ze spolupráce s teroristickou organizací a odsoudil ji na dva roky vězení. Přípravovala se odejít do Sýrie, aby se provdala za muže, který byl pravděpodobně členem ISIS. Obžalovaná se pokoušela pomoci tomuto muži vrátit se do Evropy prostřednictvím falešného pasu, který pro něho zajistila. (EUROPOL, 2019)

5.3 Daeš manželka a dítě jako hrozba?

Členské státy EU již v roce 2016 identifikovaly ženy jako hrozby nejen v oblasti usnadnění, náboru, financování a propagandy, ale také jako potenciální útočníky a bojovníky. V posledních letech byla v Evropě policií zmařena řada spiknutí vedených ženami. Během druhé poloviny roku 2017 ISIS propagoval aktivnější roli žen v bojových zónách. (EUROPOL, 2019)

Nizozemsko rovněž uvedlo, že do konce roku 2018 žilo v konfliktní zóně v Iráku a Sýrii nejméně 145 nezletilých s kořeny v Nizozemsku. Více než polovina z nich je mladších čtyř let a většinou se narodila na území chalifátu. Kromě toho existuje nejméně 30 nezletilých, kteří žijí někde v oblasti mimo uvedenou konfliktní zónu. Francie má v Iráku a Sýrii nejméně 55 nezletilých ve věku nad 13 let. Švýcarsko také zmínilo přítomnost přibližně 20 dětí (mladších 12 let) na tomto území. (EUROPOL, 2019)

I když je možné je považovat za oběti, mezi členskými státy EU existují obavy, že nezletilé osoby, které byly vystaveny „očkování názorů“ a výcviku na bývalých územích ISIS, mohou představovat potenciální budoucí hrozbu. I tak jsou ženy a nezletilí mezi těmi, kteří se již vrátili. Například Bosna a Hercegovina uvedla tři dospělé osoby, které se na své území vrátily ze Sýrie (dvě ženy se třemi malými dětmi a jedním mužem). V dalším příkladu Belgie uvedla, že v prosinci 2018 čekala proces repatriace šesti nezletilých a jejich dvou ovdovělých matek z tábora v Sýrii. (EUROPOL, 2019)

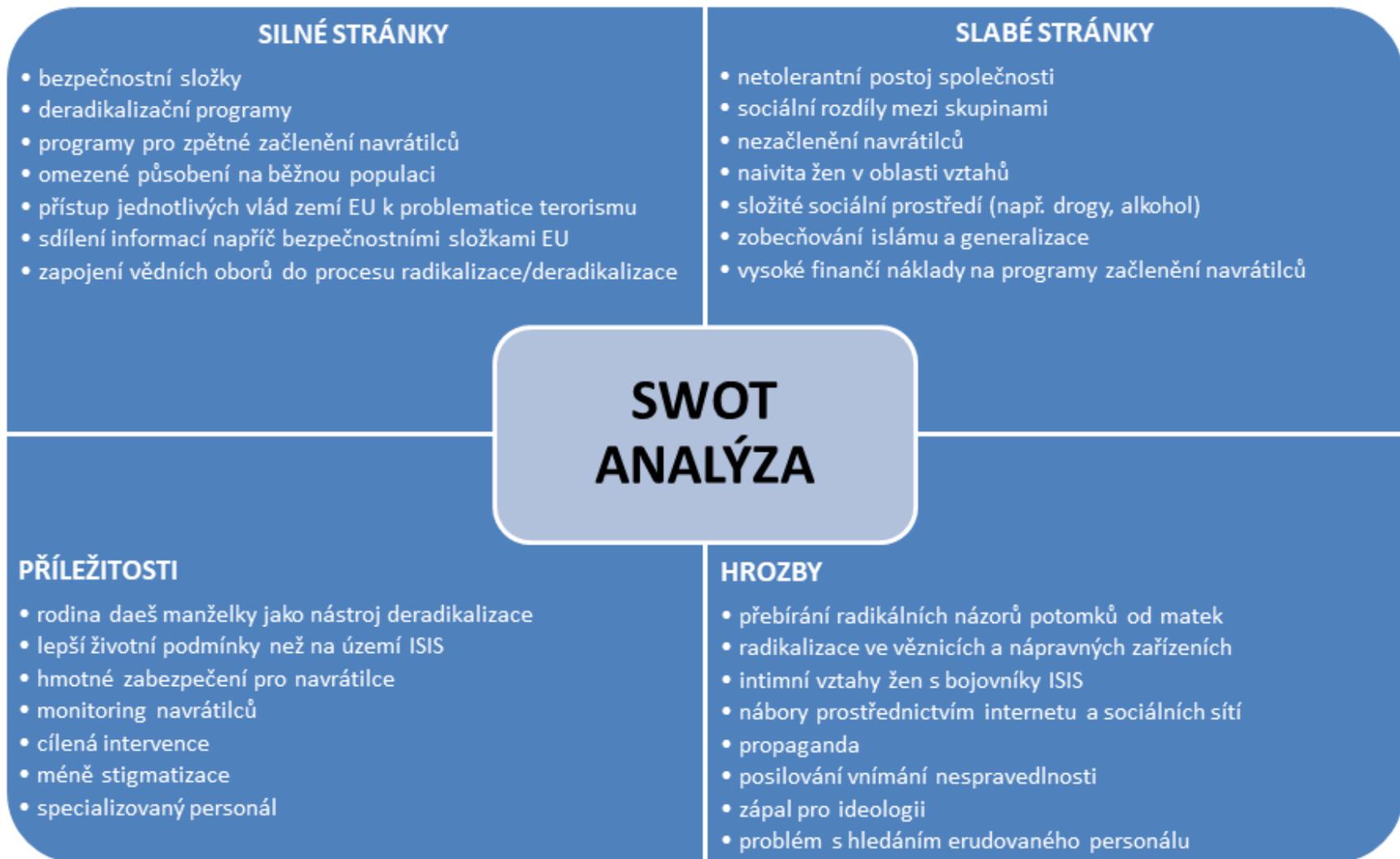
Pro analýzu dané situace využívá autorka práce SWOT analýzu. Důvodem zvolení této metody, je primární charakter využívání této analýzy, tedy, strategické analyzování založené na získaných a vyhodnocených poznacích, ze kterých je následně možné generovat další alternativy pro strategii vypořádání se s navracejícími se daeš manželkami a potomky džihádistů.

5.3.1 SWOT matice

Podle metodiky vytváření SWOT analýzy uvedené v kapitole 3 této práce je zpracována i analýza autorky, viz obr. 8, která se zaměřuje na zhodnocení jednotlivých podnětů souvisejících s navracením daeš manželek a dětí do zemí Evropy. Primárně se jedná o jednotlivé faktory zaměřené na sociální prostředí, integraci, prostředí pro možnou radikalizaci či případně ekonomické náklady spojené s následným zapojením těchto občanek jednotlivých států do dané společnosti.

Silné stránky

Jako silné stránky autorka práce hodnotí práci bezpečnostních složek jednotlivých zemí EU, které spolupracují i v rámci agentur jako EUROPOL či INTERPOL a dochází k propojování a sdílení informací jako je například pohyb sledovaných osob. V jednotlivých zemích se také postupně spouštějí deradikalizační programy, lze zmínit například Německo, Dánsko, Švédsko nebo Velkou Británii, kde v rámci jednotlivých programů dochází k propojení neziskových organizací se státní správou a bezpečnostními složkami dané země. V rámci deradikalizačních programů je možné nalézt programy určené jak pro rodinné příslušníky zradikalizovaných osob, tak i pro samotné vracející se osoby, tak jak je tomu právě v Německu.

Obrázek č. 8 – SWOT analýza

ZDROJ: vlastní zpracování autorky

Jak se ukazuje například v době aktuální pandemické situace způsobené virem COVID-19, je tato problematika díky nezájmu médií i ve vnímání veřejnosti potlačena, nejen v České republice, ale i v zemích, kterých se tato problematika primárně dotýká. Také jak je v této práci autorkou uvedeno, země pracují na svých strategiích v boji s terorismem a dochází k zapojení odborníků z oblastí jako je psychologie, kriminologie do studií následně předkládaných jednotlivým úřadům v rámci EU.

Slabé stránky

Autorka vnímá jako primární slabou stránku netolerantní společnost, což může být odrazem negativních historických zkušeností dané společnosti, viz útoky 11. září 2001 či na časopis Charlie Hebdo, případně další útoky v jednotlivých zemích Evropy. Dalším faktorem, který autorka považuje za podnět k negativnímu vnímání je nárůst preferencí politických stran a populistických hnutí založených na nacionalismu a krajně pravicově vyhraněných, například je možné uvést Švédské demokraty, italskou stranu Liga, Svobodnou stranu Rakouska, maďarskou stranu Fidesz, polskou stranu Právo a spravedlnost, francouzské Národní sdružení či české hnutí Svoboda a přímé demokracie Tomia Okamury. Právě takovéto strany a hnutí ve svých volebních kampaních zmiňují zastavení migrace a také dochází k podněcování k zápornému postoji vůči muslimské společnosti.

Následně se také projevuje v zemích jako je Francie, Belgie, Dánsko migrační problematika spojená s nedostatečným začleněním migrantů a jejich potomků do společenského života a v jednotlivých městech těchto zemí vznikají oblasti, ve kterých jsou soustředěně primárně migranti, jako příklad lze uvést pařížskou čtvrť Seine-Saint-Denis, bruselskou část Molenbeek či dánskou Mjølnerparken. V těchto částech se projevuje zvýšená kriminalita, nezaměstnanost, a právě tato území jsou „úrodnou půdou“ pro náboráře džihádistických skupin.

Příležitosti

Při náhledu do jednotlivých náboženství je rodina základem, z toho důvodu i autorka vnímá jako primární příležitost pro deradikalizační proces a taktéž i pro zamezení radikalizace/náboru rodinu. Nutné je však, aby rodina byla fungující a jednotliví členové se o sebe vzájemně zajímali. Pokud se jedná o návrat manželek daeš bojovníků a jejich společných dětí, je zde příležitost s nimi pracovat, nicméně je zde nutný faktor odborné pomoci a také nutnost bezpečnostního

dohledu, dokud nebude možné vyhodnotit možnou míru radikalizace a možné kooperace se zástupci teroristické organizace. Autorka zde vnímá i nutnou spolupráci a osvětu v rámci společnosti, která nebude založena na negativním přístupu, ale na jasných faktech o samotném náboženství, o spouštěcích radikalizace a o ISIS.

Hrozby

Jak bylo uvedeno v příbězích jednotlivých žen uvedených v této práci, primární hrozbou v této problematice je vznik prostoru pro radikalizaci osob, ať už se jedná o formu propojení náborářů s ženami prostřednictvím internetu a sociálních sítí, tak lze rozšířit možnosti pro radikalizaci o věznice a nápravná zařízení, kam mohou být ženy umístěny v případě, že budou po návratu do svých rodných zemí za své činy souzeny. A samozřejmě je zde nutné uvést i citovou stránku, která otevírá dveře radikalizaci, což u žen je možné považovat za podstatné nejen z pohledu hledání si partnera, ale také z pohledu přenosu radikálních názorů na své potomky.

Autorka na základě zjištěných informací a svého subjektivního pohledu na problematiku určila jak váhy pro jednotlivé vydefinované faktory, tak následně i hodnocení na základě dostupných informací k jednotlivým položkám z dostupných zdrojů (viz. tab. 4)

Tabulka č. 4 – SWOT analýza – výpočet

Silné stránky	Váha	Hodnocení	Výsledek
bezpečnostní složky	0,2	5	1
deradikalizační programy	0,2	3	0,6
programy pro zpětné začlenění navrátilců	0,1	3	0,3
omezené působení na běžnou populaci	0,05	4	0,2
přístup jednotlivých vlád zemí EU k problematice terorismu	0,2	3	0,6
sdílení informací napříč bezpečnostními složkami EU	0,2	4	0,8
zapojení vědních oborů do procesu radikalizace/deradikalizace	0,05	4	0,2
Součet	1		3,7

pokračování na další straně

Slabé stránky	Váha	Hodnocení	Výsledek
netolerantní postoj společnosti	0,3	-5	-1,5
sociální rozdíly mezi skupinami	0,2	-4	-0,8
nezačlenění navrátilců	0,2	-4	-0,8
naivita žen v oblasti vztahů	0,1	-4	-0,4
složité sociální prostředí (např. drogy, alkohol)	0,05	-3	-0,15
zobecňování islámu a generalizace	0,05	-3	-0,15
vysoké finanční náklady na programy začlenění navrátilců	0,1	-3	-0,3
Součet	1		-4,1
Příležitosti	Váha	Hodnocení	Výsledek
rodina daeš manželky, jako nástroj deradikalizace	0,1	3	0,3
lepší životní podmínky než na území ISIS	0,1	4	0,4
hmotné zabezpečení pro navrátilce	0,1	3	0,3
monitoring navrátilců	0,2	4	0,8
cílená intervence	0,2	3	0,6
méně stigmatizace	0,1	2	0,2
specializovaný personál	0,2	3	0,6
Součet	1		3,2
Hrozby	Váha	Hodnocení	Výsledek
přebírání radikálních názorů potomků od matek	0,15	-4	-0,6
radikalizace ve věznicích a nápravných zařízeních	0,2	-4	-0,8
intimní vztahy žen s bojovníky ISIS	0,2	-3	-0,6
nábory prostřednictvím internetu a sociálních sítí	0,2	-3	-0,6
propaganda	0,15	-3	-0,45
posilování vnímání nespravedlnosti	0,025	-3	-0,075
zápal pro ideologii	0,025	-3	-0,075
problém s hledáním erudovaného personálu	0,025	-3	-0,075
nepřesné hodnocení rizik	0,025	-2	-0,05
Součet	1		-3,325

ZDROJ: vlastní zpracování autorky

V tab. 5 je následně uvedena vypočtená bilance SWOT analýzy, na základě přidělených vah a hodnocení autorkou práce.

Tabulka č. 5 – Výpočet bilance SWOT analýzy

Interní analýza	-0,4
Externí analýza	-0,125
Celkem	-0,525

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Bilance SWOT analýzy není příznivá, záporný výsledek poukazuje na nutnost zpracovat na strategických krocích pro snížení možných hrozeb spojených s navracením žen a dětí z území chalífátu. Primárně je potřeba se zaměřit na interní faktor v podobě slabých stránek a hledání dalších příležitostí pro potlačení hrozeb. Ze strany autorky je několik možných bodů uvedeno dále v textu.

5.4 Možná doporučení pro řešení

Tento seznam doporučení shrnuje zkušenosti odborníků a odráží již zavedená opatření. Účelem je poskytnout další vhled do potřeb a myšlenek navracejících se daeš bojovníků a primárně jejich žen a dětí.

Na počátku je potřeba rozlišit, jaký důvod, případně motiv, stojí za tím, že se ženy chtějí vrátit. Jedná se o úmysl provést útok, případně se jedná o rozčarování a výčitky svědomí – některé žily ve špatných životních podmínkách, jiné již nemají důvod dále zůstat na území ISIS. Také se může jednat o tlak ze strany rodiny, zdravotní důvody a také o zatknutí a vydání zpět do EU. (RAN, 2017a)

Navrátilci jsou hlavním bezpečnostním problémem právě kvůli svým zkušenostem na bojišti, výcviku v používání zbraní a napojení na mezinárodní teroristické sítě. Znecitlivění k použití násilí v kombinaci s posttraumatickou stresovou poruchou, která často doprovází bojové zkušenosti, a potenciální zapojení do zvěrstev, jako jsou ta, která ISIS hrdě propagoval a propaguje, dále zvyšuje potenciální hrozbu. (RAN, 2017a)

5.4.1 Strategie pro boj s radikalizací

Strategie pro boj proti radikalizaci by mohla zahrnovat podobné přístupy v jednotlivých zemích, ale ve skutečnosti se v jednotlivých zemích liší. V některých případech je protiradikalizační strategie země holistickým znázorněním přístupů k prevenci (násilného) extremismu i radikalismu. Například maďarská národní bezpečnostní strategie boje proti extremismu a radikalizaci, preventivní činnosti, které řeší nedemokratické postoje a zpochybňují postavení extremistických skupin. (Phelps, 2018)

Ve srovnání s Maďarskem se nizozemská protiteroristická strategie obvykle týká boje proti radikalizaci, přičemž zvláštní důraz je kladen na násilné chování. Strategie pokračuje diskusí o tom, jak se bude zabývat násilným extremismem, ale pod hlavičkou „kontraradikalizace“, která způsobuje rozostření mezi dvěma póly – radikalizace a extremismu. Dalším příkladem je švédská strategie boje proti terorismu, která se konkrétně zmiňuje o prevenci radikalizace, extremismu násilí a terorismu. Výčet každého z těchto sociálních jevů naznačuje jasné rozlišení mezi různými sociálními procesy vedoucími k terorismu, a tím i vědomí, že preventivní činnosti jsou vyžadovány pro všechny formy terorismu. (Phelps, 2018)

Koktejl rizikových faktorů může být umocněn ponížením, frustrací, traumatem a ztrátou. Kombinovaným důsledkem toho může být další radikalizace, získané bojové dovednosti a nižší práh pro rozhodnutí zabít a také bojové myšlení. Mnoho daeš bojovníků trpí asociálními psychologickými poruchami, které se projevují nízkou kontrolou impulsu, problémy s hněvem, agresí a násilím v sociálních vztazích. (RAN, 2017a)

Společnou kritikou v literatuře proti radikalizaci je nedostatečné hodnocení programů a s tím spojených projektů a nástrojů proti radikalizaci. (Feddes a Gallucci, 2015) Jedná se tedy o trvalou výzvu v Evropě, protože protiradikalizační programy vytvořené v rámci projektů financovaných EU nejsou konečnými uživateli vždy používány (a někdy jsou dokonce odmítnuty) z důvodů jejich neakutálnosti a nedostatečných zkušeností autorského týmu s touto problematikou, což přináší plýtvání časem na výzkum a finančními prostředky EU. (Phelps, 2018)

Také je potřeba vzít v úvahu, jaké výzvy čekají na ženy vracející se do Evropy. Ženy mohou stále cítit hluboký závazek k ideálům chalifátu, objevuje se vzájemný tlak mezi prostředím a kontakty

z ISIS a domovským evropským prostředím. Tyto ženy musely být schopny opustit dům na území ISIS, ač je to v rozporu s pravidly, včetně genderové segregace. Může docházet k jejich stigmatizaci v rámci komunity. Ženy se musí vypořádat s násilím, kterého byly svědky, a také s ochranou vlastních dětí, protože právě ty mohou být také radikalizovány. (RAN, 2017a)

A právě zmíněné děti mají výzev ve svém novém evropském životě ještě více než jejich matky. Lze zmínit například administrativu spojenou s prokázáním jejich státní příslušnosti, fyzické a psychologické problémy, řešení těžkého stresu a traumatu, které se mohou projevit ztrátou řeči, agresí, intenzivním strachem a známkami posttraumatické stresové poruchy. Tyto děti se budou muset naučit bojovat proti zkušenostem s násilím, které pro ně bylo součástí každodenního života. (RAN, 2017a)

Děti byly „očkované“, že každý, kdo nedodrží správný a přísný výklad islámu, je kufar (nevěřící) a musí být zabit, proto v sobě následně řeší i účast právě na takových popravách. Je také nutné věnovat pozornost jejich zapojení do teroristických misí nebo shromažďování cílených informací o Západě. Pro děti se mění uspořádání společnosti, než na jaké byly zvyklé na území chalífátu, jako příklad lze uvést zkušenosti s uspořádanými sňatky mladých nezletilých dívek s daeš bojovníky nebo pohlavním zneužíváním. Prožily si fyzické utrpení v důsledku účasti v bojích, také mučení nebo znásilnění. Zažily odloučení od rodičů, protože byly umístěny ve výcvikových táborech, jsou více zranitelné díky vlivu, postojům a chování rodičů. Mohou v budoucnu procházet stigmatizací jako „terorista“ ve škole. Došlo k přerušení příbuzenských vztahů, které měly na území chalífátu, a může docházet k pozměnění linie loajality, zejména mezi dětmi, které budou hledat svou identitu, což se projeví díky nedostatečné znalosti společnosti a norem v EU. (RAN, 2017a)

Základním prvkem protiradikalizačních programů a projektů je identifikace a hodnocení jednotlivců a společenských skupin pro případy radikalizace. K měření úrovně radikalizace byly navrženy četné nástroje pro hodnocení rizik, a to vypočítáním kumulativního účinku určitých ukazatelů, které mohou zvýšit nebo snížit riziko jedince v násilně extrémním chování. (Dean a Pettet, 2017)

Prevence v souvislosti s radikalizací obvykle zahrnuje řešení zranitelnosti jednotlivců a skupin a způsobu, jakým jsou jednotlivci vystaveni nebezpečí. (Crelinsten, 2014) Snížení celkové

úrovně rizika by však vyžadovalo holistickou strategii, která se zabývá zranitelností, nebezpečím a expozicí. Například opatření, která zlepšují demokratické hodnoty a odolnost, by mohla snížit zranitelnost jednotlivce vůči extremistickým zprávám, to by však mělo dopad pouze na radikalizaci jednotlivců a nikoli na ty, kteří již byli radikalizováni. (Heath-Kelly, 2012)

Naproti tomu strategické zaměření na deradikalizaci jednotlivců by mohlo snížit celkový počet radikálů nebo extremistů, ale náchylnost k formám deviantního chování by mohla zůstat, protože individuální zranitelnosti nebyly vyřešeny. Redukce celkového rizika by se ukázala stejně obtížná jako odstranění samotného nebezpečí, a proto prevence má často podobu dvou strategií: řízení rizika a tím i jeho snižování. Úsilí o řízení rizika má zřetelný cíl/opatření, jako je identifikace rizikových skupin nebo průběžné monitorování, aby se zjistilo, zda se úroveň rizika změnila. (Heath a Kelly, 2012)

Do preventivních opatření by mělo být začleněno větší hodnocení sociálního prostředí s cílem zlepšit vzdělávání a společenskou účast. (Ghosh et al., 2016) Účelem těchto opatření ke snížení rizika je řešení základních příčin, které v zásadě představují zranitelná místa u jednotlivce. Ta by je mohla predisponovat k radikálnímu a extremistickému chování. Zranitelnosti lze považovat za destabilizující jev projevující se v tlacích okolního prostředí na jednotlivce, ať už společenských, politických nebo ekonomických. Vystavení negativním sociálním procesům naznačuje škodlivý účinek na emoce, hodnoty a chování a předpokládá se, že vede k silnějšímu spojení s radikálními myšlenkami. Stejně jako u pojmu riziko představuje zranitelnost určitou stigmatizaci, protože to představuje negativní hodnocení fyzických, sociálních a psychologických norem. (O'Donnell, 2016)

5.4.2 Spolupráce se zainteresovanými skupinami a cílovými skupinami

Když se někdo radikalizuje a chová se extremisticky, nemá to vliv pouze na člověka, na něhož se vztahuje, ale také na jeho rodinu, přátele, širší sociální okruh a společnost. Dnešní realita je taková, že radikalizace není neobvyklý jev. Rodiny, mladí lidé a děti v celé EU byli nebo jsou konfrontováni s náborem teroristických skupin, jako ISIS či Al-Kájda, s domácím terorismem a extremistickými hnutími a také s rostoucím počtem navrátilců (včetně dětí a mládeže), kteří opouštějí konfliktní zóny, aby se vrátili (zpět) do EU. (RAN, 2017b)

Vypracování strategie prevence, bez ohledu na to, zda je charakterizována například protiradikalizací nebo deradikalizací, je téměř zcela založeno na potřebách jednotlivce nebo skupiny jednotlivců, na které je potřeba se zaměřit. Pokud jde o provádění preventivních zásahů, spolupráce s jinými organizacemi přináší důležité výhody s ohledem na zlepšení schopnosti provést cílený zásah, větší zviditelnění a poskytování další pomoci. (Finn et al., 2016)

Je možné uvést čtyři hlavní zásady pro zajištění resocializace a reintegrace navrátilců. Za prvé, resocializace, reintegrace a rehabilitace jsou důležité, aby se zabránilo tomu, aby navrátilci dále poškozovali společnost. Za druhé je nezbytný přizpůsobený a diferencovaný přístup založený na rizikovém profilu každého navrátilce. Navrátilci jsou různí a potřebují odlišné přístupy a různé zásahy a nástroje. (RAN, 2017a)

Za třetí je důležitý multidisciplinární přístup a zapojení na místní úrovni, a to jak pro hodnocení rizik, tak pro rehabilitaci/opětovné začlenění. Všechny příslušné organizace by měly být zapojeny do komplexního úsilí o resocializaci a opětovné začlenění navrátilce. Místní nebo regionální orgány mají nejlepší předpoklady pro koordinaci tohoto komplexního přístupu ke konkrétnímu navracenému na místní úrovni. A v poslední řadě je nutná výměna informací mezi zpravodajskými, policejními a sociálními organizacemi na vnitrostátní a regionální úrovni při jednání s navrátilci. Měly by se zvážet další investice do výměny informací mezi vnitrostátní a místní úrovní a mezi různými organizacemi (RAN, 2017a)

Je možné hovořit o dvou termínech „zainteresovaná skupina“ a cílová skupina. Pod pojmem „zainteresovaná skupina“ se v kontextu protiradikalizace a deradikalizace neoficiálně chápe organizace, která se přímo nebo nepřímo podílí na preventivních činnostech. Přestože jde o důležitý pojem, neexistuje formální definice tohoto pojmu. Místo toho se zdá, že je obecně akceptován jeho význam z oblasti podnikání a řízení, lze je tedy chápat jako: *„Subjekt, který má formální odpovědnost za pomoc při prevenci radikalizace a násilného extremismu, a který má odborné znalosti, aby přispěl k navrhování a provádění preventivních činností nebo byl připraven aplikovat nové perspektivy a koncepce prevence.“* (Phelps, 2018)

Na základě výše uvedeného popisu lze identifikovat dva základní prvky. Za prvé, zainteresovaná strana by měla sdílet společný cíl, tedy předcházet radikalizaci a násilnému extremismu, tak, jak je definován jejich profesními zájmy. To by nezahrnovalo organizace nebo jednotlivce

se soukromým zájmem o prevenci, ale žádnou oficiální odpovědností. Důležitost výběru zúčastněných stran na základě jejich oficiální funkce, bez ohledu na to, zda jde o přímou nebo nepřímou roli, je zachovat profesionalitu a kde veřejní/státní aktéři mají doplňkovou bezpečnostní funkci. (Jarvis a Lister, 2010)

Očekává se, že zainteresovaná strana by měla mít odborné znalosti a podniknout přiměřená opatření, aby přispěla k prevenci. Strategie prevence Velké Británie poskytuje příklad debaty týkající se zapojení zúčastněných stran z důvodu povinnosti, kterou ukládá veřejnému sektoru (školy, univerzity a lékařské instituce) identifikovat jednotlivce, kteří jsou zranitelní nebo ohroženi radikalizací. Tento přístup byl různými zainteresovanými stranami velmi kritizován kvůli zvýšené pracovní zátěži, dalším povinnostem, které nepochybně nespádají do působnosti jejich hlavní funkce. (Phelps, 2018)

Jak Summerfield zdůrazňuje, „*nařizování lékařů, aby posoudili riziko radikalizace pacientů, by šlo nad rámec souhlasu pacienta s návštěvou jejich lékaře a vážně by ohrozilo vztah lékař-pacient, pokud by se informace poté předávaly dále.*“ Tyto důsledky zdůrazňují význam identifikace těch organizací, jejichž povinnosti mají preventivní roli v boji proti radikalizaci. (Summerfield, 2016)

Druhým prvkem pojmu zúčastněná strana je schopnost ovlivnit nebo být ovlivněn současnými preventivními činnostmi. Účast zainteresovaných stran na strategii prevence by měla představovat trvalý obousměrný dialog, jehož prostřednictvím se vyměňují zkušenosti a znalosti jak zainteresované strany, tak organizace pro boj proti radikalizaci. Začlenění znalostí a potřeb zúčastněných stran do navrhování a provádění preventivních činností by maximalizovalo jeho potenciální dopad díky pokročilemu pochopení teorie i praxe. (Spalek et al., 2012)

Je však třeba hledat rovnováhu při řešení cílů strategie prevence a cílů jednotlivých zainteresovaných stran. Zájmy zúčastněných stran by měly být kladeny na strategii prevence a neměly by být zainteresované strany ovládnuty preventivním programem nebo intervencí. Měl by existovat strategický, vzájemně prospěšný vztah. Jasně pochopení toho, které skupiny zainteresovaných stran by měly být zapojeny do protiradikalizačních činností, má větší dopad na protiradikalizační strategii, protože jsou zahrnuty zainteresované strany, které mohou nejlépe přispět. (Spalek et al., 2012)

Termín cílová skupina má podobné kořeny v obchodní a manažerské terminologii a stejně jako u zainteresovaných stran byl bez rozdílu přijat do výzkumu proti radikalizaci. Je možné definovat cílovou skupinu jako: „*Jakákoli skupina osob, na které jsou preventivní aktivity zaměřeny a které mohou preventivní opatření ovlivnit nebo být ovlivněny.*“ (Phelps, 2018)

Definice sdílí společné elementy s pojmem zainteresovaná strana. Prvním společným faktorem je, že cílová skupina může být zdrojem seznamu jednotlivců. Například informační středisko o radikalizaci by se mohlo zaměřit na rodiny, které se obávají o příbuzného, který se radikalizuje, ale také by se mohl zaměřit na jednotlivce, kteří se snaží uniknout extremismu. Aktéři z první linie poskytují příklad, který by mohl být klasifikován jako cílová skupina, pokud jsou koncovým uživatelem nástroje pro boj proti radikalizaci, ale mohli by být také zainteresovanými stranami, pokud mají oficiální odpovědnost za předcházení radikalizaci a násilnému extremismu a mají odborné znalosti. Rozhodujícím faktorem je, zda je skupina na konci příjemce prevence nebo zda je sama schopna implementovat koncept prevence. (Phelps, 2018)

Definování cílů strategie prevence umožní výběr vhodné cílové skupiny k dosažení těchto cílů. Pokud má strategie projektu za cíl vyvinout opatření, která posílí odolnost náboženských populací, může být skupina se zvláštním zájmem o to, aby byla tímto opatřením oslovena, například náboženští vůdci nebo instituce. Identifikace zainteresovaných stran by se však neměla jednoduše zaměřit na cílové skupiny, protože to vyvolává dojem, že skupina je vybrána jako spotřebitel nebo příjemce konceptu prevence. Vypracování preventivního opatření zahrnuje interaktivnější proces shromažďování podrobných znalostí o situaci a potřebách jednotlivce s cílem vyvinout řešení šité na míru. (Phelps, 2018)

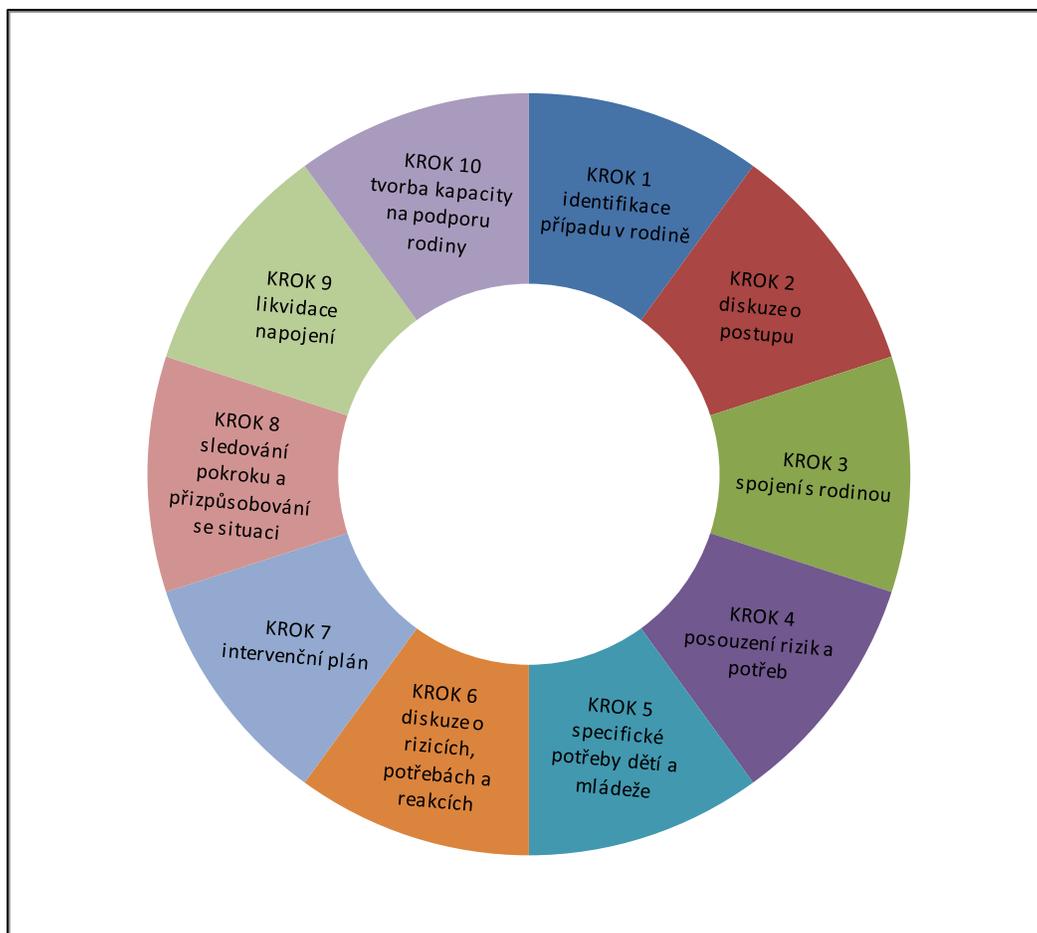
K dosažení této práce je nutný obousměrný komunikační proces, který probíhá a monitoruje se, aby bylo zajištěno, že je navržen koncept, který má význam pro cílovou skupinu. (Phelps, 2018) Jako příklad lze uvést přístup v deseti krocích k práci s rodinami konfrontovanými radikalizací. Kroky jsou znázorněny na obr. 9 jako kruh, protože se navzájem ovlivňují. (RAN, 2017b)

5.4.3 Rodina jako nástroj pro deradikalizaci a zpětnou integraci

Rodiny jsou jádrem odolnosti každého jednotlivce. Existuje rozsáhlý výzkum, který ukazuje vliv rodinného prostředí, výchovy a množství lásky, péče a pozornosti, která je věnována odolnosti

někoho vůči negativnímu pokušení, za což je možné považovat i připojení se k extremistickým skupinám. (Walsh, 2012)

Členové rodiny by měli být považováni za partnery v signalizaci, prevenci a ochraně jednotlivců ohrožených radikalizací a přispívajících k bezpečnosti a ochraně společnosti. A cílem rodinné práce by mělo být zapojení, budování důvěry a utváření vztahů po delší dobu. To může mít pozitivní dopad nejen na přímou rodinnou situaci, ale může také otevřít dveře ohrožené osobě i širší komunitě. Jednotlivé kroky, které je možné najít i v materiálech pracovní skupiny Evropské komise – Radicalisation Awareness Network, jsou níže popsány a doplněny autorkou práce. (RAN, 2017b)

Obrázek č. 9 – Postup pro práci s rodinou konfrontovanou radikalizací

Zdroj: RAN (2017)

Krok č. 1 – Identifikace případu v rodině

Existuje mnoho různých způsobů, jak lze (potenciální) případ radikalizace určit pomocí úřadů a/nebo odborníků. Je celá řada lidí, kteří by mohli chtít nahlásit obavy z radikalizace. V mnoha případech je to přímá rodina nebo někdo z přímé sociální sítě (např. přátelé). Obavy však mohou vyjádřit i učitelé, pracovníci s mládeží, sportovní kluby, náboženské organizace nebo sousedé. Je důležité, aby lidé věděli, kde se mohou podělit o své obavy. (Dantschke et al., 2018)

Zkušenosti ukazují, že případy znepokojení jsou hlášeny přímo (místní) policii, ať už je to kvůli obavám nebo ze strachu, že se něco zlého děje, dále také prostřednictvím všeobecných nebo zvláštních linek pomoci. Mnoho evropských zemí již má hotline pro prevenci kriminality, ale stále častěji (v Nizozemsku, Německu, Rakousku, Francii, Lucembursku) jsou k dispozici specializované linky pomoci lidem, kteří mají obavy z radikalizace. Je také možné využít neformální sítě a platformy, jako jsou mešity, sportovní kluby, online kanály. Jsou známy i případy hlášené prostřednictvím jiných odborníků, jako jsou sociální pracovníci a pracovníci s mládeží, učitelé a odborníci v oblasti duševního zdraví. (Dantschke et al., 2018)

Krok č. 2 – Diskuze o postupu

Aby bylo možné přiměřeně reagovat na sdílené obavy, je důležité mít k dispozici infrastrukturu pro řešení (nových) případů radikalizace. Pokud jde o podporu rodiny, evropské země, jako je Belgie, Švédsko, Nizozemsko, Spojené království, Dánsko a Francie, mají zřízeny své vlastní agentury, ve kterých jsou jednotlivé případy posuzovány a diskutovány. Mezi partnery těchto agentur je možné zařadit policii, sociální péči a/nebo (duševní) zdravotní péči, místní úřady. Pokud je to důležité, mohou být v konkrétních případech zapojeni další partneři, jako jsou zástupci školství, agentury práce, specifické orgány psychologické péče. Zpravodajské služby obvykle nejsou standardním partnerem, ale spolupráce probíhá případ od případu. (RAN, 2016a)

Když se objeví nové případy, vyměňují si výše uvedení partneři informace, aby bylo možné lépe porozumět rizikům a ochranným faktorům. Diskuse se také týkají toho, jak naléhavá je situace a který z partnerů je nejvhodnější pro první kontakt. V případě krizové situace (např. rodinný příslušník potenciálně plánuje útok), a tím by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti, provede první kontakt policie. V ostatních případech budou partneři často diskutovat o tom, kdo je s rodinou již v kontaktu. Protože budování důvěry mezi rodinou a úřady je velmi důležité, nejúčinnějším kanálem je navázání kontaktu prostřednictvím někoho, kdo již má s rodinou pozitivní vztah. V některých případech to může být sociální pracovník nebo rodinný pracovník (RAN, 2016a)

Krok č. 3 – Spojení s rodinou

Návštěva rodiny v jejím domě způsobí, že se rodina bude cítit méně ohrožena a její členové mohou hovořit v rámci své vlastní zóny pohodlí, toto je často výchozím bodem budování nebo udržování vztahu důvěry. Je důležité, aby kolem osoby, která navštěvuje rodinu, byla naprostá transparentnost, byly jasné důvody návštěv rodiny, a co se stane, pokud rodina nebude spolupracovat. Vybraná osoba se může hned soustředit na radikalizační otázku, zeptat se rodiny, čím se zabývají a jakým způsobem může být poskytnuta podpora. Pokud se případ týká nezletilých, musí být rozhodnuto, zda je nezletilá osoba zapojena do prvního kontaktu – pokud ano, návštěvy se provádějí mimo školní vyučování. (Dantschke et al., 2018)

Ve většině případů jsou rodiny ochotny spolupracovat, protože mají také obavy a chtějí to nejlepší pro své rodinné příslušníky a pro sebe. Existují však případy, kdy se rodina strukturálně odmítá angažovat. V takovémto případě je potřebné snažit se kontaktovat rodinu, zdůraznit skutečnost, že se jedná o podporu a pomoci jim s jejich problémy. Nutné je také uvést důsledky, pokud nebudou chtít spolupracovat, tzn. návštěva policie nebo také možnost odebrání dětí z rodiny. (Dantschke et al., 2018)

Krok č. 4 – Posouzení rizik a potřeb

Informace shromážděné během návštěvy slouží k posouzení rizik a potřeb rodiny, a to jak ve vztahu k otázce radikalizace, tak v širším kontextu. Současná praxe ukazuje, že ve většině zemí EU jsou za posuzování rizik z hlediska bezpečnosti odpovědni policisté. Sociální pracovníci, případně odborní pracovníci pracující s danou osobou/rodinou se budou více podílet na mapování zájmů a potřeb rodiny. (RAN, 2017b)

Pro posouzení potřeb je možné využít základní shrnutí informací jako je osobní historie dotyčného jednotlivce a jeho rodiny. Dále vazby mezi jednotlivcem, rodinou a dalšími sociálními kontakty, například ve sportovních klubech, ve školách, náboženských kruzích a na jiných místech. Je možné zařazení i praktických otázek, kterými se rodina a jednotlivec zabývají, jako je nezaměstnanost, problémy s bydlením a problémy se vzděláváním, ve kterých potřebují a chtějí pomoci. Poté je potřebné znát spouštěč událostí v historii jednotlivce nebo rodiny a také povahu a závažnost obav. (RAN, 2017b)

Krok č. 5 – Specifické potřeby dětí a mládeže

Dnes jsou hlavní obavy o děti narozené nebo žijící v Sýrii a Iráku. Děti žijící v těchto prostředích byly, jsou a budou vystaveny rozsáhlému vštěpování názorů prostřednictvím extremistické ideologie, těžkému traumatu způsobenému životem v konfliktu a extrémně násilném prostředí. Také někteří z nich mají za sebou bojový výcvik (více chlapců než dívek). Dosud mnoho odborníků nemělo zkušenosti s prací s malými dětmi vracejícími se ze Sýrie nebo Iráku. Existují však zkušenosti s prací s dětmi, které vyrostly ve válečných zónách a jako dětské vojáky. (RAN, 2016)

Práce s obecnými metodami včasné prevence, jako jsou cvičení o identitě, sounáležitosti, zvládání konfliktů, kritické myšlení, demokracie, rodinné vztahy atd., může být v tomto případě účinná. Včasná intervence je nezbytná pro děti do 12 let, aby se maximalizovaly šance na úspěšnou rehabilitaci. Cvičení by měla být prováděna kvalifikovanými a kulturně kompetentními jednotlivci, podporovanými komunitními i statutárními sítěmi profesionálů. Pokud jde o děti, které se vrátily z válečných zón, jako je Sýrie, je třeba vzít v úvahu, že ideologie je jejich identita; chrání je a pomáhá jim porozumět světu. Pouze nové zkušenosti, které jsou mimo tuto ideologii, jim umožní myslet jinak. (RAN, 2016)

Krok č. 6 – Diskuze o rizicích, potřebách a reakcích

Poté, co proběhne hodnocení rizik a potřeb, je třeba tyto informace sdílet. Jak je uvedeno v kroku 2, sdílení informací je náročné z důvodu ochrany osobních údajů a profesního tajemství, jakož i z bezpečnostních důvodů. V některých zemích, jako je Spojené království, Dánsko a Nizozemsko, existují specifické protokoly o ochraně soukromí a dohody o sdílení informací, které v tomto procesu poskytují pokyny. (Government UK, 2019)

V zemích, jako je Belgie, Nizozemsko, Dánsko, Norsko a Německo, bude „vlastníkem případu“ odborník na podporu rodiny. Budou však kontaktováni další odborníci a organizace a budou zahrnuti do provádění intervenčního plánu. Vlastnictví případů v těchto případech znamená, že odborník na podporu rodiny zná a koordinuje pomoc, kterou rodina nebo jednotlivec dostává. (Government UK, 2019)

Krok č. 7 – Intervenční plán

Klíčovou strategií extremistických skupin (bez ohledu na jejich ideologii) je narušení emocionálních vazeb mezi jednotlivcem a jeho rodinným a sociálním prostředím a izolace jednotlivce, zvyšující se závislost na extremistické skupině. Proto je v každém intervenčním plánu klíčové obnovení pozitivních emocionálních vazeb s rodinou a těmi, kteří mohou podpořit uvolnění vazeb na extremistickou skupinu. Týká se to nejen jednotlivce, ale také jeho rodiny. Izolace od sociálního prostředí je jedním z největších rizikových faktorů, když se snaží zabránit radikalizaci. (Rabasa et al., 2010)

Může být lákavé konfrontovat s „pravdou“ nebo oprávněností ideologie, ale tyto rozhovory často mají opačný účinek. Mohou být dokonce považovány za ospravedlnění pro to, aby členové rodiny nebo přátelé byli považováni za nevěřící, nižší nebo slabé, protože nesdílejí stejný světový názor. Jádrem přístupu založeného na akceptaci je to, že odborník na podporu rodiny nebo člen rodiny neodsuzuje ani nezpochybňuje perspektivu a postoj ohrožené rodiny nebo jednotlivce, ale používá je jako výchozí místo pro zapojení. (Rabasa et al., 2010)

Krok č. 8 – Sledování pokroku a přizpůsobování se situaci

Jakmile je podpora rodiny zajištěna na základě intervenčního plánu šitého na míru, je důležité sledovat, jak to ovlivňuje jejich každodenní život. Odborníci na podporu rodiny naznačují, že sledování událostí a toho, co se děje v rodině, může být náročným úkolem, zejména pokud rodina sama o sobě neposkytuje tyto informace. Je proto nezbytné udržovat pravidelný kontakt. Budování a udržování vztahu důvěry a odhodlání má rovněž klíčový význam pro zajištění toho, aby byly včas zaznamenány také negativní účinky. (RAN, 2017b)

V některých případech může rodina chtít vystoupit z plánu intervence dříve, než budou dosaženy předem dohodnuté cíle. Protože úspěch je podmíněn dobrovolnou spoluprací rodiny, je často vhodné řídit se rodinnými přáními a zároveň jasně uvádět, že mohou kdykoli pokračovat. Ve vysoce rizikových případech lze předpokládat, že bezpečnostní kontroly a dohled budou pokračovat. (RAN, 2017b)

Krok č. 9 – Likvidace napojení

Napojení obvykle skončí, jakmile budou dosaženy cíle a jedna strana je přesvědčena, že rodina může postupovat samostatně. Pro posouzení toho, zda bylo dosaženo cílů podpory rodiny

a zda může být podpora ukončena, by se mělo použít hodnocení nebo monitorování více zapojených partnerů. Historické případy ukázaly, že stanovení konkrétního časového rámce může být pro napojení škodlivé; pokud je to možné, mělo by dojít k přirozenému cíli, a ne podle diktátu kapacit a zdrojů. Mělo by se mít na paměti, že angažovanost nemusí mít „konec“. (RAN, 2017b)

Odborníci na podporu rodiny uvedli, že je obtížné posoudit, kdy by měl podpůrný program skončit. Jedním z důvodů je to, že někteří jednotlivci používají manipulaci k „triku“ jak pro podporu profesionálů, tak pro jejich rodinné kruhy, což jim umožňuje myslet si, že jsou na jiné cestě. Inteligentní mladí lidé, kteří jsou zvláště zbláhli v porozumění tomu, jaké chování a řeč se od nich očekávají, mohou toto porozumění použít k pokrytí svých skutečných myšlenek a plánů. V těchto případech bude obvykle hrát důležitou roli profesionalita a zkušenosti profesionálů a psychologů podporujících rodinu. (RAN, 2017b)

Krok č. 10 – Tvorba kapacity na podporu rodiny

Aby bylo možné podniknout kroky výše popsané body, je důležité mít zavedenou kapacitu pro podporu rodiny a tuto kapacitu dále rozvíjet a posilovat. Je potřeba zahájit práci ve formě pilotního experimentu, ve kterém je prostor pro procesy pokus-omyl a naučit se, co je nejúčinnější v daném místním kontextu. Také je nutné zvážit, která forma organizace by nejlépe fungovala v národním kontextu; např. v rámci policie nebo sociálních služeb či jako samostatná nevládní organizace. (NCTV, 2018)

Potřebné je také zajistit kontinuitu zdrojů (finančních, lidských, politických), podporu rozvoje širší sítě organizací na podporu rodin, se kterými mohou spolupracovat. Důležitá je také bezpečnost odborníků i rodin. Jako osvědčené je možné považovat zapojení, pokud je to možné, angažovaných rodičů, kteří zažili podobné zkušenosti a kteří se chtějí podělit o své úvahy a zkušenostmi s ostatními. (NCTV, 2018)

Při jednání s vracejícími daeš manželkami jsou užitečná opatření jako okamžité domácí návštěvy sociálních služeb a policie (samostatně nebo společně) za účelem posouzení úrovně angažovanosti vůči teroristickým skupinám a vztahů s rodinnými příslušníky. Dále v rámci ochrany dětí možnost poskytnutí poradenství jako je léčba traumat, koučování a mentoring. (RAN, 2017a)

Závěr

Autorka této práce se pokusila přiblížit to, jak jsou radikalizací ohroženou skupinou ženy, které jsou náborovány do džihádistických extremistických skupin. Rekrutované ženy jsou stále mladší, některé pocházejí ze slabšího sociálně ekonomického prostředí, ale na druhou stranu mají i nadprůměrné vzdělání a kvalifikaci v různých vědních oblastech. Zatímco některé ženy byly ovlivněny rodinnými poměry, jiné ženy měly nebo stále mají rodiny, které jsou negativně překvapeny, když se dozvěděly, že jejich dcery prošly radikalizací a přidaly se k extremistické skupině. Na základě provedené analýzy autorka dospěla k následujícím závěrům a doporučením.

Ačkoliv v profilech jednotlivých radikalizovaných žen, které migrovaly na území ISIS je značná rozmanitost a typy také vykazují vysokou úroveň nuance a složitosti, což znemožňuje vytvořit profil žen ohrožených radikalizací na základě věku, místa, etnicity, rodinných vztahů nebo náboženského pozadí. Nicméně nahlížení na tyto ženy především jako na nevěsty džihádu je nesprávné a matoucí.

Důvody pro vycestování žen do ISIS mají více příčin a řadu podněcujících i odrazujících faktorů, jež mají odlišný vliv na každou ženu případ od případu. Navzdory mnoha důvodům, proč se připojit, bylo, je a možná i bude hlavní úlohou západních žen na území chalífátu stát se manželkou daeš bojovníka a matkou příští generace džihádistů. Tyto ženy však také hrají klíčovou roli v šíření propagandy a náboru dalších žen prostřednictvím online světa a sociálních sítí, případně skupin, které se objevují v rámci komunit v některých městech Evropy.

Přiblížení skutečného života na území chalífátu západním ženám může fungovat jako protiargumentace, při které je potřebné zdůraznit všechny známé skutečnosti, aby tímto bylo možné zabránit dalším mladým dívkám a ženám v připojení se k této organizaci. Informace a příspěvky západních migrantek uveřejňované na webových stránkách a sociálních sítích aktuálně slouží především jako propaganda. Pokud ale těmto ženám bude možné nastínit podmínky každodenního života v izolovaném prostředí ve válečné zóně, tak právě tyto skutečnosti by mohly pomoci v protiradikalizačním programu.

Jeví se čím dál větší potřeba tvořit kontrapříběhy, které budou zaměřeny na ženy a s tím spojené genderové rozdíly. V současné době existuje velmi málo iniciativ, které berou v úvahu pohlaví

v oblasti násilného extremismu a boje proti terorismu. Z pohledu autorky je potřebné lépe cílit a tím i čelit výzvám násilné extremistické propagandy.

Je nutné, aby společnost dále intenzivně pracovala na zvyšování kritického myšlení mezi mladými lidmi. Je také nezbytné, aby se více pracovalo na vyvinuti přirozenější odolnosti vůči násilnému extremistickému obsahu. Zásadní je rozvíjet povědomí mládeže o extremistické propagandě v její offline i online podobě. Vzdělávací obsah, který to řeší, by měl být začleněn do vzdělávacích programů. I když se objevují již první programy v pilotních fázích v některých zemích jako je Švédsko nebo Dánsko, je třeba zvýšit úsilí i v jiných zemích a je také potřeba pracovat na vytvoření metriky pro učitele a případné další odborné spolupracovníky, například právě z řad deradikalizovaných vrácených manželek.

Z pohledu autorky je taktéž potřeba zlepšit budování infrastruktury a kapacit v rámci programů deradikalizace, které by řešily navracející se daeš manželky z chalifatu. Obzvláště chybí již zmíněné porozumění problematice genderu v rámci procesu deradikalizace, což je velká výzva pro další rozvoj. V rámci preventivních a deradikalizačních programů existuje jen velmi málo mentorek, což má za následek nedostatek důvěryhodných ženských hlasů, které by mohly smysluplným a cíleným způsobem oslovit mladé ženy.

Na základě své analýzy autorka vnímá, že vracející se manželky bojovníků mohou být bezpečnostní hrozbou pro jednotlivé státy, ale také si uvědomuje, že úloha právě těchto žen je v boji proti násilnému extremismu víc a víc důležitější. Ženy hrají klíčovou roli v boji proti extremistické propagandě, mohou svým příběhem oslovit širší publikum, které se může jevit jako „rizikovější“ pro radikalizaci a také přinášejí tolik potřebné informace.

Partnerství mezi jednotlivými vládami, neziskovými organizacemi a občanskou společností bude nanejvýš důležité při odrážení hrozby násilných extremistických ideologií, jako je právě v této práci uvedený ISIS. Pouze v rámci těchto partnerství bude hlas většiny schopen efektivně zpochybnit hlas extremistické menšiny. Pokud jde o otázku pohlaví, jedním z hlavních problémů je to, že ženy jsou stereotypně považovány za oběti terorismu a extremismu, což není tak úplně pravdivé a je již několik zdokumentovaných případů, že tomu tak není. Proto úspěch v boji proti ženskému násilnému extremismu bude usnadněn tím, že ženy, které projdou deradikalizací, se rozhodnou zapojit do toho boje.

Seznam literatury

AFSARUDDIN, Asma, 2020. *Jihad*. [online], Encyclopedia Britannica [cit. 2020-01-24]
Dostupné z: <<https://www.britannica.com/topic/jihad>>

AIVD, ALGEMENE INLICHTINGEN-EN VEILIGHEIDSDIENST, 2015. *Salafism in the Netherlands: Diversity and dynamics*. [online], [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://english.aivd.nl/publications/publications/2015/09/24/salafism-in-the-netherlands-diversity-and-dynamics>>

AIVD, ALGEMENE INLICHTINGEN-EN VEILIGHEIDSDIENST, 2017. *Jihadist women, a threat not to be underestimated*. [online], Dutch General Intelligence and Security Service [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://english.aivd.nl/publications/publications/2017/12/14/publication-jihadist-women-a-threat-not-to-be-underestimated>>

AKWIRI, Joseph, 2016. *Kenyan police find note suggesting Islamic State link to Mombasa attack*. [online], Reuters [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<https://www.reuters.com/article/us-kenya-attacks/kenyan-police-find-note-suggesting-islamic-state-link-to-mombasa-attack-idUSKCN11L136>>

AL-TAMINI, Aymenn Jawad, 2016. *The Archivist: Stories of the Mujahideen: Unseen Islamic State Biographies of Outstanding Members*. [online], [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<http://www.aymennjawad.org/19132/the-archivist-stories-of-the-mujahideen-unseen>>

ALI SHAH, Syed Saqib, 2017. *The Truth behind DAISH: Distressed Women Easy Prey for Radicalization*. [online], Pakistan News&Views [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <<http://pakistannewsviews.com/truth-behind-daish-distressed-women-easy-prey-radicalization/>>

ALSHECH, Eli, 2014. *The Doctrinal Crisis within the Salafi-Jihadi Ranks and the Emergence of Neo-Takfirism*. [online], Islamic Law and Society, Volume 21: Issue 4 [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <https://brill.com/view/journals/ils/21/4/article-p419_4.xml>

ALVANOU, Maria, 2006. *Criminological Perspectives on Female Suicide Terrorism*. [online], The Institute for National Security Studies [cit. 2020-03-23] Dostupné z: <<https://www.inss.org.il/publication/female-suicide-bombers-dying-for-equality/>>

AMARASINGAM, Amarnath, 2015. *ELTON "IBRAHIM" SIMPSON'S PATH TO JIHAD IN GARLAND, TEXAS*, [online], War on the Rocks [cit. 2020-01-07] Dostupné z: <<https://warontherocks.com/2015/05/elton-ibrahim-simpsons-path-to-jihad-in-garland-texas/>>

AVENARIUS, Tomas, 2015. *Im Dschihad sind alle gleich*, [online], Süddeutsche Zeitung [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.sueddeutsche.de/politik/islamisten-in-frankreich-im-dschihad-sind-alle-gleich-1.2295269>>

AYANIAN, Arin H., BÖCKLER, Nils, DOOSJE, Bertjan, ZICK, Andreas. 2018. *Processes of Radicalization and Polarization in the Context of Transnational Islamist Terrorism*. [online] International Journal of Conflict and Violence 12: 1-6. [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/331634530_Processes_of_Radicalization_and_Polarization_in_the_Context_of_Transnational_Islamist_Terrorism>

BARRETT, Richard, 2017. *Beyond the Caliphate: Foreign Fighters and the Threat of Returnees*. [online], The Soufan Center [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <<http://thesoufancenter.org/research/beyond-caliphate/>>

BBC, 2006. *Failed Amman hotel bomber to hang*. [online], BBC News. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5366438.stm>

BBC, 2015. *Nadia Murad: My escape from „Islamic State“*. [online], HARDtalk. [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<https://www.bbc.co.uk/programmes/n3csy4wj>>

BBC, 2019a. *Shamima Begum will not be allowed here, Bangladesh says*. [online], [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/uk-47312207>>

BBC, 2019b. *Shamima Begum: 'I didn't want to be IS poster girl'*. [online], [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/uk-47276572>>

BBC, 2019c. *Shamima Begum: What is her legal status?* [online], [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/uk-47310206>>

BBC, 2019d. *Shamima Begum: IS bride set to be granted legal aid*. [online], [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/uk-47934721>>

BBC, 2019e. *Shamima Begum: IS bride 'would face death penalty in Bangladesh'*. [online], [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/world-asia-48154781>>

BEARDSLEY, Eleanor, 2016. *Europe Wakes Up To Prospect Of Female Terrorists*. [online], NPR. [cit. 2020-03-19] Dostupné z: <<https://www.npr.org/sections/parallels/2016/10/17/498201909/europe-wakes-up-to-prospect-of-female-terrorists?t=1584628092290>>

BITTNER, Petr, 2015. *Co je to DAESH a proč na tom záleží?* [online] Deník Referendum [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<http://denikreferendum.cz/clanek/21725-co-je-to-daesh-a-proc-na-tom-zalezi>>

BLOOM, Mia, 2011. *Bombshell: the many faces of women terrorists*. 1. vyd. London: Hurst & Co., 306 s. ISBN 978-1-84904-160-7.

BORUM, Randy, 2014. *Psychological Vulnerabilities and Propensities for Involvement in Violent Extremism*. [online] Behavioral Sciences & the Law 32. [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/260993436_Psychological_Vulnerabilities_and_Propensities_for_Involvement_in_Violent_Extremism>

BRADDOCK, Kurt, DILLARD, James Price, 2016. *Meta-analytic evidence for the persuasive effect of narratives on beliefs, attitudes, intentions, and behaviors*. [online] Communication Monographs 83 [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/309362260_Meta-analytic_evidence_for_the_persuasive_effect_of_narratives_on_beliefs_attitudes_intentions_and_behaviors>

BUNCOMBE, Andrew, 2015. *Sajida al-Rishawi: Jordan 'executes female Isis suicide bomber' – hours after pilot Muath al-Kasaesbeh is burned alive*. [online], [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <<https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/sajida-al-rishawi-jordan-says-it-has-executed-female-militant-sought-by-isis-hours-after-promising-10022091.html>>

CALLIMACHI, Rukmini, 2016. *To Maintain Supply of Sex Slaves, ISIS Pushes Birth Control*. [online], The New York Times. [cit. 2020-03-17] Dostupné z:

<<https://www.nytimes.com/2016/03/13/world/middleeast/to-maintain-supply-of-sex-slaves-isis-pushes-birth-control.html>>

CALLIMACHI, Rukmini, PORTER, Catherine, 2019. *2 American Wives of ISIS Militants Want to Return Home*. [online], The New York Times. [cit. 2020-03-19] Dostupné z: <<https://www.nytimes.com/2019/02/19/us/islamic-state-american-women.html>>

CASCIANI, Dominic, 2018. *The radicalisation of Safaa Boular: A teenager's journey to terror*. [online], BBC News [cit. 2020-04-25] Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/uk-44359958>>

CAVES, Roger W., 2005. *Encyclopedia of the city*. London: Routledge, 564 s. ISBN 0-415-25225-3.

CIGAINERO, Jake, 2015. *A Belgian woman explains why she joined ISIS, and why she came back*. [online], PRI. [cit. 2020-03-19] Dostupné z: <<https://www.pri.org/stories/2016-12-19/belgian-woman-explains-why-she-joined-isis-and-why-she-came-back>>

COTTEE, Simon, BLOOM, Mia, 2017. *The Myth of the ISIS Female Suicide Bomber*. [online], The Atlantic. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/09/isis-female-suicide-bomber/539172/>>

COTTEE, Simon, CUNLIFFE, Jack, 2018. *Watching ISIS: How Young Adults Engage with Official English-language ISIS Videos*. [online], Studies in Conflict and Terrorism [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/323422571_Watching_ISIS_How_Young_Adults_Engage_with_Official_English-language_ISIS_Videos>

COULSON, Noel James, SHAMSY, Ahmed El, 2019. *Sharī'ah, Islamic law*, [online], Encyclopedia Britannica [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.britannica.com/topic/Shariah>>

CPRMV, CENTRE FOR THE PREVENTION OF RADICALIZATION LEADING TO VIOLENCE, 2016. *The process of radicalization leading to violence*. [online], [cit. 2020-01-13] Dostupné z: <https://info-radical.org/wp-content/uploads/2016/08/PROCESSUS_EN_CPRLV_2016.pdf>

CPRMV, CENTRE FOR THE PREVENTION OF RADICALIZATION LEADING TO VIOLENCE, 2019. *Radicalization Leading to Violence: A Complex, Multi-dimensional Process*. [online], [cit. 2020-01-13] Dostupné z: <<https://info-radical.org/en/the-radicalization-process/>>

CRELINSTEN, Ronald, 2014. *Perspectives on counterterrorism: From stovepipes to a comprehensive approach*. [online], Perspectives on Terrorism, Volume 8, Issue 1 [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/321/645>>

CRESWELL, Robyn, HAYKEL, Bernard, 2015. *BATTLE LINES Want to understand the jihadis? Read their poetry*. [online], THE NEW YORKER. [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <https://www.academia.edu/16879950/Battle_Lines_The_Poetry_of_Jihad_The_New_Yorker_>

CUNNINGHAM, Karla, 2007. *Countering Female Terrorism*, [online], Studies in Conflict and Terrorism 30(2):113-129 [cit. 2020-01-07] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/249035743_Countering_Female_Terrorism>

ČESKÁ TELEVIZE, 2019a. *Islámský stát jako idea poražen nebyl, přesune se jinam, upozorňuje Šedivý*, [online], [cit. 2019-01-07] Dostupné z: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2769986-islamsky-stat-jako-idea-porazen-nebyl-presune-se-jinam-upozornuje-sedivy>>

ČESKÁ TELEVIZE, 2019b. *Britské džihádistce zemřelo v Sýrii novorozeně. Opozice kritizuje vládu Mayové za nehumánní postup*. [online], [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2754950-britske-dzihadistce-zemrelo-v-syrii-novorozene-opozice-kritizuje-vladu-mayove-za>>

DABIQ, Issue 13. *Foreword*. [online], [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://clarionproject.org/factsheets-files/Issue-13-the-rafidah.pdf>>

DANTSCHKE, Claudia, LOGVINOV, Michail, BERCZYK, Julia, FATHI, Alma, FISCHER, Tabea, 2018. *Zurück aus dem „Kalifat“*. [online], Journal EXIT - Deutschland [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <<http://journals.sfu.ca/jed/index.php/jex/article/view/01>>

DE LEEDE, Seran, 2018. *Women in Jihad: A Historical Perspective*. [online], International Centre for Counter-Terrorism – The Hague [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://icct.nl/publication/women-in-jihad-a-historical-perspective/>>

DE LEEDE, Seran, HAUPFLEISCH, Renate, KOROLKOVA, Katja, NATTER, Monika, 2017. *Radicalisation and violent extremism – focus on women: How women become radicalised, and how to empower them to prevent radicalisation*. [online], European Parliament [cit. 2020-03-24].

Dostupné z: <[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU\(2017\)596838](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU(2017)596838)>

DEAN, Geoff, PETTET, Greame, 2017. *The 3 R's of risk assessment for violent extremism*. [online], Journal of forensic practice 19(2) [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/316749021_The_3_R's_of_risk_assessment_for_violent_extremism>

DEARDEN, Lizzie, 2015. *Paris attacks: Police hunt kosher grocery store gunman's girlfriend Hayat Boumedienne as pictures of her firing crossbows emerge*. [online], The Independent [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/paris-shootings-police-hunting-for-grocery-shop-gunmans-girlfriend-hayat-boumedienne-9969144.html>>

DER PROHPET DES ISLAM, 2012. *Scharia*, [online], [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<http://derprophet.info/inhalt/sharia-htm/>>

DESS, Gregory G. a MILLER, Alex, 1993. *Strategic management*. New York: McGraw-Hill, 924 s. ISBN 0-07-016569-6.

DETTMER, Jamie, 2017. *The Widow of a Paris Terrorist and Other Real Wives of Islamic State*. [online], The Daily Baest [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://www.thedailybeast.com/the-widow-of-a-paris-terrorist-and-other-real-wives-of-islamic-state>>

DODD, Vikram, 2010. *Profile: Roshonara Choudhry*. [online], The Guardian [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://www.theguardian.com/uk/2010/nov/02/profile-roshonara-choudhry-stephen-timms>>

DOOSJE, Bertjan; MOGHADDAM, Fathali M., KRUGLANSKI, Arie W., DE WOLF, Arjan, MANN, Liesbeth, FEDDES, Allard R., 2016. *Terrorism, radicalization and de-radicalization*, [online], Current Opinion in Psychology, Volume 11, str. 79-84. [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352250X16300811>>

DUTCHNEWS, 2019. *Jihadi Yago Riedijk 'will not be allowed to live with his family in Netherlands'*. [online], [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <<https://www.dutchnews.nl/news/2019/03/jihadi-yago-riedijk-will-not-be-allowed-to-live-with-his-family-in-netherlands/>>

EL DEEB, Sarah, 2019. *French jihadis killed in last Islamic State holdout in Syria*. [online], PBS [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://www.pbs.org/newshour/world/french-jihadis-killed-in-last-islamic-state-holdout-in-syria>>

ELLIS, Ralph, HADDAD, Margot, 2015. *Source: ISIS video may show woman linked to kosher grocery attack*. [online], CNN [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <<https://edition.cnn.com/2015/02/04/europe/kosher-grocery-attack-boumeddiene/>>

ENCYCLOPEDIA BRITANNICA, 2019a. *Religion*, [online], [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.britannica.com/topic/religion>>

ENCYCLOPEDIA BRITANNICA, 2019b. *Islamic State in Iraq and the Levant*, [online], [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.britannica.com/topic/Islamic-State-in-Iraq-and-the-Levant>>

ENSOR, Josie, 2019. *Shamima Begum was cruel enforcer in Isil's morality police, say Syrian witnesses*. [online], The Telegraph [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <<https://www.telegraph.co.uk/news/2019/04/13/shamima-begum-cruel-enforcer-isils-morality-police-say-syrian/>>

EUROPEAN COMISION, 2017. *Responses to returnees: Foreign terrorist fighters and their families*. [online], Radicalisation Awareness Network, Center of Excellence [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/ran_br_a4_m10_en.pdf>

EUROPEAN COMISION, 2018. *High-Level Commission Expert Group on Radicalisation (HLCEG-R)*. [online], Final Report 18 May 2018. [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20180613_final-report-radicalisation.pdf>

EUROPOL, 2018. *Women is Islamic State propaganda. Roles and incentives*. [online], Europol specialist reporting [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/women_in_islamic_state_propaganda.pdf>

EUROPOL, 2019. *EUROPEAN UNION TERRORISM SITUATION AND TREND REPORT 2019*. [online], European Union Agency for Law Enforcement Cooperation [cit. 2020-04-16] Dostupné z: <<https://www.europol.europa.eu/tesat-report>>

EVANS, Sophie, 2019. *Revealed: Shamima Begum's middle-class terrorist husband who 'plotted atrocity in Europe'*. [online], Mirorr. [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/revealed-shamima-begums-middle-class-14008008>>

FEDDES, Allard R., GALLUCCI, Marcelo, 2015. *A Literature Review on Methodology used in Evaluating Effects of Preventive and De-radicalisation Interventions*. [online], Journal for Deradicalization, Nr. 5 [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<http://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/view/33/31>>

FINN, Melissa, MONAMI, Bisma, OPATOVSKI, Michael, OPONDO, Michael, 2016. *Youth Evaluations of CVE/PVE Programming in Kenya in Context* [online], Journal for Deradicalization Nr. 7 [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<http://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/view/62/52>>

FLANAGIN, AJ, METZGER, Miriam J., 2007. *The role of site features, user attributes, and information verification behaviors on the perceived credibility of Web-based information*. [online], New Media & Society 9. [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/240701329_The_role_of_site_features_user_attributes_and_information_verification_behaviors_on_the_perceived_credibility_of_Web-based_information>

FRISCHLICH, Lena, REIGER, Diana, MORTEN, Anna, BENTE, Gary, 2018. *The Power of a Good Story: Narrative Persuasion in Extremist Propaganda and Videos against Violent Extremism*. [online], International Journal of Conflict and Violence 12. [cit. 2020-03-07]

Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/331556347The_Power_of_a_Good_Story_Narrative_Persuasion_in_Extremist_Propaganda_and_Videos_against_Violent_Extremism>

GARDNER, Bill, FARMER, Ben, 2015. *Paris shootings: France's most wanted woman Hayat Boumeddiene has 'escaped to Syria'*. [online], The Telegraph. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11337944/Paris-shootings-Frances-most-wanted-woman-Hayat-Boumeddiene-has-escaped-to-Syria.html>>

GENTRY, Caron Eileen, 2011. *The neo-orientalist narratives of women's involvement in al-Qaeda*. [online], Women, Gender and Terrorism. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/289716371_The_neo-orientalist_narratives_of_women's_involvement_in_al-Qaeda>

GHOSH, Ratna, CHAN, W.Y. Alice, ASHLEY, Manuel, DILIMULATI, Maihemuti, 2016. *Can education counter violent religious extremism?* [online], Canadian Foreign Policy Journal [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/45940668/CFPJ_Can_education_counter_violent_religious_extremism.pdf?response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DCan_education_counter_violent_religious.pdf&X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A%2F20200222%2Fus-east-1%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20200222T150308Z&X-Amz-Expires=3600&X-Amz-SignedHeaders=host&X-Amz-Signature=5e208a97bfff0bde10957148e517182f6c12fd87ce3bd72a2ac3c3a0b1c3f74a>

GIC, GLOBAL INVESTMENT CENTER, 2014. *ARAB STATES, Cooperation and Business Law, Handbook 1, 2*. vydání, Washington: International Business Publication, 292 s., ISBN 1-4387-0218-3

GLAZZARD, Andrew, 2017. *Losing the Plot: Narrative, Counter-Narrative and Violent Extremism*. [online], ICCT Research Paper May 2017. [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <<https://icct.nl/wp-content/uploads/2017/05/ICCT-Glazzard-Losing-the-Plot-May-2017.pdf>>

GOLDMANN, Nina, 2014. *Orientalistin: Dschihad ist mehr als „Heiliger Krieg“*, [online], religion.ORF.at [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://religion.orf.at/stories/2665341/>>

GOVERNMENT UK, 2019. *Channel Duty Guidance Protecting vulnerable people from being drawn into terrorism*. [online], HM Government [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/425189/Channel_Duty_Guidance_April_2015.pdf>

GRASSEOVÁ, Monika, DUBEC, Radek a ŘEHÁK, David, 2012. *Analýza podniku v rukou manažera: 33 nejpoužívanějších metod strategického řízení*. 2. vyd. Brno: BizBooks, 325 s. ISBN 978-80-265-0032-2.

GUTMAN, Roy, 2015. *Suspect's escape to Syria shows Turkey's role as jihadi highway*. [online], The Tribune. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://archive.vn/20150119073556/http://www.sanluisobispo.com/2015/01/18/3448753/suspect-s-escape-to-syria-shows.html#selection-1579.0-1579.63>>

HALÍK, Tomáš, 2005. *O tom našem bezbožectví*, [online], Tomáš Halík [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<http://halik.cz/cs/tvorba/clanky-eseje/nabozenstvi-spolecnost/clanek/43/>>

HALÍK, Tomáš, 2007. *Proměny světové náboženské scény*. [online], Tomáš Halík [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<http://halik.cz/cs/tvorba/clanky-eseje/nabozenstvi-spolecnost/clanek/40/>>

HALL, Ellie, 2015. *Gone Girl: An Interview With An American In ISIS*. [online], BuzzFeedNews. [cit. 2020-03-19] Dostupné z: <<https://www.buzzfeednews.com/article/ellievhall/gone-girl-an-interview-with-an-american-in-isis>>

HANNA, Jason, 2015. *New apparent ISIS post threatens Japanese hostage, Jordanian pilot*. [online], CNN. [cit. 2020-03-23] Dostupné z: <<https://edition.cnn.com/2015/01/27/world/isis-japan-jordan-hostages/index.html>>

HEATH-KELLY, Charlotte, 2012. *Counter-Terrorism and the Counterfactual: Producing the 'Radicalisation' Discourse and the UK PREVENT Strategy*. [online], British Journal of Politics & International Relations 15(3) [cit. 2020-02-22] Dostupné z:

<https://www.researchgate.net/publication/230531470_Counter-Terrorism_and_the_Counterfactual_Producing_the_'Radicalisation'_Discourse_and_the_UK_PR_EVENT_Strategy>

HENDAWI, Hamza, ABDUL-ZAHRA, Qassim, 2015. *ISIS Top Brass Is Iraqi Army's Former Best and Brightest* [online], Haaretz [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.haaretz.com/isis-top-brass-is-iraqi-army-s-former-1.5384550>>

HOGG, Michael A., ADELMAN, Janice, 2013. *Uncertainty–Identity Theory: Extreme Groups, Radical Behavior, and Authoritarian Leadership*. [online], Journal of Social Issues 69 [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/263602959_Uncertainty-Identity_Theory_Extreme_Groups_Radical_Behavior_and_Authoritarian_Leadership>

HOYLE, Carolyn, BRADFORD, Alexandra, FRENET, Ross, 2015. *Becoming Mulan? Female Western Migrants to ISIS*. [online], Report of the Institute for Strategic Dialogue [cit. 2020-01-07] Dostupné z: <<https://www.isdglobal.org/isd-publications/becoming-mulan-female-western-migrants-to-isis/>>

HUEY, Laura, WITMER, Eric, 2016. *#IS_Fangirl: Exploring a New Role for Women in Terrorism*. [online], Journal of Terrorism Research, Volume 7, Issue 1 – January 2016 [cit. 2020-01-07] Dostupné z: <<https://cvir.st-andrews.ac.uk/articles/10.15664/jtr.1211/>>

HÜRRIYET DAILY NEWS, 2015. *Turkish security collected fingerprints of French jihadist's wanted partner*. [online], [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.hurriyetdailynews.com/turkish-security-collected-fingerprints-of-french-jihadists-wanted-partner-76815>>

IGARTUA, Juan José, FRUTOS, Francisco Javier, 2017. *Enhancing attitudes toward stigmatized groups with movies: Mediating and moderating processes of narrative persuasion* [online], International Journal of Communication 11 [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/312021768_Enhancing_attitudes_toward_stigmatized_groups_with_movies_Mediating_and_moderating_processes_of_narrative_persuasion>

IPAC, Institute for Policy Analysis of Conflict, 2017. *THE RADICALISATION OF INDONESIAN WOMEN WORKERS IN HONG KONG*. [online], IPAC Report No. 39 [cit. 2020-03-10] Dostupné z: <http://file.understandingconflict.org/file/2017/07/IPAC_Report_39.pdf>

IZADI, Elahe, WANG, Yanan, 2015. *The French female extremist's curious path to Islamist violence*. [online], The Washington Post [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2015/11/20/path-of-french-female-suicide-bomber-showed-little-signs-of-islamic-extremism/>>

JARVIS, Lee, LISTER, Michael, 2010. *Stakeholder security: The new western way of counter-terrorism?* [online], Contemporary Politics 16(2):173-188 [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/248967118_Stakeholder_security_The_new_western_way_of_counter-terrorism>

KELVINGTON, Michael R., 2019. *Global Salafi-Jihadism Ideology: The "Soft Power" of the Enemy*. [online], International Institute for Counter-Terrorism [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://www.ict.org.il/images/Global%20Salafi-Jihadism-Enemy%20Soft%20Power.pdf>>

KENNEY, Michael, 2018. *The Islamic State in Britain (Structural Analysis in the Social Sciences)*. 1. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 302 s. ISBN 978-1-10-847080-3.

KNIGHT, Sam, 2020. *If Shamima Begum, the ISIS Bride, Is No Longer British, What Does Citizenship Mean?* [online], The New Yorker [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.newyorker.com/news/letter-from-the-uk/if-shamima-begum-the-isis-bride-is-no-longer-british-what-does-citizenship-mean>>

KOSICK, Ingo, 2011. *Was ist Religion?* [online], [cit. 2020-01-24] Dostupné z: <<http://www.religion-ethik.de/religion/definition-was-ist-religion.html>>

KROPÁČEK, Luboš, 2015. *Duchovní cesty islámu*. 6. vyd. Praha: Vyšehrad, 305 s. ISBN 978-80-7429-598-0.

LAHOUD, Nelly, 2010. *Umayma al-Zawahiri on Women's Role in Jihad*. [online], JIHADICA [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<http://www.jihadica.com/umayma-al-zawahiri-on-women%E2%80%99s-role-in-jihad/>>

LAHOUD, Nelly, 2014. *The Neglected Sex: The Jihadis' Exclusion of Women from Jihad*. [online], Terrorism and Political Violence [cit. 2020-01-07] Dostupné z: <<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09546553.2013.772511>>

LAHOUD, Nelly, 2017. *Can Women Be Soldiers of the Islamic State?* [online], Survival, vol. 59, no. 1, pp. 61–78 [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/313237557_Can_Women_Be_Soldiers_of_the_Islamic_State>

LAKHANI, Sadaf, AHMADI, Belquis, 2016. *Women in Extremist Movements: Not Just Passive Victims*. [online], United States Institute of Peace [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <<https://www.usip.org/blog/2016/11/women-extremist-movements-not-just-passive-victims>>

LAMIAT, Sabin, 2015. *Father of Hayat Boumeddiene had no idea his daughter is France's 'most-wanted' woman*. [online], The Independent, [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/father-of-hayat-boumeddiene-devastated-to-hear-she-is-named-most-wanted-woman-in-france-9971786.html?amp>>

LAURENTOVÁ, Annie, 2019. *Islám pro ty, kdo o něm chtějí mluvit, ale zatím o něm mnoho nevědí*. 1. vyd. Praha: Karmelitské nakladatelství, 247 s. ISBN 978-80-7566-077-0.

LENOCH, Josef, 2019. *SWOT analýza*. [online], Lesnická a dřevařská fakulta, Hospodářská informatika [cit. 2020-04-25] Dostupné z: <http://user.mendelu.cz/xbadal/Studijni%20opory/Hospodarska%20informatika/Stud_mat/SWOT%20anal%FDza.pdf>

LOYD, Anthony, 2019. *Shamima Begum: Bring me home, says Bethnal Green girl who left to join Isis*. [online], The Times [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.thetimes.co.uk/article/shamima-begum-bring-me-home-says-bethnal-green-girl-who-fled-to-join-isis-hgvqw765d>>

MAHER, Shiraz, 2016. *Salafi-jihadism: the history of an idea*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 292 s. ISBN 978-0-19-065112-1.

MEIJER, Roel, 2009. *Global Salafism: Islam's New Religious Movement*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 463 s. ISBN 978-019-932628-0.

MELOY, J. Reid, POLLARD, Jeffrey W., 2017. *Lone-actor Terrorism and Impulsivity*. [online], Journal of Forensic Sciences Volume 62, Issue 6 [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/1556-4029.13500>>

MEMRI TV, 2002. *An Interview with the Mother of a Suicide Bomber*. [online], [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.memri.org/reports/interview-mother-suicide-bomber>>

MENDEL, Miloš, 2006. *Hidžra: náboženská emigrace v dějinách islámských zemí*. 1.vyd. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 386 s. ISBN 80-85425-58-0.

MICHAELS, Jim, BACON, John, 2015. *Jordan executes two in response to pilot's slaying*. [online], USA Today, [cit. 2020-03-23] Dostupné z: <<https://eu.usatoday.com/story/news/world/2015/02/03/islamic-state-jordanian-pilot/22798055/>>

MOHDIN, Aamna, 2019. *Let Shamima Begum come back, say Bethnal Green residents*. [online], The Guardian, [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.theguardian.com/uk-news/2019/feb/14/let-shamima-begum-come-back-say-bethnal-green-residents>>

MÚČKA, Jakub, 2017. *Tomáš Halík: Náboženský fundamentalismus? Lidé hledají přirozeně jednoduché odpovědi na složité otázky*, [online], Hlídací pes [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://hlidacipes.org/tomas-halik-nabozensky-fundamentalismus-lide-hledaji-prirozene-jednoduche-odpovedi-na-slozite-otazky/>>

NBC, 2015. *Philly Woman Arrested for Trying to Join ISIS: Feds*. [online], NBC 10, Philadelphia [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<https://www.nbcphiladelphia.com/news/national-international/philadelphia-woman-arrested-trying-to-join-isis-isil/2010979/>>

NBC News, 2015. *Suspected Paris Accomplice Hayat Boumeddiene Crossed Into Syria: Official*. [online], [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.nbcnews.com/storyline/paris-magazine-attack/suspected-paris-accomplice-hayat-boumeddiene-crossed-syria-official-n284296>>

NCTV, National Coordinator for Security and Counterterrorism, 2018. *Evaluation of Forsa and the Family Support Centre*. [online], The Ministry of Justice and Security and the National

Coordinator for Security and Counterterrorism [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <<https://www.landelijksteunpuntextremisme.nl/mediadepot/1702325ce56c/EvaluationofForsaandtheFamilySupportCentre.pdf>>

NEŠPOR, Zdeněk R., 2017. *Komparace*. [online], [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>>

O'DONNELL, Aislinn, 2016. *Contagious ideas: vulnerability, epistemic injustice and counterterrorism in education*. [online], Educational Philosophy and Theory [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<http://mural.maynoothuniversity.ie/8604/1/Contagious%20ideas%20vulnerability%20epistemic%20injustice%20and%20counter%20terrorism%20in%20education.pdf>>

PEDDELL, Daniel, EYRE, Marie, MCMANUS, Michelle Ann, BONWORTH, James, 2016. *Influences and vulnerabilities in radicalised lone-actor terrorists UK practitioner perspectives..* [online], International Journal of Police Science and Management, 18 (2). pp. 63-76. [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<http://clock.uclan.ac.uk/18566/1/1461355716638686.full.pdf>>

PHELPS, Matthew, 2018. *Breaking down perspectives on counter-radicalisation: A critical review of terminology*. [online], Defence Against Terrorism Review, 2018 [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <https://www.tmmm.tsk.tr/publication/datr/volumes/Datr_Vol.10.pdf#page=21>

PIERRET, Thomas, CHEIKH, Mériam, 2016. *"I am very happy here" Female Jihad in Syria as Self-Accomplishment*. [online], Journal of women of the middle east and the Islamic World 13 (2015) 241–269 [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <https://www.research.ed.ac.uk/portal/files/47983156/I_Am_Very_Happy_Here_-_Female_Jihad_in.pdf>

POMPEO, Michael R., 2019. *Statement on Hoda Muthana*. [online], U.S. Department of State [cit. 2020-03-19] Dostupné z: <<https://www.state.gov/statement-on-hoda-muthana/>>

QAZI, Farhana, 2011. *The Mujahidaat: Tracing the early female warriors of Islam*. [online], Women in Islam [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/287090168_The_Mujahidaat_Tracing_the_early_female_warriors_of_Islam>

RABASA, Angel, PETTYJOHN, Stacie L., GHEZ, Jeremy J., BOUCEK, Christopher, 2010. *Deradicalizing Islamist Extremists*. [online], Rand Corporation, National Security Research Division [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <<https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a534160.pdf>>

RACHIDI, Soukaina, 2019. *Hoda Muthana: The Case that Could Redefine Who Is Undeniably American*. [online], Inside Arabia [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <<https://insidearabia.com/hoda-muthana-case-redefine-undeniably-american/>>

RAN, Radicalisation Awareness Network, 2016. *RAN POLICY PAPER Developing a local prevent framework and guiding principles*. [online], RAN, Centre of Excellence [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/policy_paper_developing_local_prevent_framework_guiding_112016_en.pdf>

RAN, Radicalisation Awareness Network, 2017a. *RAN MANUAL Responses to returnees: Foreign terrorist fighters and their families*. [online], RAN, Centre of Excellence [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/ran_br_a4_m10_en.pdf>

RAN, Radicalisation Awareness Network, 2017b. *Working with families and safeguarding children from radicalisation*. [online], RAN, Centre of Excellence [cit. 2020-04-26] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-h-and-sc/docs/ran_yf-c_h-sc_working_with_families_safeguarding_children_en.pdf>

RAN, Radicalisation Awareness Network, 2019. *Islamist Extremism*. [online], RAN Factbook [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/factbook-islamist-extremism-deember-2019_en>

RAPOPORT, David C., 2002. *The Four Waves of Rebel Terror and September 11*. [online], Anthropoetics VIII, no. 1 Spring/ Summer 2002 [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<http://anthropoetics.ucla.edu/ap0801/terror/>>

REINEMANN, Carsten, NIENIERZA, Angela, FAWZI, Nayla, RIESMEYER, Claudia, NEUMANN, Katharina, 2019. *Jugend - Medien - Extremismus*, 1. vydání, Wiesbaden: Springer VS, 256 s., ISBN 978-3-658-23729-5.

RUBIN, Alissa J., BREEDEN, Aurelien, 2016. *Women's Emergence as Terrorists in France Points to Shift in ISIS Gender Roles*. [online], The New York Times [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<https://www.nytimes.com/2016/10/02/world/europe/womens-emergence-as-terrorists-in-france-points-to-shift-in-isis-gender-roles.html>>

SALTMAN, Erin Marie, SMITH, Melanie, 2015. *'Till Martyrdom Do Us Part' Gender and the ISIS Phenomenons*. [online], Institute for Strategic Dialogue, [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2016/02/Till_Martyrdom_Do_Us_Part_Gender_and_the_ISIS_Phenomenon.pdf>

SCHIRRMACHER, Christine, 2019. *SCHARIA – EINE EINFÜHRUNG*, [online], Internationale Gesellschaft für Menschenrechte [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.igfm.de/die-scharia-eine-einfuehrung/>>

SCHMID, Alex Peter, 2013. *Radicalisation, De-Radicalisation, Counter-Radicalisation: A Conceptual Discussion and Literature Review*. [online], International Centre for Counter-Terrorism [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://icct.nl/publication/radicalisation-de-radicalisation-counter-radicalisation-a-conceptual-discussion-and-literature-review/>>

SCHMITT, Josephine B., RIEGER, Diana, RUTKOWSKI, Olivia, ERNST, Julian, 2018. *Counter-messages as Prevention or Promotion of Extremism?! The Potential Role of YouTube Algorithms*. [online], Journal of Communication 68 [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/325907263_Counter-messages_as_Prevention_or_Promotion_of_Extremism_The_Potential_Role_of_YouTube_Algorithms>

SINAI, Nicolai, RINGGREN, Helmer, 2019. *Qur'ān*, [online], Encyklopedia Britannica [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.britannica.com/topic/Quran>>

SMETANA, Jakub, 2019. *Z tábora na severu Sýrie uteklo 800 cizinců s vazbami na džihádisty. Prioritou Kurdů je obrana před Turky*. [online], iRozhlas [cit. 2020-04-16] Dostupné z:

<https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/turecko-syrie-turecky-utok-na-sever-syrie-islamsky-stat-kurdove-turecka-ofenziva_1910131304_nkr>

SNOW, David, BYRD, Scott, 2007. *Ideology, Framing Processes, and Islamic Terrorist Movements*. [online], *Mobilization: An International Quarterly*: June 2007, Vol. 12, No. 2 [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <<https://mobilizationjournal.org/doi/abs/10.17813/maiq.12.2.5717148712w21410>>

SOHR, Syrian Observatory For Human Rights, 2020. *Nearly 315 people killed in April 2020*. [online], [cit. 2020-05-20] Dostupné z: <<https://www.syriahr.com/en/?p=162505>>

SPALEK, Basia, LIMBADA, Zubeda, MCDONALD, Laura Zahra, SILK, Dan, DA SILVA, Raquel, 2012. *Impact of Counter-Terrorism on Communities: Methodology Report*. [online], Institute for Strategic Dialogue [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/260257788_Impact_of_Counter-Terrorism_on_Communities_Methodology_Report>

SROWIG, Fabian, ROTH, Viktoria, PISOIU, Daniela, SEEWALD, Katharina, ZICK, Andreas, 2018. *RADIKALISIERUNG VON INDIVIDUEN EIN ÜBERBLICK ÜBER MÖGLICHE ERKLÄRUNGSANSÄTZE*. [online], PRIF Report 6/2018 [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://www.hsfk.de/publikationen/prif-reports/>>

STANCATI, Margherita, 2016. *Saudi Women Ask King to Bring an End to Male Guardianship*. [online], *The Wall Street Journal* [cit. 2020-03-17] Dostupné z: <<https://www.wsj.com/articles/saudi-women-ask-king-to-bring-an-end-to-male-guardianship-1474837076>>

STANGLIN, Doug, ONYANGA-OMARA, Jane, 2015. *French police link terrorist cell to foreign financing*. [online], *USA TODAY* [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://eu.usatoday.com/story/news/world/2015/01/13/bulgaria-arrests-frenchman-hebdo-attacker/21679453/>>

STANLEY-BECKER, Isaac, 2019. *Rule by tyranny': American-born woman who joined ISIS must be allowed to return, lawsuit says*. [online], *The Washington Post* [cit. 2020-03-19]

Dostupné z: <<https://www.washingtonpost.com/nation/2019/02/22/rule-by-tyranny-american-born-woman-who-joined-isis-must-be-allowed-return-lawsuit-says/>>

STONE, Jennie, PATTILLO, Katherine, 2011. *Al-Qaeda's use of female suicide bombers in Iraq: A case study*. [online], Women, Gender and Terrorism [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/293120306_Al-Qaeda's_use_of_female_suicide_bombers_in_Iraq_A_case_study>

SVENSSON, Sofia, 2019. *Hundreds of women and children affiliated with ISIS escape from Ain Issa camp in northern Syria during the Turkish offensive*. [online], International Observatory Human Rights [cit. 2020-05-20] Dostupné z: <<https://observatoryihr.org/news/hundreds-of-women-and-children-affiliated-with-isis-escape-from-ain-issa-camp-in-northern-syria-during-the-turkish-offensive/>>

SUMMERFIELD, Derek, 2016. *Mandating doctors to attend counter-terrorism workshops is medically unethical*. [online], BJPsych Bulletin 2016 Apr; 40(2): 87–88 [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4817653/>>

TAUER, Felix, 2006. *Svět islámu: dějiny a kultura: nástin politického, sociálního, hospodářského a kulturního vývoje zemí, do nichž proniklo učení arabského proroka, od jeho vystoupení do konce první světové války*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 445 s. ISBN 80-7021-828-2.

TERRORISM, 2015. *Three Hotels in Amman Attacked by Suicide Bombers*. [online], [cit. 2020-03-23] Dostupné z: <<https://web.archive.org/web/20150129093938/http://www.terrorism.com/2014/04/23/three-hotels-in-amman-attacked-by-suicide-bombers/>>

THE GUARDIAN, 2019. *Alabama woman who joined Isis is not US citizen, judge rules*. [online], [cit. 2020-03-19] Dostupné z: <<https://www.theguardian.com/world/2019/nov/14/hoda-muthana-isis-not-us-citizen-ruling>>

THE HERALD, 2002. *Myth that women are the most deadly killers of all*. [online], [cit. 2020-03-23] Dostupné z: <<https://www.heraldscotland.com/news/12143812.myth-that-women-are-the-most-deadly-killers-of-all/>>

THE LOCAL, 2018. *Spanish court jails Isis recruiters who indoctrinated supporters via Facebook*. [online], [cit. 2020-04-25] Dostupné z: <<https://www.thelocal.es/20180927/spanish-court-hands-facebook-is-recruiters-prison-sentences>>

THE TELEGRAPH, 2019. *Shamina Begum says she is 'in a really bad way' in Syrian camp and wants 'to return home'* [online], [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<https://www.telegraph.co.uk/news/2019/09/26/shamima-begum-says-really-bad-way-syrian-camp-wants-return-home/>>

THOMAS, Emily, 2015. *Who is Hayat Boumeddiene?* [online], BBC [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/30760975/who-is-hayat-boumeddiene>>

TIBI, Bassam, 2012. *Islamism and Islam*. 1. vyd. New Haven: Yale University Press, 340 s. ISBN 978-0-300-15998-1.

TUMAN, Joseph S., 2018. *Opposing DAESH in a Post-Syria/Iraq Conflict Environment: Stabilization and Creative Proactive Messaging*. [online], Defence Against Terrorism Review, Vol. 10, p37-64 [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://eds.a.ebscohost.com/abstract?site=eds&scope=site&jrnl=13079190&AN=138349196&h=gAd8doGF3s0UrIXeukOvkHP%2fWRqR2uBhzLD5heQ4Aguul5ugfRT90fkldNHnviHPWCZAsCYYitAKAYcdVklUw%3d%3d&crl=c&resultLocal=ErrCrlNoResults&resultNs=Ehost&crlh=ashurl=login.aspx%3fdirect%3dtrue%26profile%3dehost%26scope%3dsite%26authtype%3dcrawler%26jrnl%3d13079190%26AN%3d138349196>>

USA, UNITED STATES DEPARTMENT OF STATE PUBLICATION, Bureau of Counterterrorism, 2019. *Country Reports on Terrorism 2018*. [online], [cit. 2020-04-16] Dostupné z: <<https://www.state.gov/country-reports-on-terrorism-2/>>

WALSH, Froma, 2012. *Normal family processes: growing diversity and complexity*. 4. vyd. New York: The Guilford Press, 592 s. ISBN 978-1-4625-0255-4.

WALTON, Gregory, 2015. *Isil defector girls' families go to Turkey to probe disappearance*. [online], The Telegraph [cit. 2020-03-18] Dostupné z: <<https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/terrorism-in-the-uk/11491142/Isil-defector-girls-families-go-to-Turkey-to-probe-disappearance.html>>

WATERSON, Jim, 2019. *Met police seek access to journalists' material on Shamima Begum*. [online], The Guardian. [cit. 2020-03-18] Dostupné z: < <https://www.theguardian.com/uk-news/2019/aug/06/metropolitan-police-seek-access-journalists-material-shamima-begum>>

WHO, World Health Organization, 2019. *Situation reports on Al-Hol Camp, Al-Hasakeh*. [online], [cit. 2020-05-20] Dostupné z: < <http://www.emro.who.int/syr/syria-infocus/situation-reports-on-al-hol-camp-al-hasakeh.html>>

WIKTOROWICZ, Quintan, 2005. *Radical Islam Rising: Muslim Extremism in the West*. 1. vyd. Lanham: Rowman&Littlefield Publishers, 260 s. ISBN 978-0-742-53641-8.

WILNER, Alex S., DUBOULOZ, Claire-Jehanne, 2011. *Transformative Radicalization: Applying Learning Theory to Islamist Radicalization*. [online], Studies in Conflict&Terrorism Volume 34, Issue 5 [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1057610X.2011.561472>>

WINTER, Charlie, 2015. *The Virtual 'Caliphate': Understanding Islamic State's Propaganda Strategy*. [online], Quilliam Foundation [cit. 2020-01-14] Dostupné z: <<https://www.stratcomcoe.org/charlie-winter-virtual-caliphate-understanding-islamic-states-propaganda-strategy>>

WINTER, Charlie, 2017. *How ISIS Survives the Fall of Mosul*. [online], The Atlantic [cit. 2019-12-14] Dostupné z: <<https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/07/mosul-isis-propaganda/532533/>>

WINTER, Charlie, MARGOLIN, Devorah, 2017. *The Mujahidat Dilemma: Female Combatants and the Islamic State*. [online], CTCSENTINEL, Volume 10, Issue 7. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: < <https://ctc.usma.edu/the-mujahidat-dilemma-female-combatants-and-the-islamic-state/>>

ZELIN, Aaron Y., 2007. *The Clear Banner: Update On The Finnish Foreign Fighter Contingent*. [online], Jihadology. [cit. 2020-03-07] Dostupné z: <<https://jihadology.net/?s=The+Clear+Banner%3A+Update+On+The+Finnish+Foreign+Fighter+Contingent>>

Seznam příloh a obrázků

	Strana
Obrázek č. 1 – Schéma Salafismu	... 16
Obrázek č. 2 – Schéma radikalizace	... 26
Obrázek č. 3 – Šamima Begum	... 49
Obrázek č. 4 – Laura Passoni	... 51
Obrázek č. 5 – Hoda Muthana	... 53
Obrázek č. 6 – Hayat Boumeddiene	... 55
Obrázek č. 7 – Přehled soudních verdiktů za džihádistické teroristické trestné činy v roce 2018	... 67
Obrázek č. 8 – SWOT analýza	... 70
Obrázek č. 9 – Postup pro práci s rodinou konfrontovanou radikalizací	... 81
Tabulka č. 1 – Přehled zahraničních osob na území chalifátu	... 48
Tabulka č. 2 – Přehled situace v zemích Evropy v roce 2018	... 62-64
Tabulka č. 3 – Počet jednotlivců v uzavřených soudních řízeních za teroristické trestné činy ve státech EU	... 66
Tabulka č. 4 – SWOT analýza - výpočet	... 72-73
Tabulka č. 5 – Výpočet bilance SWOT analýzy	... 74

Seznam zkratek

AIVD	Anglemene Inlichtingenen Veiligheidsdienst Všeobecná zpravodajská a bezpečnostní služba
AK-47	Avtomat Kalašnikova obrazca 47 Kalašnikův automat vzor 1947
BBC	British Broadcasting Corporation Britská rozhlasová a televizní společnost
COVID-19	COronaVirus Disease 2019 Koronavirové onemocnění 2019
CPRMV	Center for the Prevention of Radicalisation leading to Violence Centrum pro prevenci radikalizace vedoucí k násilí
EU	European Union Evropská Unie
EUR	Euro Euro – měna
EUROPOL	European Police Office Evropský policejní úřad
GIC	Global Investment Center Globální investiční centrum
INTERPOL	International Criminal Police Organization Mezinárodní policejní organizace
IPAC	Institute for Policy Analysis of Conflict Institut pro analýzy konfliktu
ISIL	The Islamic State of Iraq and the Levant Islámský stát v Iráku a Levantě
ISIS	The Islamic State of Iraq and al-Sham Islámský stát v Iráku a Sýrii
ITN	Independent Television News Nezávislé televizní zpravodajství

NATO	North Atlantic Treaty Organization Severoatlantická aliance
NBC	National Broadcasting Company Národní televizní společnost
NCTV	National Coordinator for Security and Counterterrorism Národní koordinátor pro bezpečnost a boje proti terorismu v Dánsku
OSN	Organizace spojených národů
RAN	Radicalisation Awareness Network Pracovní skupina povědomí o radikalizace
SDF	Syrian Democratic Forces Syrské demokratické síly
SWOT	zkratka slov Strengths – Weaknesses – Opportunities – Threats zkratka slov Silné stránky – Slabé stránky – Příležitosti – Hrozby
UK	The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland Spojené království Velké Británie a Severního Irska
USA	United States of America Spojené státy americké